

Årsberetning med regnskap 2018

**ARENDAL
KOMMUNE**

Del 1 Årsberetning 2018

Innhold:

Innledning	3
1 Konsernregnskap	4
2 Årsberetning Arendal kommune	5
2.1 Driftsregnskapet	5
2.2 Investeringsregnskapet	11
2.3 Balanseregnskapet	14
2.4 Gjelds- og finansforvaltning	16
2.5 Internkontroll og etisk standard	20
2.6 Nærværsutvikling	21
2.7 Likestilling og diskriminering	21
2.8 Interkommunalt samarbeid	22
3 Årsberetning Arendal eiendom KF	24
3.1 Økonomi	24
3.2 Internkontroll og etisk standard	29
3.3 Likestilling og diskriminering	29
4 Årsberetning Arendal havnevesen KF	30
4.1 Økonomi	30
4.2 Internkontroll og etisk standard	34
4.3 Likestilling og diskriminering	34

Del 2 Regnskap 2018

1 Årsregnskap Arendal kommune	36
2 Årsregnskap Arendal eiendom KF	62
3 Årsregnskap Arendal havnevesen KF	77

Innledning

Hovedinntrykket er at næringslivet i Arendal er på veg opp igjen etter noen tunge år. Ledigheten er gått markert ned mot slutten av året og sysselsettingen er økt. Sysselsettingsandelen er fortsatt svært lav, især for kvinner, men med et arbeidsmarked som igjen er i vekst vil forutsetningene for vekst også i sysselsettingsandelen være tilstede.

Folketallet er økt noe i 2018, men veksten er svak. Når nå bo- og arbeidsmarkedet ved ny E-18 utvides mot øst, nytt fengsel snart står ferdig i Froland, dersom Biozin-anlegg blir bygd i Åmli, og med den positive utviklingen vi ser i mange av kommunens nøkkelbedrifter ligger mye til rette for svært positiv utvikling i årene som kommer.

Kommunens arbeid i 2018 har vært sterkt preget av fokus på tverrfaglig innsats, BTI (Bedre Tverrfaglig Innsats) i alt arbeid overfor barn, unge og familier. I tillegg har ambisjonene om å etablere en heltidskultur i kommunen stått sentralt gjennom hele året og selv om det er langt igjen begynner resultatene å bli synlige.

Agder fylkeskommune har valgt å bli medeier i IKT – Agder og Agder Arbeidsmiljø. Dermed blir disse miljøene styrket og ikke svekket som følge av fylkessammenslåingen.

Til tross for svært mange samtidige branner tørkesommeren 2018, ble disse glimrende håndtert av Østre Agder brannvesen.

For å kunne få ny 4 – felts E – 18 fra Dørdal til Grimstad innen rimelig tid har de berørte kommunene sammen med Nye Veier jobbet med å få fram en felles kommunedelplan for hele strekningen på rekordtid.

Det er i 2018 besluttet at rulleringen av kommuneplanens samfunnsdel skal bygges opp rundt FNs bærekraftsmål. Arbeidet er lagt opp med sikte på bred involvering av innbyggere, organisasjoner og ansatte.

Regnskapet for 2018 viser et vesentlig bedre resultat enn det lå an til gjennom året. Dette skyldes først og fremst betydelige inntektsøkninger som for en stor del ble avklart inn i januar 2019. Samlet sett viser resultatene for kommunens driftsenheter et moderat merforbruk. Ca. 2/3 av resultatene har mindreforbruk eller balanse mellom inntekter og utgifter, men ca. 1/3 har merforbruk.

De store avvikene både på inntekts- og utgiftssiden sammenliknet med opprinnelig budsjett er i noen grad en styringsutfordring, men ettersom tross alt driftsenhetene samlet går i tilnærmet balanse er det først og fremst de store eksterne postene som skaper usikkerhet. For å møte denne usikkerheten i driftsøkonomien framover vil disposisjonsfond av en viss størrelse være av stor verdi og sikre kontinuitet i tjenestetilbudet.

Rådmann Harald Danielsen

Arendal 19/3-2019

Harald Danielsen

rådmann

1 Konsernregnskap

Arendal kommune har store deler av sin virksomhet organisert i kommunale foretak. Sammen med kommunen utgjør Arendal havnevesen KF og Arendal eiendom KF Arendal kommune konsern.

Tabellen under viser samlet resultat for 2018 for Arendal kommune konsern.

Tall i hele 1000	Konsernregnskap 2018	Regulert konsernbudsjett 2018	Konsernregnskap 2017
Sum driftsinntekter	- 3 658 438	- 3 477 663	- 3 542 509
Sum driftsutgifter	3 589 416	3 464 460	3 476 059
Brutto driftsresultat	- 69 022	- 13 203	- 66 450
Sum finans og motpost avskrivninger	14 989	22 844	5 233
Netto driftsresultat	- 54 033	9 641	- 61 217
Netto avsetninger	27 820	- 9 641	41 224
Regnskapsmessig mer-forbruk/mindreforbruk	- 26 213	-	- 19 993

Figur 1; Sammendrag resultater Arendal kommune konsern

Konserntallene tar utgangspunkt i økonomisk oversikt drift korrigert for interne overføringer mellom kommunen og foretakene (konserninterne transaksjoner).

Tabellen viser et samlet mindreforbruk for konsernet med 26,2 mill. kroner. Dette fordeler seg slik:

- Arendal kommune: 18,9 mill. kroner
- Arendal eiendom KF: 2,3 mill. kroner
- Arendal havnevesen KF: 5,0 mill. kroner

Konsernet har for 2018 et regnskapsmessig resultat som er 6,3 mill. kroner bedre enn 2017. Av dette bedret Arendal kommune sitt resultat med 2,5 mill. kroner og Arendal havnevesen KF med 4,9 mill. kroner fra 2017. Arendal eiendom KF reduserte derimot sitt resultat med 1,3 mill. kroner fra 2017.

Konsernet har for 2018 oppnådd et netto driftsresultat på 1,48 %. Dette er lavere enn i 2017 hvor netto driftsresultat var 1,73 %. I regulert budsjett var det lagt opp til et netto driftsresultat på 0,28 %. Måltallet for en sunn økonomisk ramme er 1,75 % og konsernet har dermed ikke nådd måltallet for 2018.

Driftsinntekter og driftsutgifter er høyere enn budsjettet, men det er i hovedsak økningen i driftsinntekter som bidrar til det positive driftsresultatet.

Det er bystyret som vedtar disponering av årets resultat. Mindreforbruket kan enten avsettes på fond til disposisjon for senere bruk, kan vedtas som en styrking av 2019 eller benyttes til ekstraordinær nedbetaling på lån.

Rådmannen foreslår i bystyresaken om årsberetning og regnskap følgende disponering av årets mindreforbruk:

- Mindreforbruk Arendal kommune: 18,9 mill. kroner avsettes generelt disposisjonsfond.
- Mindreforbruk Arendal eiendom KF: 2,3 mill. kroner avsettes eiendom sitt disposisjonsfond.
- Mindreforbruk Arendal havnevesen KF: 5,0 mill. kroner avsettes havnas disposisjonsfond.

2 Årsberetning Arendal kommune

Regnskapsdokumentet for Arendal kommune legges frem samlet for Arendal kommune og de to kommunale foretakene. Årsberetningen gir lovpålagt og utfyllende informasjon til regnskapet.

I det følgende er det gitt kommentarer til regnskapet for Arendal kommune for 2018. Som nevnt ligger regnskapet bak i heftet med oversikter og noter. Deretter følger årsberetning og regnskap for de to foretakene.

2.1 Driftsregnskapet

Under følger en vurdering av driftsregnskapet til Arendal kommune, og vurderinger knyttet til obligatoriske oversikter.

Skjema 1A viser Arendal kommunes finansiering, og midler som kan nyttes til driftsformål.

Tall i hele 1000	Regnskap 2018	Regulert budsjett 2018	Opprinnelig budsjett 2018	Regnskap 2017
Sum frie disponible inntekter	-2 646 070	-2 603 930	-2 569 294	-2 587 901
Netto finansinntekter og -utgifter	117 718	124 556	128 016	103 064
Netto avsetninger	12 667	-26 755	-23 451	-10 304
Overført til investeringsregnskapet	15 286	13 814	10 814	40 221
Til fordeling drift	-2 500 399	-2 492 315	-2 453 916	-2 454 920
Sum fordelt til drift fra skjema 1B	2 481 491	2 492 315	2 453 916	2 438 498
Merforbruk - mindreforbruk	-18 908	0	0	-16 423

Figur 2: Sammendrag skjema 1A Arendal kommune

Frie disponible inntekter

I gruppen frie disponible inntekter inngår alle inntekter fra skatt, rammetilskudd, eiendomsskatt, andre skatter og generelle statstilskudd. Arendal kommunes frie disponible inntekter ble på 2 646 mill. kroner i 2018, omlag 42 mill. kroner bedre enn regulert budsjett.

Frie inntekter

Frie inntekter består av skatteinntekter og rammetilskudd fra staten.

Rammetilskuddet baserer seg i utgangspunktet på et likt beløp pr. innbygger. Innbyggertilskuddet justeres gjennom inntektssystemet, og tar høyde for ulike utgiftsbehov. Skatteutjevningen som kompenserer kommuner med lave inntekter fra skatt er også en del av rammetilskuddet. I tillegg er skjønnsmidler inkludert i rammetilskuddet, både ordinære skjønnsmidler og skjønnsmidler til prosjekter.

Skatteinntektene på inntekt og formue til Arendal kommune endte 2,5 mill. kroner over budsjettet nivå og ble på 1 138 mill. kroner. 2,5 mill. kroner er tilført til disposisjonsfond, se nærmere tekst under netto avsetninger. Dette er en nominell økning på 2,7 prosent fra 2017. Sett i forhold til snitt for landet så utgjør dette en inntekt på 83,1 % pr innbygger målt mot landssnittet. Inntektsutjevningen bidrar til at Arendal kommune får kompensert «tapet» opp til 94,5 % av landssnittet, dvs. en kompensasjon på 156,4 mill. kroner for 2018. For landet var det en nominell skattevekst fra 2017 til 2018 på 3,8 prosent, slik at inntektsutjevningen endte på hele 20,1 mill. kroner over budsjettet nivå.

Rammetilskuddet og skjønnsmidler ble til slutt totalt 2,8 mill. kroner over budsjettet nivå. Årsaken til dette er endringer som ble gjort i Stortingets budsjettvedtak 2018 som ble klare sent på året og dermed ikke ble korrigert i kommunens reviderte budsjett.

Eiendomsskatt

Kommunens inntekter fra eiendomsskatt var i 2018 på 113,8 mill. kroner. Det er en merinntekt på

0,3 mill. kroner i forhold til revidert budsjett. Det ble i 2018 gjennomført omtaksering av verk og bruk i forbindelse med nye bestemmelser i Eiendomsskatteloven. Utgiftene til dette ble dekket gjennom tilskudd fra Fylkesmannens skjønnsmidler. I henhold til vedtatte endringer i eiendomsskatteloven skal maksimal skattesats for bolig og fritid settes ned fra 7 til 5 promille med virkning fra 2020.

Andre inntekter

I kategorien andre inntekter inngår statlige overføringer som inntektsføres direkte i enhetenes regnskap. Merinntektene på 16,2 mill. kroner er i hovedsak knyttet til NAV bosetting flyktninger.

Netto finansinntekter/-utgifter

Netto finansinntekter og -utgifter viser et samlet positivt resultat på 6,8 mill. kroner i forhold til revidert budsjett. Her inngår merinntekt på renteinntekter og utbytte med 0,8 mill. kroner. Den største besparelsen knytter seg imidlertid til reduserte renteutgifter på 6,0 mill. kroner. I budsjettet lå det til grunn en antakelse om en renteøkning som ikke slo til. I tillegg ble det ikke inngått fornyelser av sertifikatlån utenom de to siste månedene i året da rentenivået normalt er høyere.

Netto avsetninger

Netto avsetningen på 12,6 mill. kroner viser at det er avsatt mer enn det er hentet inn fra tidligere avsatte fond. Til bundne fond er avsatt 34,3 mill. kroner, 18,6 mill. kroner mer enn budsjettet. Midlene som er avsatt til bundne fond er øremerket til formål som øremerkede, og som det skal rapporteres på til ekstern giver. Eventuelt ubrukte midler skal tilbakebetales giver. Det er i tillegg avsatt 29,7 mill. mer enn budsjettet til ubundne fond. I BS sak 18/139 vedr. 2. tertial 2018 er det vedtatt at overskudd/underskudd på pensjonsområdet skal reguleres mot fond. 11,1 mill. kroner er avsatt til disposisjonsfond pensjon i henhold til vedtaket. Bystyret har også vedtatt i sak 17/4 at enhetenes mindreforbruk skal avsettes til enhetenes disposisjonsfond. For 2018 er det avsatt 5,6 mill. kroner. I HP 2018-2021 og i tertial 1 ble det budsjettet med bruk av disposisjonsfond for å komme i balanse i budsjettet. Merinntekt skatt i 2018 er som kommunisert i formannskapsmøter avsatt til fond med 2,5 mill. kroner. Dette reduserer dermed det totale behovet for bruk av fond i 2018. I tillegg har Vitensenteret fått tilført 2,1 mill. kroner til fond i henhold til etablert praksis. I forbindelse med NAV flyktning sin søknad om avsetning til bundne fond ble dette vurdert til ikke å være bundet fond. Beløpet på 7,6 mill. kroner ble avsatt til disposisjonsfond.

Driftsutgifter pr. tjenesteområde

Skjema 1B i regnskapsdokumentet viser fordeling av driftsutgifter pr. enhet i tråd med regnskapsforskriften. Tabellen under viser et sammendrag av skjema 1B, fordelt på de ulike tjenesteområdene.

Tall i hele 1000	Regnskap 2018	Reg. budsjett 2018	Oppr. budsjett 2018	Regnskap 2017
Administrasjon og fellesutgifter	363 516	382 604	434 164	393 857
Pedagogiske tjenester	839 380	817 553	801 258	787 630
Helse og Levekår	1 109 185	1 107 756	1 047 189	1 090 662
Kultur og samfunnsutvikling	169 410	184 402	171 305	166 349
Sum	2 481 491	2 492 315	2 453 916	2 438 498

Figur 3: Driftsutgifter pr. tjenesteområde

Gjennom året rapporterer enhetene på vedtatt økonomisk ramme. Denne rammen inkluderer enkelte statstilskudd budsjettet på enhetene og bruk av/avsetning til enhetenes fond, i tillegg til nettoutgift i skjema 1B. Avvik mot denne rammen framkommer som enhetenes mer- eller mindreforbruk og er utgangspunktet for enhetenes vurderinger i månedsrapporter, tertialrapporter og årsrapporten. Tabellen under viser driftsenhetenes økonomiske rammer fordelt på tjenesteområdene.

Tall i hele 1000	Regnskap 2018	Reg. budsjett 2018	Oppr. budsjett 2018	Regnskap 2017
Administrasjon og fellesutgifter	381 890	389 212	445 544	420 232
Pedagogiske tjenester	836 625	814 430	800 858	788 077
Helse og Levekår	950 467	946 949	911 763	930 929
Kultur og samfunnsutvikling	160 066	168 150	154 947	156 659
Sum	2 329 048	2 318 741	2 313 112	2 295 897

Figur 4: Økonomiske rammer pr. tjenesteområde

Samlet har kommunens driftsenheter et merforbruk på omlag 10,3 mill. kroner i forhold til regulert budsjett. Dette er resultat etter avsetning av mindreforbruk til enhetenes disposisjonsfond. I flg. politisk sak 17/4 kan enheter med mindreforbruk avsette hele eller deler av dette til disposisjonsfond innenfor de gitte rammene i saken. Totalt er det avsatt ca. 5,7 mill. kroner. Dersom man korrigerer for dette er merforbruket for enhetene ca. 4,6 mill. kroner. Det er ikke gjennomført trekk i rammen for enheter med merforbruk. Dette gjøres etter vedtak i regnskapssaken.

Administrasjon og fellesutgifter har mindreforbruk på omlag 7,3 mill. kroner. Dette er knyttet til områdene personal, ikt og økonomi.

Pedagogiske tjenester har samlet ca. 22,2 mill. kroner i merforbruk. Det er først og fremst tilskudd til private barnehager og merforbruk innen skoledrift som bidrar til negativt resultat. De som har hatt størst utfordringer i 2018 er Asdal skole, Roligheden skole, Hisøys skole og Sandnes skole.

Tallene viser et merforbruk innen helse og levekår på omlag 3,5 mill. kroner. I dette ligger merinntekter knyttet til tilskudd ressurskrevende tjenester. Dersom man holder denne utenfor, er merforbruket innen helse og levekår ca. 21 mill. kroner. Det er først og fremst enhetene Levekår, Institusjon og Hjemmebaserte tjenester som har store merforbruk i 2018. Enheter som bidrar positivt er først og fremst Tjenester funksjonshemmede, Koordinering mestring og rehabilitering og NAV Arendal.

Kultur og samfunnsutvikling har et mindreforbruk på ca. 8,1 mill. kroner. Det er særlig enheten kommunalteknikk og geodata som bidrar til dette resultatet.

Av kommunens 43 enheter har 21 enheter et mindreforbruk i forhold til vedtatt økonomisk nettoramme for 2018 (regulert budsjett). Videre har 14 enheter merforbruk og 8 enheter er i balanse. Enhetene har gjennom månedsrapportene og tertialrapportene informert om status gjennom året. Enheter med merforbruk har meldt dette fortløpende og det har vært satt i verk tiltak i 2018 for å redusere dette, og bremse den negative utviklingen.

Nettolønn er alle lønn- og sosiale utgifter fratrasket sykelønn og er et viktig måltall i forhold til å følge driftsnivået mot enhetenes rammer. For 2018 har enhetene samlet sett et merforbruk på nettolønn på ca. 45,2 mill. kroner i forhold til regulert budsjett. Deler av merforbruket knyttet til lønn dekkes ved besparelser på andre poster.

Enhetenes resultater er nærmere omtalt i årsrapporten.

Lønnsavsetning

Enhetenes driftsrammer er kompensert for lønnsoppgjør 2017 (helårsvirkning) og lønnsoppgjør 2018 (virkning 8/12-deler) over lønnsavsetningen i regulert budsjett. Enhetene ble kompensert fortløpende når oppgjørene var kjent og beregnet. Det var avsatt ca. 58 mill. kroner i sentral lønnsavsetning til fordeling. Ved årets slutt var det ubrukte midler i lønnsavsetningen på ca. 0,8 mill. kroner, og dette inngår i resultatet på enhet 1101 Rådmannen med staber.

Pensjon

Kommunen er medlem i og betaler premier til tre ulike pensjonskasser: Arendal kommunale pensjonskasse (AKP), Kommunal Landspensjonskasse (KLP) og Statens pensjonskasse (SPK). Tabellen under viser resultatet for 2018 for de mest sentrale pensjonspostene.

Sentrale pensjonsposter inkl. arbeidsgiveravgift

Tall i hele tusen	Regnskap 2018	Regulert budsjett 2018	Avvik
Premieavvik (SPK, KLP og AKP)	-53 772	-57 878	4 106
Amortisering premieavvik	28 364	28364	0
Reguleringspremie AKP	32 620	35 000	-2 716
Oppgjør løpende premier balansen (SPK, KLP og AKP)	-11 493	-1 024	-10 469

Figur 5: Kostnader pensjon og avvik ift. budsjettert nivå

Reguleringspremien til AKP ble i 2018 anslått til å bli høyere enn normalt. I 1. tertial ble det derfor innarbeidet at kommunen måtte dekke en reguleringspremie på ca. 35 mill. kroner (i tillegg til å bruke premiefond i AKP). Premieavviket ble regulert tilsvarende. Den endelige innbetalingen ble rundt 32,6 mill. kroner. Det positive avviket på 2,7 mill. kroner på reguleringspremie oppveies delvis av redusert positivt premieavvik AKP på ca. 1,5 mill. kroner.

Premieavvikene for KLP og SPK er ca. 2,6 mill. kroner lavere enn forutsatt i 1. tertial, hvor SPK utgjør 2,1 mill. kroner. Dette må sees i sammenheng med lavere innbetalinger til kassene enn forutsatt i budsjettet. Til dekning av løpende premie til pensjonskassene trekkes enhetene fortløpende for en budsjettert premiesats (beregnet av løpende lønn). Premiesatsen er anslag fra pensjonskassene og disse legges til grunn i enhetenes budsjettrammer. Dersom den faktiske innbetalingen til pensjonskassene blir lavere enn premiesatsen som er lagt til grunn i budsjettet, vil man ved årets slutt ha et overskudd i balansen som kan tilbakeføres til drift. Dette vil da bidra til å redusere den totale pensjonsutgiften. I 2018 viste balansen positivt avvik for alle de tre pensjonskassene med totalt 10,5 mill. kroner. Av dette var 3,5 mill. kroner fra AKP, 2,7 mill. kroner fra KLP og 3,8 mill. kroner fra SPK.

I tillegg til postene i tabellen er det et mindreforbruk på AFP på ca. 2,6 mill. kroner og merutgifter til etterinnmeldinger til pensjonskassene på ca. 0,6 mill. kroner.

Totalt er kommunens samlede utgifter til pensjon ca. 11,1 mill. kroner lavere enn budsjettert. Dette er avsatt til disposisjonsfond i regnskapsavslutningen i tråd med tertialrapport 2 i 2018. Avsetningen medfører at mindreforbruk på pensjon dermed ikke påvirker resultatet på driftsenhetene.

Økonomisk oversikt drift

Økonomisk oversikt drift viser brutto og netto driftsresultat og regnskapsmessig merforbruk eller mindreforbruk.

Tall i hele 1000	Regnskap 2018	Regulert budsjett 2018	Opprinnelig budsjett 2018	Regnskap 2017
Sum driftsinntekter	-3 546 605	-3 381 594	-3 352 000	-3 432 698
Sum driftsutgifter	3 537 431	3 425 647	3 393 975	3 441 348
Brutto driftsresultat	-9 174	44 053	41 975	8 650
Sum finans og motpost avskrivninger	-37 687	-31 112	-29 338	-54 990
Netto driftsresultat	-46 861	12 941	12 637	-46 340
Netto avsetninger	27 953	-12 941	-12 637	29 917
Regnskapsmessig merforbruk eller mindreforbruk	-18 908	0	0	-16 423

Figur 6: Økonomisk oversikt drift, Arendal kommune

Brutto driftsresultat

Brutto driftsresultat er positivt med 9,2 mill. kroner. Dette er 53,2 mill. kroner bedre enn forutsatt i budsjettet. Dette er også en forbedring fra 2017 til 2018 med 17,8 mill. kroner.

Brutto driftsinntekter har et positivt avvik på 165 mill. kroner i forhold til regulert budsjett. Dette er først og fremst merinntekter knyttet til refusjoner fra stat, kommuner og sykelønn/foreldrepenger. Samlet merinntekt for refusjoner er 101,3 mill. kroner, av dette utgjør refusjon fra staten ca. 65,9 mill. kroner. Rammetilskuddet ble 22,9 mill. kroner høyere enn forutsatt, og av dette utgjør inntektsutjevningen ca. 20,1 mill. kroner. Det er også merinntekter innen salgs- og leieinntekter og statlige overføringer med hhv. 16,1 mill. kroner og 16,2 mill. kroner. Merinntekter må sees i sammenheng med økte utgifter.

Brutto driftsutgifter viser et negativt avvik på 111,8 mill. kroner i forhold til budsjett. Av dette utgjør lønn og sosiale utgifter 62 mill. kroner, og kjøp av varer og tjenester utgjør ca. 58,1 mill. kroner.

Netto driftsresultat

Netto driftsresultat er positivt med 46,9 mill. kroner i 2018. Dette er 59,8 mill. kroner bedre enn lagt til grunn i regulert budsjett. Det er likevel bare en svak forbedring fra 2017 til 2018 på 0,5 mill. kroner. Netto driftsresultat i prosent av driftsinntektene utgjør 1,32 %. Bystyrets vedtatte handlingsregel for netto driftsresultat er 1,75 %. I 2018 er resultatet forbedret sett i forhold til regulert budsjett, men er fortsatt under handlingsregelen.

Det er i hovedsak reduserte renteutgifter som gir et positivt bidrag på ca. 6,6 mill. kroner fra finansområdet.

Regnskapsmessig mindreforbruk

Tallene viser et regnskapsmessig mindreforbruk på 18,9 mill. kroner. Dette er resultat etter avsetninger til disposisjonsfond foretatt i regnskapsavslutningen:

- avsetning for enheter med mindreforbruk, ca. 5,7 mill. kroner
- avsetning mindreforbruk innen pensjon, ca. 11,1 mill. kroner
- avsetning merinntekter skatt, ca. 2,5 mill. kroner

Det regnskapsmessige resultatet før avsetninger viser dermed et mindreforbruk på ca. 38,2 mill. kroner. Selv om resultatet totalt for kommunen er positivt er det likevel grunn til å være bekymret for enhetenes resultater som samlet er negativt. Når kommunens resultat er positivt skyldes dette i første rekke enkelte poster utenfor enhetenes driftsutgifter, som er vanskelig å anslå før året er over. I 2018 trekker disse i positiv retning. Dersom enhetene ikke aktivt hadde jobbet med tiltak i 2018 for å redusere merforbruket, hadde dette medført vesentlig dårligere resultat totalt for kommunen.

Det positive resultatet har gitt rom for å bygge opp reserver ved å avsette til disposisjonsfond. Det er bystyret som vedtar disponering av det regnskapsmessige resultatet på 18,9 mill. kroner.

Enheter med mindreforbruk

Tall i hele kroner

Enhets nr	Enhet	Avsetning
1101	Rådmannen m/stab	1 000 000
1201	Kommunalteknikk og geodata	1 000 000
1204	Innovasjon og kompetanse	310 200
1207	Østre Agder	229 900
1302	Koordinering mestring og rehabilitering	547 200
1303	Tjenester funksjonshemmede	1 000 000
1306	NAV Arendal	505 000
1307	Østre Agder krisesenter	229 900
1402	Spesialpedagogiske tjenester	187 900

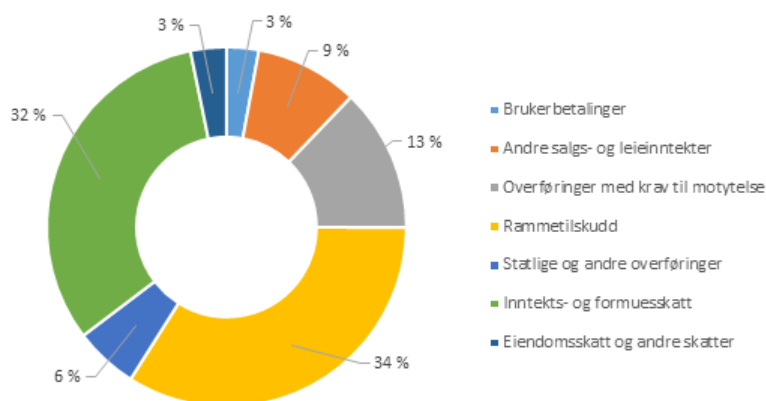
Enhets nr	Enhet	Avsetning
1403	Lunderød skole og ressurscenter	205 500
1410	Birkenlund skole	9 200
1412	Stuenes skole	70 500
1414	Stinta skole	56 400
1417	Eydehavn skole	78 500
1420	Myra skole	3 600
1422	Rykene oppvekstsenter	50 000
1450	Tromøy barnehagene	51 200
1451	Hisøy barnehageenhet	5 700
1453	Stinta barnehageenhet	35 500
1454	Jovannslia barnehageenhet	93 200
1501	Interkommunal arbeidsgiverkontroll i Agder	10 100
	Sum enheter	5 679 500

Figur 7: Enheter med mindreforbruk ift. vedtatt ramme 2018

Rådmannen har avsatt enhetenes mindreforbruk til disposisjonsfond i tråd med politisk sak 17/4. Grunnlaget for avsetningen er at de første 200.000 kroner avsettes fullt ut, og deretter avsettes 50 % av overskytende. For enheter med store mindreforbruk blir beløpet justert til maksimum 1 mill. kroner. Midler på disposisjonsfond skal nyttes innenfor tjenesten og til uforutsette kostnader. Tabellen over viser avsetning for den enkelte enhet.

For enheter med mindreforbruk anbefaler rådmannen å ikke gjennomføre trekk i tråd med bystyrevedtaket. Som følge av store overskridelser i 2018 har disse enhetene allerede en utfordring i 2019 med å justere ned driften. Et ytterligere trekk vil da være svært krevende for enhetene.

Oversikt over driftsinntekter

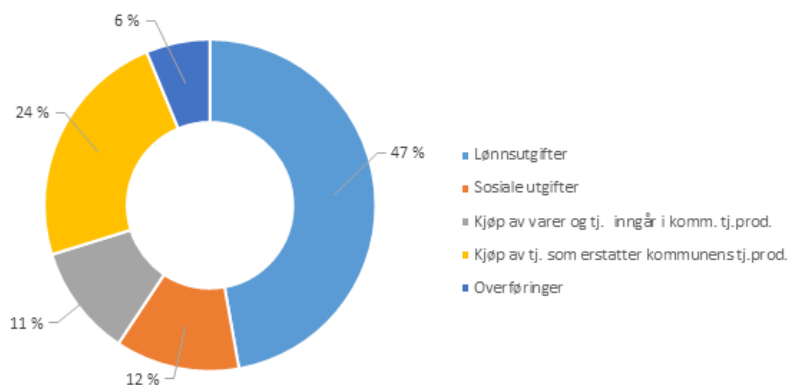

Figur 8: Oversikt driftsinntekter

Figuren viser hvilke inntektstyper kommunen har, og hvordan de fordeler seg. Skatt og rammetilskudd er kommunens største inntektskilde og utgjør 66 % av de totale driftsinntektene. Overføringer med krav til motytelse er for eksempel sykkelønnsrefusjon, momskompensasjon og andre refusjoner fra staten.

Utviklingen over siste fem år viser små endringer i hvordan inntektene fordeler seg. Tallene viser en svak reduksjon i andelen for skatt og rammetilskudd og en svak økning i statlige overføringer og andre overføringer. I 2014 utgjorde skatt og rammetilskudd 68 %, og fom. 2016 utgjør denne 66 %. Statlig overføringer og andre overføringer har økt jevnt fra 4 % i 2014 til 6 % i 2018.

Oversikt over driftsutgifter

Figur 9; Oversikt driftsutgifter

Figuren viser hvordan kommunens driftsutgifter fordeler seg. Som det framgår av figuren er det lønn og sosiale utgifter som utgjør den største andelen av kommunens totale driftsutgifter med 59 %. Kjøp av varer og tjenester utgjør 35 % av driftsutgiftene. Overføringer utgjør 6 % (overføringer og tilskudd til private, organisasjoner mv).

Utviklingen over siste fem år viser, i likhet med inntektene, små endringer i hvordan utgiftene fordeler seg fra år til år. Lønn og sosiale utgifter holder seg relativt stabilt i perioden på 59 %. Kjøp av varer og tjenester samlet viser en svak økning i andelen fra 33 % i 2014 til 35 % i 2018. Overføringer har en tilsvarende svak reduksjon fra 8 % til 6 %.

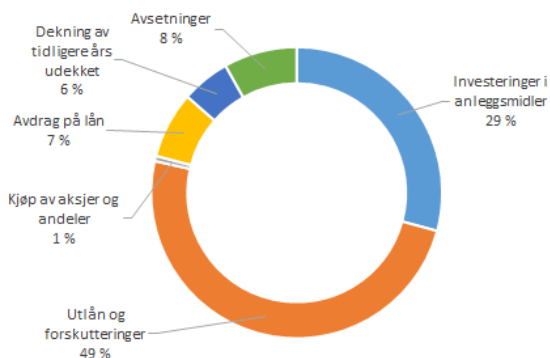
2.2 Investeringsregnskapet

Tall i hele 1000	Regnskap 2018	Reg. budsjett 2018	Oppr. budsjett 2018	Regnskap 2017
Årets finansieringsbehov	540 204 250	575 442 264	395 805 800	600 808 860
Sum ekstern finansiering	-515 133 899	-555 044 549	-383 191 800	-496 926 607
Sum finansiering	-540 204 250	-575 442 264	-395 805 800	-571 599 312
Udekket/udisponert	0	0	0	29 209 548

Figur 10: Investeringsregnskapet, skjema 2A, sammenstilt

Årets finansieringsbehov

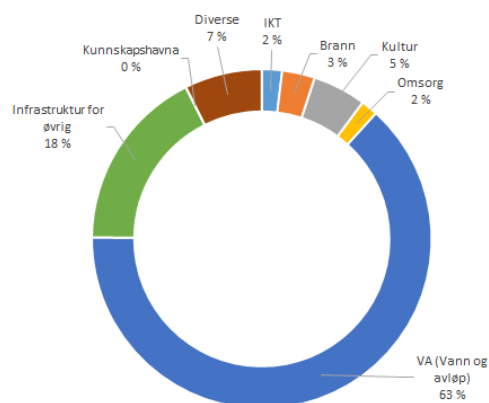
Finansieringsbehovet på 540,2 mill. kroner består av anleggsmidler (157,9 mill. kroner), utlån og forskutteringer (266,2 mill. kroner), kjøp av aksjer og andeler (3,1 mill. kroner), avdrag på lån (39,9 mill. kroner), dekning av tidligere års udekket (29,2 mill. kroner) og avsetninger (43,9 mill. kroner). Opprinnelig budsjett er bystyrets vedtak for året 2018. I regulert budsjett er i tillegg tidligere års vedtatte prosjekter som ikke er avsluttet samt bystyrets nye vedtak i løpet av 2018.

Figur 11: Fordeling av finansieringsbehov

Investeringer i anleggsmidler på 157,9 mill. kroner er 5,5 mill. kroner høyere enn opprinnelig budsjett og 91,9 mill. kroner lavere enn regulert budsjett. Dette betyr at det er et etterslep på investeringer på vel 90 mill. kroner ift. bystyrets investeringsvedtak.

Regnskapet viser stor aktivitet innen enheten Kommunalteknikk og geodata. Her utgjør selvkostprosjekter 63,4 % og andre tekniske prosjekter 17,5 % av investeringene i anleggsmidler totalt. I enhet Kultur har prosjektet Turløyper Arendal øst som skal finansieres av Nye Veier (opprinnelig Statens vegvesen) forsinket oppstart og regnskapet er 24,6 mill. kroner lavere enn regulert budsjett.

Figur 12: Finansieringsbehov fordelt på tjenesteområde

Utlån er 47,2 mill. kroner høyere enn opprinnelig budsjett som følge av økt utlån og ramme for startlån og økt utlån til Arendal eiendom KF og Arendal havnevesen KF. Prosjektet "Fra leie til eie" til finansiering av boliger til vanskeligstilte hadde et opprinnelig budsjett på 100 mill. kroner men dette viste seg å ikke strekke til. Bystyret vedtok i 2018 å øke budsjettet til startlån med 40 mill. kroner for å dekke opp behovet.

Avdrag på lån er 20,4 mill. høyere enn opprinnelig budsjett som følge av høyere ordinære avdrag (meget stor utlånsvekst i de siste årene uten at budsjetterte avdrag har blitt justert tilstrekkelig) og ekstraordinære avdrag på 12,9 mill. kroner til husbanken på startlån.

Avsetninger er 41,9 mill. kroner høyere enn opprinnelig budsjett. Avviket fremkommer etter 11,75 mill. kroner av salg Tyholmen P-hus, 4,2 mill. kroner i avsetning til nytt p-hus Tyholmen og 24,3 mill. kroner som er avsatt etter saldering av startlån.

Finansieringsbehovet for 2018 er 35,2 mill. kroner lavere enn regulert budsjett.

Sum ekstern finansiering

Sum ekstern finansiering er 79,9 mill. kroner lavere enn regulert budsjett. Hovedpostene er bruk av lånemidler som er 107,2 mill. kroner lavere enn budsjettert som følge av prosjektgjennomføringen hvor det er forsinkelser i framdriften. Det er budsjettert 14 mill. kroner i statlige overføringer som ikke har kommet inn. 12 mill. kroner av dette er manglende overføringer fra Nye Veier (opprinnelig avtale med Statens vegvesen) vedrørende turveier i forbindelse med ny E18. Prosjektet har forsinket oppstart. For mottatte avdrag på utlån og refusjoner er det 52,9 mill. kroner i merinntekt enn regulert budsjettert. Hovedpostene er 30,3 mill. kroner i merinntekt på startlån, 15,9 i innfrielse og 3,2 mill. kroner i ekstraordinære avdrag. Resterende er budsjettert for lavt nivå på mottatte avdrag på startlån i forhold til lånevolum som har økt kraftig i 2017 og 2018.

Sum finansiering

I tillegg til ekstern finansiering så er sum finansiering ved overføringer fra driftsregnskapet på 15,3 mill. kroner og bruk av avsetninger på 9,8 mill. kroner.

Investeringer fordelt på tjenesteområdene

Tall i hele 1000	Regnskap 2018	Oppr. budsjett 2018	Reg. budsjett 2018	Regnskap 2017
IKT	3 043 972	3 920 000	6 145 979	4 590 598
Brann	4 932 534	2 900 000	5 163 291	2 466 945
Kultur	8 025 884	21 708 000	38 846 294	75 144 477
Omsorg	2 531 537	2 500 000	3 663 332	3 001 929
VA (Vann og avløp)	100 133 190	102 000 000	141 176 832	154 790 478
Infrastruktur for øvrig	27 589 061	15 550 000	40 490 413	26 267 760
Kunnskapshavna	10 720	0	-220 608	25 485
Diverse	11 649 622	3 770 000	14 533 461	6 538 943
Sum	157 916 520	152 348 000	249 798 994	272 826 615

Figur 13: Investeringer 2018 fordelt på tjenesteområde, sammenstilt skjema 2B

Prosjektoversikten i skjema 2 B i regnskapsdokumentet gir en detaljert oversikt over hvilke investeringsprosjekt som har vært under arbeid i 2018 i Arendal kommune. I opprinnelig budsjett var det budsjettert 152,3 mill. kroner. Rest ubrukte Investeringsmidler fra tidligere år er lagt til i regulert budsjett 2018 sammen med nye prosjekter vedtatt i løpet av året.

Regnskapet viser at volumet på investeringene er 5,6 mill. kroner høyere enn opprinnelig budsjett men 91,9 mill. lavere enn regulert budsjett. Det meste av avviket er som følge av overføringer av restbudsjett fra 2017 i tillegg til budsjettvedtak i løpet av 2018.

Økonomisk oversikt investering

Tall i hele 1000	Regnskap 2018	Regulert budsjett 2018	Opprinnelig budsjett 2018	Regnskap 2017
Sum inntekter	-109 964	-82 636	-46 899	-112 454
Sum utgifter	157 917	249 799	152 348	272 827
Sum finansieringstransaksjoner	382 288	365 643	243 458	327 982
Finansieringsbehov	540 204	615 442	395 806	600 827
Sum finansiering	-540 204	-615 442	-395 806	-571 618
Udekket evt. utdisponert	0	0	0	29 210

Figur 14: Økonomisk oversikt investering

Økonomisk oversikt investering viser hvilke investeringsinntekter og – utgifter kommunen har hatt. Budsjettskjemaet inngår ikke i bystyrets vedtak, men blir utarbeidet av rådmannen på basis av bystyrets vedtak knyttet til skjema 2 A og 2 B.

Sum inntekter viser hvilke investeringsinntekter som er oppnådd i løpet av året. Regnskapet viser en inntekt på 51,2 mill. kroner som er 10 mill. kroner mindre enn regulert budsjett. Det er fakturert ut 9,5 mill. kroner i forbindelse med Barbu-prosjektene som er budsjettert tidligere. Som nevnt ovenfor er det budsjettert 14 mill. kroner i statlige overføringer som ikke har kommet inn. 12 mill. kroner av dette er manglende overføringer fra Nye Veier (opprinnelig avtale med Statens vegvesen) vedrørende turveier i forbindelse med ny E18. Prosjektet har forsinket oppstart. Kompensasjon for merverdiavgift er 12,7 mill. kroner lavere enn regulert budsjett som følge av forsinkelser/utsatt oppstart av vedtatte prosjekter.

Sum utgifter er regnskapsført med 157,9 mill. kroner mot regulert budsjettert på 249,8 mill. kroner. Som tidligere år så skyldes dette i hovedsak framdrift av diverse investeringsprosjekter som er forsinket eller utsatt oppstart.

Sum finansieringstransaksjoner gjelder primært avdrag på lån og utlån til de to kommunale foretakene samt videre utlån av startlån fra Husbanken. Disse er omtalt ovenfor.

Totalt finansieringsbehov er regnskapsført med 489 mill. kroner mot regulert budsjett på 554,3 mill. kroner.

2.3 Balanseregnskapet

Balanseregnskapet viser kommunens eiendeler, gjeld og egenkapital ved utløpet av regnskapsåret. Fullstendig balanseregnskap er tatt med i del 2 i årsberetningen. I tabellen under vises balansens hovedtall:

Tall i hele 1000

Konto	Regnskap 2018	Regnskap 2017
Anleggsmidler (A)	8 797 402	8 318 686
Omløpsmidler (B)	786 226	667 194
Sum eiendeler (A+B)	9 583 628	8 985 880
Egenkapital (C)	-467 745	-313 907
Langsiktig gjeld (D)	-8 624 509	-8 172 991
Kortsiktig gjeld (E)	-491 374	-498 982
Sum gjeld og egenkapital (C + D + E)	-9 583 628	-8 985 880

Figur 15: Balanseregnskapet 2018

Eiendeler

Kommunens eiendeler består av anleggsmidler og omløpsmidler. Anleggsmidlene omfatter eiendeler bestemt til varig eie eller bruk for kommunen. Disse er vurdert til anskaffelseskost. Omløpsmidlene består av kortsiktige midler/fordringer som forfaller under et år fram i tid.

I anleggsmidlene inngår faste eiendommer, anlegg, driftsmidler og bygninger. Også utlån av startlån, utlån til kommunens to foretak (Arendal eiendom KF og Arendal havnevesen KF), aksjer og pensjonsmidler inngår i kategorien anleggsmidler. Omløpsmidlene består av de mest likvide midlene som kasse, bankinnskudd og kortsiktige fordringer.

Kommunens eiendeler har økt med 597,7 mill. kroner fra 2017 til 2018. Den største økningen er knyttet til pensjonsmidlene (317,2 mill. kroner). Pensjonsmidlene sikrer at kommunen har dekning for opptjente pensjonsrettigheter for sine ansatte til enhver tid. Faste eiendommer og anlegg økte med 36,0 mill. kroner. Denne økningen følger av aktivisering av avslutta investeringsprosjekter fratrasket årets avskrivninger. Utlån til kommunens to foretak er økt med 78,3 mill. kroner fra 2017 til 2018 grunnet store investeringsbehov. Kommunen tilbyr startlån for personer som ikke får lån i vanlig bank til kjøp av bolig, og som ikke har mulighet til å spare. Saldo på utlån knyttet til startlån økte med 60,2 mill. kroner fra 2017 til 2018, dvs. omtrent samme økning som fra 2016 til 2017. Av omløpsmidlene er det i hovedsak bankinnskudd som har størst økning fra 2017 til 2018. Her er økningen på 79,9 mill. kroner. Noe av økningen skyldes økt låneopptak knyttet til startlån med 40,0 mill. kroner først i november. Det var ikke mulig å få lånt ut alle midlene fullt ut før nyttår og de ble derfor stående på kommunens bankkonto.

Gjeld

Kommunens gjeld er delt inn i en kortsiktig og en langsiktig del. Den kortsiktige gjelden er redusert med 7,6 mill. kroner fra 2017 til 2018. Den langsiktige gjelden er imidlertid økt med 451,5 mill. kroner. Det er i hovedsak pensjonsforpliktelsene som har størst økning med 180,5 mill. kroner. Pensjonsforpliktelsen er nåverdien av fremtidige pensjonsutbetalinger som er opptjent av de ansatte pr 31.12. i regnskapsåret. Kommunen har i 2018 økt gjelden med 270,9 mill. kroner fra 2017 til 2018 i forbindelse med finansiering av investeringer som er vedtatt. Kommunens lånegjeld er drøftet nærmere under kapittelet vedr. finansforvaltningen.

Egenkapital

Egenkapitalen er økt med 153,8 mill. kroner siste år. Kommunens disposisjonsfond utgjør 136,7 mill. kroner ved årets slutt. I forhold til 2017 har det her vært en økning med 17,8 mill. kroner. Ved bystyrets behandling av regnskap 2017 ble det vedtatt avsetning til disposisjonsfond og vedtaket er

fulgt opp i regnskapet. Disposisjonsfond knyttet til pensjon beløper seg til 75,1 mill. kroner og disposisjonsfond renter utgjør 17,1 mill. kroner. Resten av disposisjonsfondene er fordelt på kommunens ulike enheter.

En anbefalt indikator på kommunens økonomiske bæreevne er disposisjonsfond i % av driftsinntekten. Denne indikatoren viser om kommunen har evne til å tåle uforutsette utgifter og svikt i skatteinntektene, og er anbefalt å være på 10 %. Ved årets slutt har Arendal kommune en avsetning som tilsvarer 3,9 % av brutto driftsinntekter og ligger dermed vesentlig under anbefalt nivå.

Bundne fond utgjør 70,3 mill. kroner. Dette er en økning med 11,2 mill. kroner fra fjoråret. Midlene er bundet opp mot bestemte formål og kan ikke disponeres fritt.

I egenkapitalen inngår det også et regnskapsmessig mindreforbruk med 18,9 mill. kroner. Dette er 2,5 mill. kroner mer enn i 2017. Bystyret vil i regnskapssaken ta stilling til dette beløpet.

Fondsbeholdning

Tall i hele 1000	2018	2017	2016	2015	2014	2013
Disposisjonsfond	136 729	118 851	63 214	82 844	8 669	13 191
Bundne driftsfond u/selvkost	68 496	57 157	50 133	42 885	41 952	45 065
Bundne selvkostfond	1 894	2 024	5 767	16 651	30 213	43 761
Ubundne investeringsfond	19 254	7486	30 376	32 123	16 422	37 450
Bundne investeringsfond	53 232	30 891	6 363	8 950	10 184	7 329
Sum	279 606	216 409	155 853	183 453	107 440	146 796

Figur 16: Oversikt fond Arendal kommune, utvikling siste år

Selvkostfond

Ved regnskap 2017 viste selvkostfondene en negativ saldo. Det betyr at det ikke er hentet inn nødvendig inntekt til å dekke de kostnadene som inngår i tjenester i selvkostområdene. Det ble da lagt en plan for å dekke inn manglende inntekt, ført som fremførbare underskudd på memoriakonti. De fremførbare underskuddene gjelder selvkostområdene vann, avløp, renovasjon og slamtømming. Underskuddene må dekkes inn ved fremtidige overskudd på selvkostområdene.

For selvkostområdet vann ble det for 2018 et overskudd på 2,5 mill. kroner. Av dette ble hele det fremførbare underskuddet fra 2017 dekket inn med 1,3 mill. kroner. Resten ble satt av på selvkostfond vann med 1,2 mill. kroner. For avløp ble resultatet et underskudd med 0,2 mill. kroner. Dette øker det fremførbare underskuddet til 2,0 mill. kroner pr 31.12.18. En del av forklaringen på underskuddet er økte strømpriser ut over budsjettet nivå. Renovasjon fikk overskudd med 0,1 mill. kroner i 2018 og dette reduserte fremførbart underskudd tilsvarende. Det fremførbare underskuddet knyttet til renovasjon utgjør nå 2,2 mill. kroner. Grunnen til nok et underskudd var at kommunen måtte dekke ekstra utgifter til Agder Renovasjon IKS utover det som var budsjettet. Slamtømming viser et underskudd på 1,3 mill. kroner. Beløpet er dekket av selvkostfondet og fondets saldo ved årets slutt er på 0,7 mill. kroner.

Ordningen med selvkostberegning på tjenesten feiing kom ikke inn i ordningen før sommeren 2018 og er derfor ikke vurdert til å sette av på fond for 2018. Fra 2019 er feiing med i selvkostområdet.

Arbeidskapital

I arbeidskapitalen inngår de mest likvide midler som kommunen trenger til sin løpende drift. Regnskapsmessig defineres arbeidskapitalen som omløpsmidler minus kortsiktig gjeld. Kommunens arbeidskapital er økt med 126,6 mill. kroner fra 2017 til 2018. (Omløpsmidlene er økt med 119,0 mill. kroner og den kortsiktige gjelda er redusert med 7,5 mill. kroner). I arbeidskapitalen inngår også premieavvik. Premieavvik er kun en regnskapsteknisk føring (ikke likvide midler). Beløpet utgjør en stor andel og arbeidskapitalen bør derfor korrigeres for dette. Arbeidskapitalen korrigert for netto premieavvik er 204,5 mill. kroner. Dette er en økning på 101,2

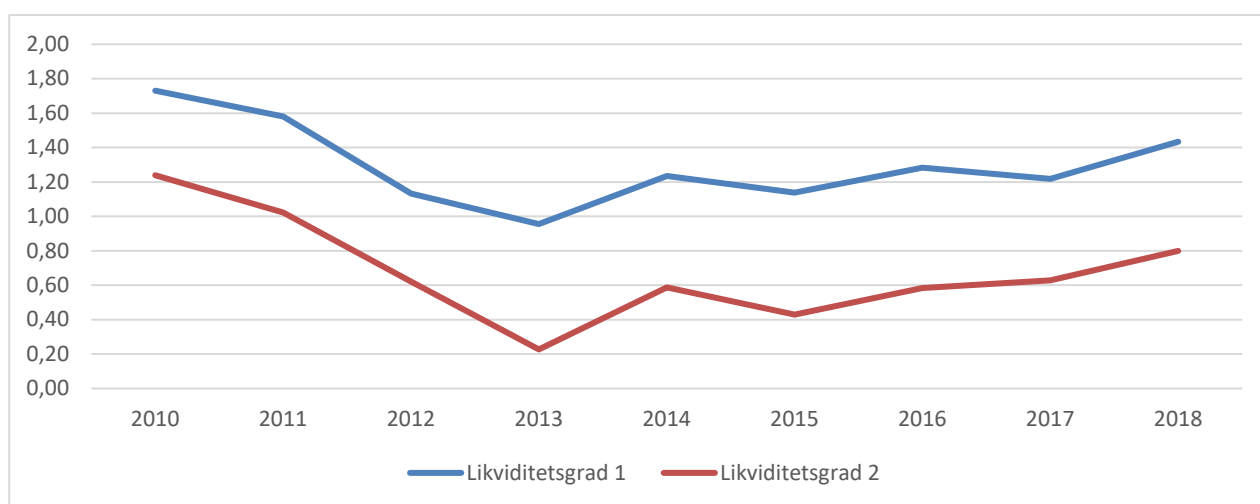
mill. kroner fra 2017. Denne økningen bidrar til å øke kommunens evne til å betale forpliktelsene etter hvert som de forfaller. Noe av økningen skyldes økt låneopptak knyttet til startlån med 40,0 mill. kroner først i november. I og med at midlene kom så sent i året var det ikke mulig å få lånt ut alle disse midlene før nyttår.

2.4 Gjelds- og finansforvaltning

Kommunenes reglement for finans- og gjeldsforvaltning ble sist justert i 2017 som følge av endringer i finansforskriften 1. januar 2017. Reglementet regulerer kommunens forvaltning av aktiva og passiva. Kommunen har ingen finansielle aktiva ved utløpet av 2018 ut over bankinnskudd.

Likviditet

Kommunens likviditet har i 2018 vært tilfredsstillende. Likviditeten har en positiv utvikling og har ikke vært bedre siden 2011. Trekkrettighetene i kommunens bankavtale har ikke vært benyttet i 2018.

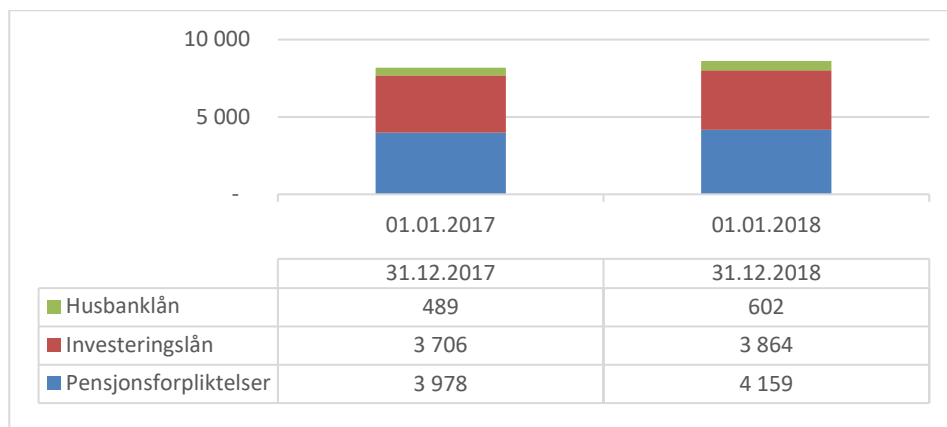
Figur 17: Utvikling likviditet 2010-2018

Likviditeten måles ved forholdet mellom omløpsmidler og kortsiktig gjeld. Normalt er det anbefalt at likviditetsgrad 1 som måler forholdet mellom omløpsmidler og kortsiktig gjeld direkte, skal være større enn 2. Likviditetsgrad 2 måler forholdet mellom de mest likvide midlene (kasse og bank) målt mot kortsiktig gjeld. Dette forholdet bør være minst 1.

Figuren over viser utviklingen for de to likviditetsmålene for perioden 2010-2018. Begge ligger under anbefalt nivå pr.31.12.2018.

Langsiktig gjeld - nivå

Kommunens langsiktige gjeld per 31.12.18 var på 8 625 mill. kroner. Denne består av langsiktig investeringslån, husbanklån til videre utlån og pensjonsforpliktelser. Figuren nedenfor viser endringen i den langsiktige gjelden siste år. Alle eksterne lånemidler hentes inn av kommunen selv. Disse lånes i neste omgang ut til de kommunale foretakene i samsvar med vedtatte investeringsbudsjetter. Kommunen mottar også ordinære avdrag fra foretakene og håndterer avdrag mot långiverne.

Figur 18: Endring i langsiktig gjeld siste år

Arbeidet med det boligsosiale prosjektet «Fra leie til eie» har videreført det høye nivået fra 2017 inn i 2018. Behovet var fortsatt stort og det ble lånt ut 108,4 mill. kroner mot budsjettet 140 mill. kroner. 15,2 mill. kroner av rammen for 2018 ble lånt ut i 2017. Bystyret vedtok høsten 2018 å søke om 40 mill. kroner ekstra fra husbanken i tillegg til opprinnelig vedtak på 100 mill. kroner.

Fordelingen av investeringsgjelden mellom kommunen og de to foretakene er vist i figuren nedenfor. Kommunen og Arendal havnevesen KF har stor økning i investeringsgjelden på henholdsvis 13,4 % og 12,1 %. Arendal eiendom KF har en nedgang på 3,6 %. Formidlingslånene fra husbanken har en kraftig økning på 23,3 % som beskrevet ovenfor.

Figuren langsiktig gjeld - långivere nedenfor viser fordelingen av investeringslån på ulike lånekilder. Spesifikasjonen av lånekildene vises i note 7 til regnskapet. Strategien med å ha god spredning av långivere og låntyper er videreført. Det er en nedgang i andelen investeringslån finansiert med sertifikatlån ved at antall sertifikatlån er redusert fra 6 til 5 lån. Kommunalbanken har ett av sertifikatlånene, 150 mill. kroner som ikke er med i oppstillingen under, lån til Kommunalbanken. Totalt lån til Kommunalbanken pr. 31.12.2018 er på 1 530,2 mill. kroner. Investeringslånet for 2018 ble tatt opp som et obligasjonslån med 5 års fastrente på 1,843 %. Lånet ble finansiert via Swedbank og er notert på Oslo Børs.

Langsiktig gjeld

Tall i hele 1000	Regnskap 2018	Regnskap 2017	Endring 2017-2018	
			Beløp	%
Arendal kommune	1 774 517	1 565 141	209 377	13,4 %
Arendal Eiendom KF	1 916 061	1 986 905	-70 844	-3,6 %
Arendal Havnevesen KF	172 928	154 297	18 631	12,1 %
Formidlingslån	602 418	488 590	113 828	23,3 %
Sum	4 465 924	4 194 932	270 991	6,5 %

Figur 19: Sum langsiktig gjeld, konsern

Langsiktig gjeld - långivere

Tall i hele 1000

Investeringslån	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Kommunalbanken	1 888 000	1 779 000	1 630 000	1 451 000	1 609 421	1 380 213
Sertifikatlån	1 000 000	1 359 000	1 596 000	1 250 000	1 215 421	909 000
Obligasjonslån		300 000	300 000	882 000	881 500	1 367 793
Finansiell leasing	145 000					
Sum	3 033 000	3 438 000	3 526 000	3 583 000	3 706 342	3 863 506

Figur 20: Langsiktig gjeld fordelt på långivere

Avdrag

I følge kommuneloven skal kommunens gjeld avdras med like store årlige avdrag. Avdragene må være så store at gjenstående veid løpetid for samlet gjeldsbyrde ikke overstiger veid levetid for kommunenes anleggsmidler ved siste årsskifte. Det er videre krevd at mottatte avdrag på utlån uavkortet skal gå til nedbetaling av gjeld.

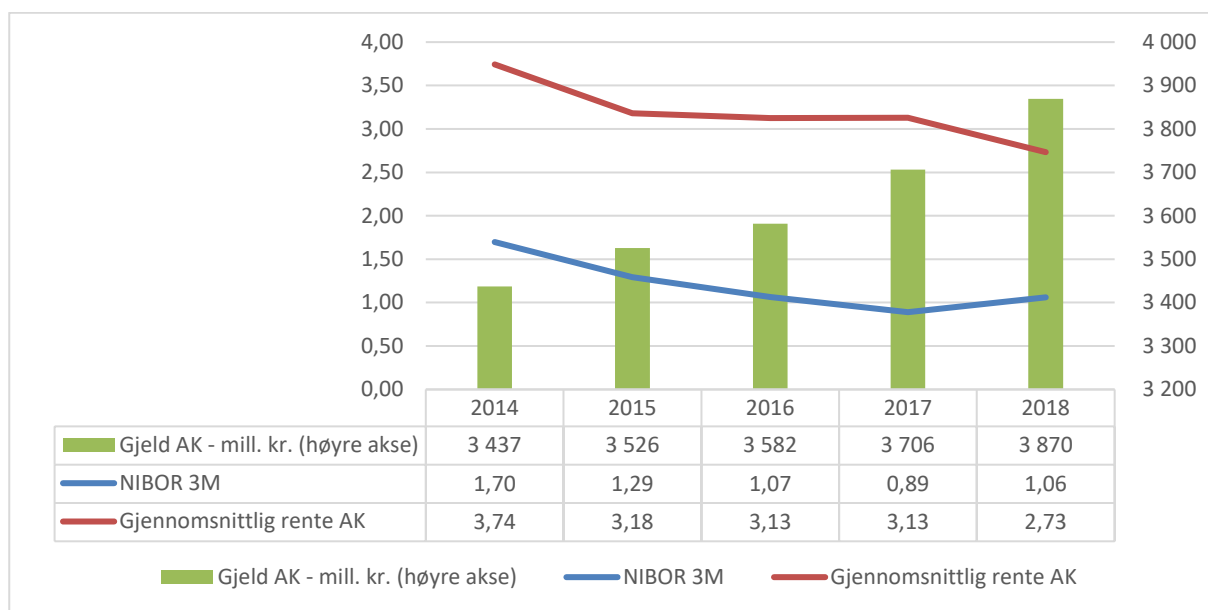
Sertifikat- og obligasjonslån opptas ordinært uten avdrag. Dette innebærer at avdrag håndteres i forhold til løpende lån i Kommunalbanken og ved nedjustering av lånebeløp ved refinansiering av sertifikatlån.

Endringen av beregningen av minimumsavdrag i ny kommunelov trer i kraft fra 2020 og kobler minimumsavdrag mot kapitalslitet og «gjeldsgrad», og reflekterer bedre det finansielle ansvarsprinsipp enn dagens modell. Dette fører til en vesentlig økning i minimumsavdraget fra 2020.

Renter

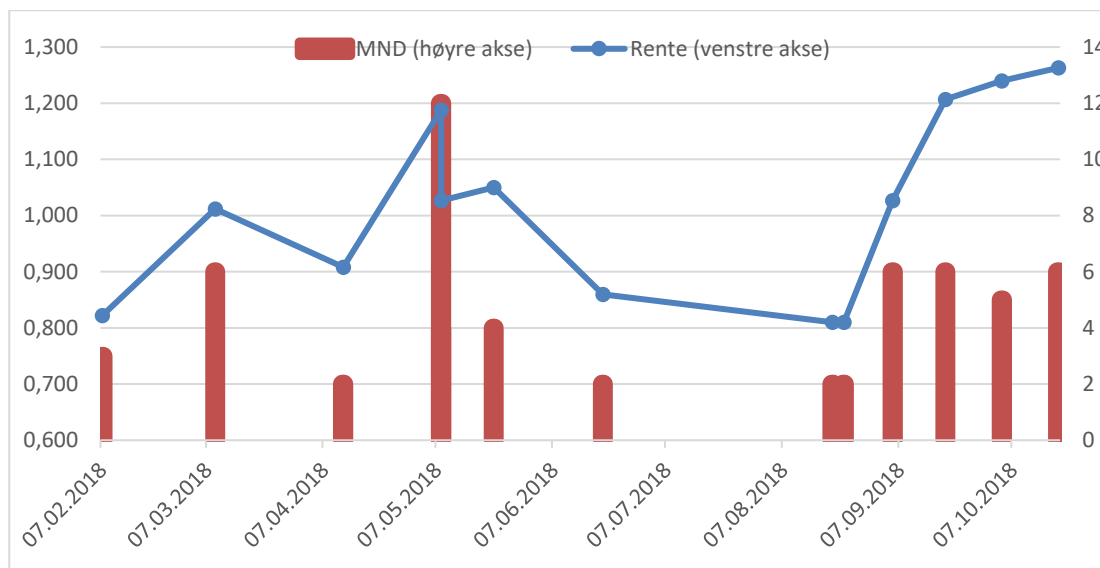
Etter rentebunnen i 2017 så har pengemarkedsrentene økt noe i 2018 men dette har igjen blitt kompensert med svært lav spread (markedets oppfattelse av kredittrisiko). Fra uke 4 til og med uke 38 så var denne negativ for NIBOR 3 måneders rente.

Figuren nedenfor viser endringene i kommunens gjeld, kommunens gjennomsnittrente og gjennomsnittlig NIBOR 3 måneder i perioden 2014-2018. Selv om gjelden og markedrenten øker så faller kommunens gjennomsnittrente fra 2017 til 2018. Dette skyldes at gamle fastrenteavtaler har løpt ut i 2018. Kommunen har siden 2016 inngått nye lange fastrenteavtaler med gode betingelser som sikrer en forutsigbar rentekostnad.

Figur 21: Endring i kommunens gjeld og gjennomsnittrente samt NIBOR

Figur nedenfor viser når sertifikatene ble refinansiert gjennom 2018 med lånenes løpetid i måneder (søyler – høyre akse) og oppnådd rente i prosent (linje – venstre akse). Det ble valg å refinansiere sertifikatlån med 2 måneders løpetid 4 ganger i 2018. De to siste ble refinansiert til en rente på 0,81 %. De siste fire refinansieringene ble gjort på henholdsvis 5 og 6 måneder for å unngå refinansiering i perioder med (historisk) høyere spread. For å redusere refinansieringsrisikoen så har rådmannen valgt å ha minimum 2 uker mellom forfall på sertifikatlånene.

Figur 22: Sertifikatlån

Tabellen nedenfor viser stresstest av kommunens renter pr. 31.12.2018. Rentestrategien som er fulgt fører til at kommunen har bare 704,7 mill. kroner i investeringsgjeld som ikke er rentesikret og med et høyt gjennomsnittlig samlet bankinnskudd så vil en renteøkning på 2 prosentpoeng føre til en netto økning i rentekostnadene på 5,9 mill. kroner.

Beregning av usikret gjeld	Grunnlag	31.12.2018
Samlet investeringsgjeld		3 869 506
Rentekompenserte lån		-256 047
Fastrentelån - gjeldsbrevlån og obligasjonslån		-1 637 793
Gjeld som ikke er rentesikret		1 975 666
Økning i rentenivå med 2,0 %		-39 513
Gevinst rentebytteavtaler - knyttet til NIBOR	1 271 000	25 420
Sum endring av rentekostnad (-økn./+red.)		-14 093
Bankinnskudd		
		31.12.2018
Snitt inntående 2018		410 987
Renteeffekt ved økning i rentenivået med 2 %		8 220
Sum renteeffekt ved økning av rentenivået med 2 %		-5 874

Figur 23: Stresstest av kommunens renter pr. 31.12.18

Dekning av investeringsgjelden

Figuren nedenfor viser kommunens rentestrategi og status ved utgangen av 2018. I strategien er det knyttet opp rentebytteavtaler som er spesifisert i note 8 til regnskapet. Kommunens rentebytteavtaler er kontantstrømsikring som innebærer at rentebytteavtalene ikke balanseføres, heller ikke endringene i verdiene på rentebytteavtalene regnskapsføres. Kommunens rentebytteavtaler/renteswap er kun en avtale om å betale en rente og motta en annen rente, og inkluderer ikke selve lånet.

Tall i hele 1000	Tidsperiode	Hovedstrategi	Avvik +/-	Posisjon pr 31. desember 2018
Flytende/kort rentebinding	0-1 år	30 %	15 %	32,4 %
Mellomlang rentebinding	1-5 år	40 %	15 %	36,7 %
Lang rentebinding	5-10 år	30 %	15 %	30,9 %

Figur 24: Rentebinding ift. vedtatt strategi

Investeringslån

Tall i hele 1000	2014	2015	2016	2017	2018
Investeringsgjeld pr 31.12.	3 437 000	3 526 000	3 583 000	3 706 342	3 863 506
Arendal kommune	1 318 000	1 380 000	1 483 000	1 565 141	1 774 517
Arendal Eiendom KF	2 003 000	2 008 000	1 940 000	1 986 905	1 916 061
Arendal Havnevesen KF	116 000	138 000	159 000	154 297	172 928
Investeringsgjeld dekket over driftsbudsjettet	2 380 000	2 789 000	2 787 000	2 845 000	2 770 318
Gjeld med rente/avdrags-kompensasjon/selvkost	641 000	737 000	796 000	861 000	1 093 188

Figur 25: Investeringslån, konsern

2.5 Internkontroll og etisk standard

Etisk bevissthet er viktig i Arendal kommune. Ansatte, ledere og folkevalgte skal være seg bevisst at de danner grunnlaget for innbyggernes tillit og holdning til kommunen. Alle må kunne stå for egne handlinger og vurderinger. Arbeid som utføres skal være i samsvar med lover, regler, retningslinjer og vedtak. Arbeidet skal utføres slik at det tåler offentlig oppmerksomhet og slik at alle som blir berørt blir behandlet på en rimelig måte i en helhetlig sammenheng. Arendal kommunes arbeidsgiverstrategi, «Sammen om framtida!» er vedtatt politisk og tar utgangspunkt i kommuneplanens visjon «Varm, stolt og utadvendt». Som forvalter av samfunnets fellesressurser stilles det spesielt høye krav til etiske holdninger i virksomheten. Det forventes derfor at det i hele organisasjonen jobbes med etisk bevissthet. Arbeidsgiverstrategien, som er presentert i en liten håndterlig folder, gir klare føringer for dette og angir konkrete holdninger og tema som det oppfordres til at alle ledd i organisasjonen reflekterer over. Kommunen er medlem av Transparency International.

Kommunen har i henhold til arbeidsmiljøloven egne rutiner for varsling. Det er et mål for Arendal kommune at kritikkverdige forhold skal avdekkes og behandles. Kommunen er avhengig av at svikt i prosedyrer, rutiner og tjenestetilbud påpekes, meldes og om nødvendig varsles.

Arbeidsgiverpolitikken i Arendal kommune skal tilrettelegge for et trygt og åpent arbeidsmiljø og vi ønsker derfor åpenhet om kritikkverdige forhold. I tråd med arbeidsmiljøloven har alle ansatte i Arendal kommune rett til å varsle om kritikkverdige forhold i virksomheten, samtidig som bestemmelsene gir arbeidstakeren vern mot gjengjeldelse. Kommunen ønsker å ha en god ytringskultur, og legge forholdene til rette for intern varsling.

Som en del av arbeidet med kvalitetsforbedring har kommunen forsterket arbeidet med å skape en læringskultur. Kjennetegn på en god læringskultur er når ledere, verneombud og ansatte er opptatt av å skape resultater, nye tankemønstre, fremtidshåp og lærer å lære sammen. I stedet for å lete etter feil leter vi etter forbedringer. Kommunen har i 2018 arbeidet med å skape en sterkere læringskultur gjennom å stimulere til økt bruk av det elektroniske systemet for avviksmeldinger. Systemet brukes til både HMS-avvik og kvalitetsavvik. Arbeidet har lyktes godt og bruken av avvikssystemet er økt kraftig innenfor alle sektorer. Det er fremdeles viktig å jobbe videre med å få alle involverte til å forstå at avvik først og fremst handler om kontinuerlig læring og forbedring.

Et viktig prinsipp i Arendal kommune er at HMS-utfordringer skal løses på lavest mulig nivå i organisasjonen. Dette følger av den desentraliserte organiseringen og henger tett sammen med vår tro på at ledere og medarbeidere som gis tillit og myndighet løser problemene best.

Periodemål fra HP 18-21	Mål 2018	Status
Antall HMS-avvik	2 000	2 328
Antall kvalitets-avvik	2 000	3 687

Figur 26: HMS avvik

For å systematisere arbeidet med en betryggende internkontroll igangsatte Arendal kommune i 2015 et arbeid med å ta i bruk et system for økonomisk internkontroll. Alle enhetsledere

gjennomførte risikoanalyser og laget plan for oppfølging og kontroll i 2016, men pga. arbeidet med innføring av nytt ERP-system, er arbeidet med å sette kontrollene inn i et overordnet system blitt utsatt. I 2018 begynte vi arbeidet med å få på plass et slikt system i Arendal kommune ved bruk av verktøy innenfor det nye ERP-systemet. Ledere på alle nivåer er ansvarlige i forhold til å iverksette tiltak og kontroller på bakgrunn av de risikoene som blir avdekket ved gjennomføring av risikoanalyser.

2.6 Nærværsutvikling

	2016	2017	2018
Helse og levekår	90,1	91	90,5
Oppvekst	92,1	93,1	91,6
Rådhuset	95,6	94,3	95
Andre	92,5	94,4	94,4
AK totalt	91,7	92,3	91,6

Figur 27: Utvikling nærvær

2.7 Likestilling og diskriminering

Likestillingsloven, diskriminerings- og tilgjengelighetsloven gir føringer for arbeidet innen likestilling og diskriminering. Arendal kommune skal være en likestilt kommune hvor det ikke foregår noen form for diskriminering.

Bystyret har vedtatt at «Regional plan for Likestilling, Integrering og Mangfold» følges opp i Arendal kommune gjennom kommunedelplanen Tidlig innsats, ved å intensivere arbeidet med heltidskultur og ved å tilby nødvendig opplæring innen området LHBT (lesbiske, homofile, bifile, transpersoner).

Tabellen under viser andel fast ansatte i de ulike sektorene fordelt på kjønn. I barnehagene isolert sett er andelen kvinner 93 %. Andelen menn i administrative enheter har økt vesentlig fra 2017 men skyldes kun at 111 deltidsstilsatte brannmannskaper har fått fastsatt en stillingsstørrelse basert på antall øvelser og faste oppgaver. Innenfor de to store sektorene, helse og oppvekst, har det vært liten endring i kjønnsfordelingen de siste årene.

	Helse og levekår	Administrative enheter	Kultur infrastruktur og utvikling	Pedagogiske tjenester	Alle
Andel kvinner	89 %	55 %	32 %	82 %	77 %
Andel menn	11 %	45 %	68 %	18 %	23 %

Figur 28: Fordeling ansatte kjønn

Kjønn	Månedstjeneste 2018	Grunnlønn 2018	Endring i månedstjeneste 2017-2018	Endring i grunnlønn 2017-2018	Ansatte 2018	Årsverk 2018	Endring i årsverk 2017-2018
Kvinner og menn	42 994	40 314	2,1 %	1,9 %	3 171	2 505	2,7 %
Kvinner	42 560	39 765	2,2 %	2,1 %	2 390	1 896	1,7 %
Menn	44 347	42 022	1,9 %	1,1 %	781	609	5,9 %

Figur 29: Årsverk og lønnsnivå

Tall hentet fra KS' PAI-register per 1.12.2018.

År	Kvinner	Menn
2013	88,43 %	11,57 %
2014	88,62 %	11,38 %
2015	88,03 %	11,97 %
2016	86,87 %	13,13 %
2017	88,2 %	11,9 %
2018	91,7 %	8,3 %

Figur 30: Tabellen viser antall dager med lønnet foreldrepermisjon fordelt på kjønn. Det er ikke tatt hensyn til ulike stillingsstørrelser

Seniortiltak

Å beholde seniorer i jobb er viktig for kommunen. Seniorer representerer ofte trygghet, erfaring og kompetanse som det er viktig for kommunen å beholde og videreføre til yngre arbeidstakere. Kommunen er av den oppfatning at de viktigste seniortiltakene handler om god tilrettelegging, utviklende arbeidsoppgaver og et helsefremmende miljø. Alle arbeidstakere over 60 år har rett på 6 virkedager ekstraferie etter ferieloven, det vil si at arbeidstakere over 60 år har en lov- og avtalefestet rett på til sammen 6 uker ferie.

Kommunen har hatt en ordning med at arbeidstakere over 62 år som arbeider i full stilling gis 10 ekstra fridager pr. år. Disse kommer i tillegg til de lov- og avtalefestede 6 ukene. Antall fridager reduseres i forhold til stillingsprosent, men kan kun innvilges for arbeidstakere med minst 80 % stilling. Det var omtrent 150 personer i 2018 som potensielt kunne benyttet seg av ordningen. Fra og med 2019 er ordningen endret til 5 dager per år.

I september ble det gjennomført festmiddag i det gamle rådhuset ansatte som hadde jobbet 20, 30 eller 40 år i kommunen. Den årlige motivasjons- og inspirasjonssamlingen for seniorer ble gjennomført i Vrådal i samarbeid med Arendal kommunale pensjonskasse.

2.8 Interkommunalt samarbeid

Innledning

Arendal kommune deltar i flere interkommunale ordninger. Interkommunalt samarbeid er fordelaktig for kommunene både når det gjelder økonomi og tjenestekvalitet. Det samlede trykk av interkommunalt samarbeid gir både muligheter og utfordringer til kommunene. Interkommunalt samarbeid har flere funksjoner enn å bidra til kommunal oppgaveløsning og å produsere kommunale tjenester. Det dreier seg både om modernisering og utvikling av kommunal tjenesteyting, om læring og erfaringsutveksling.

Mindre kommuner en Arendal f.eks. kommuner i Østre Agder regionen kan gjennom interkommunalt samarbeid oftere oppnå større besparelser enn større kommuner sett i forhold til å drive den enkelte tjeneste i egen regi. Det er ikke vanlig å samarbeide om kjerneoppgaver som f.eks. skole, barnehage og omsorg. Små kommuner vil ofte, på områder som krever personalressurser med spesialkompetanse, trekke en større fordel av å inngå i et interkommunalt samarbeid.

Ny finansieringsmodell for interkommunale ordninger i Østre Agder

Det har i noe tid vært arbeidet med en ny finansieringsmodell til bruk i Østre Agder samarbeidet. Den nye Finansieringsmodellen skal erstatte alle de forskjellige modellene som tidligere er etablert i de ulike samarbeidene og som har vært benyttet over lengre tid. Det ble tidlig nedsatt en arbeidsgruppe sammensatt av representanter fra Arendal (vertskommune), Tvedestrand og Åmli kommune. Forslaget fra arbeidsgruppen til ny Finansieringsmodell ble administrativt behandlet i 2017 og i løpet av 1. halvår 2018 ble også modellen politisk behandlet og vedtatt i de respektive kommuner.

Arbeidsgruppens anbefaling ble en hovedmodell som bygger på en finansieringsløsning med en fast prosentvis andel fordelt likt på deltakende kommuner (opptrapping over 3 år 10 %, 12,5 % og deretter 15 %) samt en prosentandel basert på folketall. For noen typer tjenester vil hovedmodellen ikke fange opp reelle kriterier det er relevant å basere finansieringen av tjenestetilbudet på, det er derfor i enkelte samarbeid lagt inn en korrigeringsfaktor. ØABV (Østre Agder brannvesen) er en slik ordning. Her benyttes hovedmodell 60 % samt 40 % basert på en risiko og sårbarhetsanalyse (ROS) for tjenesten. Det har tatt tid å utarbeide ROS analysen og derfor er innføringen av hovedmodell for ØABV utsatt til 01.01.2020.

Videre ble det vedtatt at **alle nye samarbeid skal** finansieres i henhold til hovedmodell. Ny finansieringsmodell gjøres gjeldende fra 01.01.2019. Modellen evalueres etter 3 år.

Andre interkommunale virksomheter

Det foregår et omfattende interkommunalt samarbeid utenfor Østre Agders ramme. Der hvor Arendal kommune er vertskommune for disse ordningene skal det vurderes å legge den nye hovedmodellen for finansiering av disse samarbeidene. Det er et ønske om å begrense antall modeller for finansiering av interkommunalt samarbeid. Arendal kommune i egenskap av å være vertskommune arbeider videre med å innarbeide disse til samme hovedmodell.

Forøvrig vises det til Østre Agders egen årsmelding www.ostreaqder.no

Oversikt over kommunal virksomhet ivaretatt av andre

Agder Arbeidsmiljø IK

Arendal kommune kjøper bedriftshelse-tjenester av Agder Arbeidsmiljø IKS. I 2018 beløp dette seg til 3,5 mill. kroner. Agder Arbeidsmiljø IKS er et interkommunalt selskap som eies av Arendal kommune, Froland kommune og Aust-Agder fylkeskommune.

IKT Agder IKS

IKT Agder IKS er et interkommunalt IKT-driftsselskap for kommunene Arendal, Grimstad, Froland og Aust-Agder fylkes-kommune. Selskapet er eiernes drifts- og innkjøpsselskap. Selskapet bidrar til å styrke kompetansen på IKT og derigjennom oppnå god effektivitet. Kommunen kjøpte IKT-tjenester gjennom IKT Agder IKS for 47,9 mill. kroner i 2018. En markant økning fra 2017 nivå.

Aust-Agder Revisjon IKS

Kommunen kjøpte revisjons- og rådgivningstjenester gjennom Aust-Agder Revisjon IKS for 3,1 mill. kroner i 2018.

Telemark og Agder kontrollutvalgssekretariat IKS

Arendal kommune ble med i Telemark og Agder kontrollutvalgssekretariat IKS i 2014. Sekretariatet ivaretar kontrollutvalgsarbeid for kommuner i Telemark og Agder. Arendal kommune betalte 360 000 kroner for tjenester i 2018.

Friluftsrådet Sør

Friluftsrådet Sør består av Arendal, Froland, Grimstad, Tvedestrand, Vegårshei, Åmli, Gjerstad og Nissedal kommuner. Arendal kommune yter tilskudd til Friluftsrådet Sør i 2018, til sammen 470 000 kroner.

Arendal kommunale pensjonskasse

Arendal kommunale pensjonskasse er pliktig pensjonsordning for alle arbeidstakere i virksomhetene Arendal kommune, Arendal havnevesen KF, Arendal eiendom KF, Arendal kirkelige fellestråd, Torbjørnsbu Verksted, Hove Drifts- og Utviklingsselskap, Etablerersenteret IKS, Arendal Kulturhus AS og pensjonskassen. Unntatt fra medlemskap er lærere som er tilsluttet Statens Pensjonskasse og sykepleiere og leger som er tilsluttet Kommunal Landspensjonskasse. (KLP)

Aust-Agder Kulturhistoriske Senter IKS

Det er for 2018 overført 2,0 mill. kroner som driftstilskudd til Aust-Agder museum og arkiv – avd. Kuben. Midlene anvendes og skal dekke depot og arkiveringsordninger.

3 Årsberetning Arendal eiendom KF

3.1 Økonomi

Innledning

Denne årsberetningen er daglig leders årsberetning til bystyret.

Arendal eiendoms måloppnåelse baseres på målbare størrelser i vedtatt strategi- og miljødokument.

Regnskap for 2018 viser et økonomisk resultat på 2,3 mill. kroner etter kommunelovens regnskapsprinsipper. Resultatet må vurderes som akseptabelt sett i forhold til det økonomiske handlingsrommet foretaket har. Styret vil presisere at formålet med et positivt økonomisk resultat er at dette skal benyttes til styrket vedlikehold og utvikling av eiendomsporteføljen det påfølgende år.

Det utvendige vedlikeholdsetterslepet er redusert fra om lag 105 mill. kroner i 2017 til 103 mill. kroner ved utgangen av 2018. Dette betyr at skal vedlikeholdsetterslepet reduseres ytterligere må vedlikeholdsbudsjettet økes betydelig i tillegg til at vedlikehold må ha et fortsatt sterkt fokus både fra foretakets administrasjon og fra styrets side kommende år. Styret er bekymret for at kostnader til lovpålagte oppgaver, samt utgifter til å vedlikeholde utrangerte basseng, krever en stadig større andel av dagens tilgjengelige vedlikeholdsposter.

Det er krevende å rapportere på utviklingen av temperaturkorrigert energiforbruk grunnet en særlig kald vinter etterfulgt av en unormalt varm sommer. Dette har medført et noe høyere energiforbruk både til oppvarming og kjøling. Videre har svært lite nedbør i magasinene medført en vedvarende høy energipris. Dette medførte et overforbruk i forhold til budsjett. System for å rapportere energiforbruk ble tatt opp som tema i styrets strategisamling. Det vil i 2019 innføres et nytt system med målrettede tiltak og rapportering knyttet til utvalgte formålsbygg.

Sykefraværet i 2018 er på 6,7 % (5,2 %). Fraværet har vist noe økning fra forrige år og ligger nå over målsettingen om et fravær under 6 %. Selv om nivået fortsatt er akseptert, og at det må forventet noe svingninger i rapporterte tall, vil styret signalisere at arbeidet med et redusert fravær må følges opp tett og gis tilstrekkelig oppmerksomhet i kommende år.

Etablering av næringsareal, slik at forholdene legges til rette for etablerere og kommunens eget næringsliv, er et satsningsområde for Arendal eiendom. Foretakets rolle er å klargjøre næringsstomter for salg til næringsetablerere. Det ble inngått avtale om kjøp av Agderparken Nord i 2018 og reguleringsarbeidet er igangsatt.

Første delområde av Heftingsdalen næringspark er klargjort for næringsstomter. Det kan påregnes salg av tomter fra 2021.

Ferdigstillelse av nye Roligheden skole er satt til skoleåret 2019/2020 og gjennomføres i henhold til plan.

Fløybyen AS inngikk i 2018 avtale med Fylkesmannen om etablering av kontorlokaler for et felles fylkesmannsembete lokalisert i Arendal. Samtidig er det inngått avtale med Aust Agder Fylkeskommune og Arendal kommune om etablering og finansiering av heisløsning fra sentrum til Fløybyen. Styret i Arendal eiendom vil tilkjenne at dette er svært gledelig og gir foretaket mulighet til å utvikle resterende areal på Fløyheia i henhold til vedtatt områdeplan. En videre utvikling av Fløyheia vil åpne opp for en ny bydel direkte i tilknytning til Arendal sentrum.

Styret i Arendal eiendom la i 2018 frem et saksfremlegg til bystyret om nytt svømmeanlegg. Foretaket har vurdert teknisk standard og vedlikeholdsbehovet ved dagens basseng. Dette viser at kun Flosta og terapibassengene bør beholdes og resterende anlegg legges ned. Bystyret har ikke ferdigbehandlet denne saken i 2018. Styret i Arendal eiendom vil tilkjenne at arbeidet med nytt svømmeanlegg må gis høy prioritet. Sett fra Arendal eiendoms side er dagens situasjon kritisk og uholdbar.

Bystyret behandlet i desember 2018 skisseprosjekt med grovkalkyle for nye Legevakt/KØH/Korttidsplasser. Prosjektet er krevende ikke minst av hensyn til tomteforholdene ved dagens sykehustomt i Arendal. Arendal eiendom har igangsatt et arbeid med å nedskalere prosjektet og fremmer en ny sak til bystyret i løpet av første halvår 2019.

Foretaket utredet i løpet av høsten 2018 alternative lokasjoner for kommunens nye helsehus. Det legges frem en sak til bystyret tidlig i 2019.

Arendal eiendom har et sterkt fokus på arbeid med helse, miljø og sikkerhet. Det er i løpet av 2018 gjennomført revisjon av Det Norske Veritas uten at det er rapportert om alvorlige avvik.

Bystyrets vedtatte budsjettramme

Økonomisk oversikt drift

Tall i hele 1000	Regnskap 2018	Regulert budsjett 2018	Opprinnelig budsjett 2018	Regnskap 2017
Brukerbetalinger	0	0	0	0
Andre salgs- og leieinntekter	-58 335	-50 523	-48 888	-58 099
Overføringer med krav til motytelse	-280 009	-277 125	-278 009	-281 411
Rammetilskudd	0	0	0	0
Andre statlige overføringer	0	0	0	0
Andre overføringer	-14 794	-14 710	-13 860	-36 097
Skatt på inntekt og formue	0	0	0	0
Eiendomsskatt	0	0	0	0
Andre direkte og indirekte skatter	0	0	0	0
Sum driftsinntekter (B)	-353 138	-342 358	-340 757	-375 607
Lønnsutgifter	64 460	60 062	56 696	61 061
Sosiale utgifter	17 146	18 924	15 588	16 428
Kjøp av varer og tjenester som inngår i komm tjprod	131 651	123 949	121 751	139 186
Kjøp av varer og tjenester som erstatter komm tjprod	1 442	1 375	1 375	1 946
Overføringer	17 796	18 633	25 009	20 020
Avskrivninger	69 294	69 294	67 500	67 330
Fordelte utgifter	-5 033	-3 850	-3 850	-3 360
Sum driftsutgifter (C)	296 756	288 387	284 069	302 611
Brutto driftsresultat (D = B-C)	-56 382	-53 970	-56 688	-72 996
Renteinntekter, utbytte og eieruttak	-1 638	-700	-700	-855
Gevinst på finansielle instrumenter	0	0	0	0
Mottatte avdrag på utlån	0	0	0	0
Sum eksterne finansinntekter (E)	-1 638	-700	-700	-855
Renteutgifter, provisjoner og andre finansutgifter	58 631	58 629	58 629	60 803
Tap på finansielle instrumenter	0	0	0	0
Avdrag på lån	66 259	66 259	66 259	65 834
Utlån	0	0	0	0
Sum eksterne finansutgifter (F)	124 890	124 888	124 888	126 637
Resultat eksterne finansieringstransaksjoner	123 253	124 188	124 188	125 782
Motpost avskrivninger	-69 294	-69 294	-67 500	-67 330
Netto driftsresultat (I)	-2 424	923	0	-14 545
Bruk av tidligere års regnskapsmessig mindreforbruk	-3 570	-3 570	0	-650
Bruk av disposisjonsfond	-4 100	-4 100	0	0
Bruk av bundne fond	-5 781	-5 781	0	0
Sum bruk av avsetninger (J)	-13 451	-13 451	0	-650
Overført til investeringsregnskapet	9 958	8 958	0	5 193
Dekning av tidligere års merforbruk	0	0	0	0
Avsetninger til disposisjonsfond	3 570	3 570	0	650
Avsetninger til bundne fond	0	0	0	5 781
Sum avsetninger (K)	13 528	12 528	0	11 624
Regnskapsmessig mer- mindreforbruk (L = I+J-K)	-2 347	0	0	-3 570

Figur 31: Økonomisk oversikt drift, Arendal eiendom KF

Endringer driftsinntekter

Arendal eiendom KF har ca. 20 mill. kroner lavere driftsinntekter i 2018 sammenlignet med 2017. Årsak er overføring av tiltaksmidler i 2017. Leieinntekter for formålsbygg har ingen større endring med unntak av kommunal deflator som utgjør 2,8 %. Av denne økningen er 66 % lønnsvekst og øvrig økning prisstigning. Renhold har hatt en økning på 27 % (1,3 mill. kroner) i eksterne inntekter. Det ble i tillegg et positivt premieavvik på i overkant av 0,5 mill. kroner

Endringer driftsutgifter

Poster for lønnsutgifter viser en økning på ca. 5 % i 2018 noe som skyldes generell lønnsøkning i foretaket samt en økning på renhold. Økte lønnskostnader må også sees i sammenheng med økte inntekter på renhold. Kostnader knyttet til kjøp av varer og tjenester, som inngår i tjenesteproduksjonen, er lavere i 2018. Dette skyldes mottatte tiltaksmidler i 2017.

Regnskapsskjema 2A

Tall i hele 1000	Regnskap 2018	Regulert budsjett 2018	Opprinnelig budsjett 2018	Regnskap 2017
Investeringer i anleggsmidler	216 701	273 328	147 666	120 366
Utlån og forskutteringer	0	0	0	0
Kjøp av aksjer og andeler	0	0	0	0
Avdrag på lån	4 585	0	0	3 361
Dekning av tidligere års udekket	0	0	0	32 661
Avsetninger	26 109	17 200	17 200	27 451
Årets finansieringsbehov	247 395	290 528	164 866	183 839
Bruk av lånemidler	-147 483	-201 386	-100 858	-96 969
Inntekter fra salg av anleggsmidler	-26 582	-17 200	-17 200	-25 776
Tilskudd til investeringer	-3 296	-6 196	-2 800	-10 000
Kompensasjon for merverdiavgift	-35 037	-34 064	-26 808	-18 846
Mottatte avdrag på utlån og refusjoner	-5 717	-5 525	0	-5 272
Andre inntekter	-1 674	0	0	-103
Sum eksternt finansiering	-219 789	-264 371	-147 666	-156 966
Overført fra driftsregnskapet	-9 958	-8 958	0	-5 193
Bruk av tidligere års udisponert	0	0	0	0
Bruk av avsetninger	-17 648	-17 200	-17 200	-21 679
Sum finansiering	-247 395	-290 528	-164 866	-183 839
Udekket/udisponert	0	0	0	0

Figur 32: Skjema 2A Investeringer, Arendal eiendom KF

Inntekter investering

Arendal eiendom har solgt tomter, bygg og eiendommer for 26,5 mill. kroner i 2018. Budsjett var 17,2 mill. kroner. Foretaket har innbetalt ekstra avdrag på lån i forbindelse med prosjektavslutninger. Det er mottatt støtte fra husbanken på 3,8 mill. kroner og spillemidler 3,2 mill. kroner i 2018.

Utgifter investering

Arendal eiendom har solgt tomter, bygg og eiendommer for 26,5 mill. kroner i 2018. Budsjett var 17,2 mill. kroner. Foretaket har innbetalt ekstra avdrag på lån i forbindelse med prosjektavslutninger. Det er mottatt støtte fra husbanken på 3,8 mill. kroner og spillemidler 3,2 mill. kroner i 2018.

Foretakets satsingsområder

Strategidokumentet - måloppnåelse

I strategidokumentet beskrives eiendomsforetakets visjon og forretningsidé. Det angis mål, strategi og tiltak på fire sentrale områder: kunder, økonomi, samfunnsrollen/næringsutvikling og organisasjonsutvikling.

Kunder

Mål	Resultat 2018
AE KF skal en gang hvert 2. år gjennomføre kundeundersøkelse på forventninger til selskapet	Gjennomført i høsten 2018. Grunnet lav svarprosent har undersøkelsen begrenset verdi. Form og innhold i undersøkelsen må evalueres før neste undersøkelse igangsettes. Oppsummert gir undersøkelsen positive funn men også oppfølgingspunkt for å forbedre kundetilfredshet.
Det gjennomføres ekstern kvalitetskontroll	Det er gjennomført kvalitetskontroller på blant annet brann, heis, elektriske anlegg og vannkvalitet. I tillegg er HMS systemet gjennomgått av Veritas

Figur 33: Strategidokument kunder, Arendal eiendom KF

Økonomi

Mål	Resultat 2018
Netto driftsresultat på 1,75 % av driftsinntekter med unntak av andre salgs- og leieinntekter og refusjon	Oppnådd 0,84 %
Avhende eiendommer som ikke benyttes til kommunal kjernevirksomhet	Det vises til punkt om salg av eiendommer under

Figur 34: Strategidokument økonomi, Arendal eiendom KF

Samfunnsrollen / næringsutvikling

Mål	Resultat 2018
Nulltoleranse for sosial dumping og øvrige brudd på arbeidslivets regler	Sak vedtatt i styret august 2015, Roligheden skole er pilotprosjekt for denne modellen. Ikke innrapportert avvik.
Alle nybygg i regi av AE KF skal oppføres i henhold til krav fastsatt i miljødokumentet	Gjennomført ved alle nybygg
Kommunens energiforbruk skal reduseres i henhold til krav fastsatt i miljødokumentet	Se punkt om miljø
Tilrettelegge for boligbygging	Tomtesalg Marisberg
Tilby hensiktsmessige næringsarealer	Deltatt i kommunens reguleringsarbeid angående nye næringsområder på Eydehavn i forbindelse med ny vei, samt ervervet grunnareal til Agderparken Nord.

Figur 35: Strategidokument Samfunnsrollen, Arendal eiendom KF

Organisasjonsutvikling / innovasjon

Mål	Resultat 2019
Sykefravær lavere enn 6 %	Oppnådd 6,7 %, det henvises til eget punkt om nærvær
Kulturutviklende tiltak for alle ansatte minst to ganger pr år	Gjennomført
Oppdatert kompetanseplan tilpasset foretakets ulike yrkesgrupper	Rullert
Tilby lærlingplasser for byggdrift og renhold	Det har vært 2 lærlinger i byggdrifterfaget i 2018

Figur 36: Strategidokument Organisasjon, Arendal eiendom KF

Spesielle utfordringer

Vedlikeholdsetterslep

En liten nedgang på etterslepet på utvendig vedlikehold viser at organisasjonen, tross store utfordringer med et for lavt vedlikeholdsbudsjett, viser evne til riktig prioritering. Det er likevel grunn til bekymring over at en stadig større andel av foretakets budsjett må avsettes til lovpålagte oppgaver samt drift av utrangerte basseng. Arbeidet med vedlikeholdsetterslepet kommenteres ytterligere i avsnittet om eiendomsdrift under.

Energiforbruk og strømpris

En kald vinter og en varm sommer gir en økning av både energiforbruk og pris på energi som er bekymringsfull. Fremtidsperspektivet tilsier at energistyring og energiøkonomisering fortsatt må prioriteres høyt, men mål om reduksjoner i forbruk vil være krevende. Foretaket har mot slutten av 2018 endret prioritering og rapportering og vil nå gjøre mer målrettede tiltak mot enkeltbygg.

Oppdragsmengde og rekruttering av nye prosjektledere

Bystyret har gitt Arendal eiendom flere nye, og svært arbeidskrevende, investeringsoppdrag både på byggeprosjekt og på oppfølging av næringsområder. Agderparken Nord, nye helsehus, svømmeanlegg, KØH/legevakt/korttidsplasser og krematoriet er blant disse prosjektene. I tillegg har nytt kontorbygg for Fylkesmannen krevd mye kapasitet. Det ble ansatt ny prosjektleder på eiendomsutvikling i 2018 og igangsatt rekruttering av ny prosjektleder på byggeprosjekt.

Innleie av arealer

Store innleieoppdrag har krevd kapasitet i organisasjonen ut over hva som var planlagt. Eksempler er kontorlokaler for barnevernstjenesten på Maxis og innleie for kulturenheten i den gamle politistasjonen i Arendal. Denne oppfølgingen betyr arbeider med kontrakter/konkurranser, oppfølging av den private utbyggeren samt innkjøp av inventar til store personalgrupper.

Slike oppdrag har vært krevende både med hensyn til økonomi, kapasitet i organisasjonen og gjennomføring av til dels upresise bestillinger.

Svømmeanlegg i Arendal kommune

Dette er et gjentakende punkt ved rapporteringen fra styret til bystyret. Bekymringen er likevel tiltakende grunnet anleggenes alder og tekniske standard.

Arendal eiendom har gjennomført et omfattende arbeid med kartlegging av teknisk standard på dagens basseng og vurderinger av størrelser og lokalisering av et nytt anlegg. Det er, sett fra foretakets ståsted, tilfredsstillende at saken nå er satt på dagsorden i bystyret.

3.2 Internkontroll og etisk standard

Arendal eiendom KF følger samme arbeidsgiverpolitikk og etiske retningslinjer som i Arendal kommune.

3.3 Likestilling og diskriminering

Vår personalpolitikk bygger på prinsippet om like muligheter uavhengig av kjønn, seksuell orientering, alder og etisk tilhørighet.

4 Årsberetning Arendal havnevesen KF

4.1 Økonomi

Innledning

Høyeste inntekt, beste økonomiske resultat noen gang for Arendal havn 2018. Økning til 513 000 tonn gods over kai viderefører 10 år med god vekst i havnetrafikken i Arendal.

Regnskap inntekt: ca. 32,6 mill. kroner (Opprinnelig budsjett: 24,8 mill. kroner).
Netto driftsresultat 4,9 mill. kroner (alle aktiviteter).

Havn (Eydehavn, Sandvikodden, Cruise, Fiskemottak):

Den ordinære havnedriften kjennetegnes ved høy aktivitet, mye gods, nye kunder og godt overskudd. Tjenester, strøm og leie fra rigg bidrar til inntektsøkning og resultat. Overskudd fra ordinær havnedrift er 6,2 mill. kroner

Tonn gods over kai 2018: 513 000 tonn. Økning med 9 % fra 2017
Antall kommersielle anløp (kun godsfartøy) er 289 fartøy.

Småbåt: ledige plasser (ca. 300 stk.) – reduserte inntekter (ca. 310 000 kroner) - samlet underskudd 678 000 kroner.

Gjestehavn: Nedgang på 8 % i antall båtbesøk til 4 900 – basseng knekk juli - økte utgifter med ca. 1 mill. kroner. Samlet underskudd 616 000 kroner Forsikringsutbetaling for bassengknekk ikke innvilget.

Generelt: Resultat i 2018 for den ordinære havnedriften er svært gledelig. Tilgjengelig kaier og areal for gods er i perioder under sterkt press. Havnen kan måtte avvise oppdrag og kunder dersom denne kapasiteten ikke utvides.
Ekstraordinær hendelse (bassengknekk) medførte underskudd i gjestehavnen: Ledig kapasitet i småbåthavnene gir reduserte inntekter.

Bystyrets vedtatte budsjettramme

Se over. Gledelig økonomisk resultat fra den ordinære havnedrift. I regnskapet 2018 er også ført tap på gamle og utestående fordringer med 680 000 kroner.

Nye kunder, diversifisert last, flere anløp, og tjenester til rigg bidrar positivt. Fremdrift og tilrettelegging av nye industri- og havnearealer har ikke fulgt planlagt fremdrift. Tiltak er gjort for å øke uttak av fastfjell og legge til rette for nye aktører og økt havnedrift. Kaier og arealer er i perioder utnyttet til maksimal kapasitet. Videre vekst vil kreve investeringer i mer kaifront og effektivt håndteringsutstyr.

Rammebetingelser og regelverk for havner er i endring. Havnevirksomheten har vært gjenstand for forvaltningsrapporter, advokatutredninger, tilsynsrapporter, behandlinger i flere styre, utvalg og Bystyret. Kystverket har senest i juni 2018 gjort konkrete vurderinger og avklaringer vedr ansvarsområdene som i dag forvaltes av Arendal havn. Konklusjonen er at Arendal havnevesen KF driver innenfor gjeldende lov og regelverk, men at enkelte ansvars og virksomheter trolig bør underlegges en nærmere vurdering for å se om dette er optimalt organisert. Det pekes spesielt på Småbåthavnene, Gjestehavna og ansvar for dampskipsbrygger som Bystyret overførte til havn i 2010. Dette arbeidet forventes gjennomført i 2019, med klare anbefalinger til Bystyret.

Økonomisk oversikt drift

Tall i hele 1000	Regnskap 2018	Regulert budsjett 2018	Opprinnelig budsjett 2018	Regnskap 2017
Brukerbetalinger	0	0	0	0
Andre salgs- og leieinntekter	-32 482 000	-26 610 000	-24 810 000	-27 841 000
Overføringer med krav til motytelse	-88 000	0	0	-71 000
Rammetilskudd	0	0	0	0
Andre statlige overføringer	0	0	0	0
Andre overføringer	-10 000	0	0	0
Skatt på inntekt og formue	0	0	0	0
Eiendomsskatt	0	0	0	0
Andre direkte og indirekte skatter	0	0	0	0
Sum driftsinntekter (B)	-32 579 000	-26 610 000	-24 810 000	-27 912 000
Lønnsutgifter	6 387 000	6 839 000	6 839 000	6 064 000
Sosiale utgifter	1 485 000	1 720 000	1 720 000	1 861 000
Kjøp av varer og tjenester som inngår i komm tjprod	6 221 000	4 565 000	4 565 000	5 296 000
Kjøp av varer og tjenester som erstatter komm tjprod	5 634 000	1 215 000	1 215 000	4 516 000
Overføringer	401 000	0	0	0
Avskrivninger	8 986 000	8 986 000	0	8 072 000
Fordelte utgifter	0	0	0	0
Sum driftsutgifter (C)	29 114 000	23 325 000	14 339 000	25 808 000
Brutto driftsresultat (D = B-C)	-3 466 000	-3 285 000	-10 471 000	-2 104 000
Renteinntekter, utbytte og eieruttak	-359 000	0	0	-275 000
Gevinst på finansielle instrumenter	0	0	0	0
Mottatte avdrag på utlån	0	0	0	0
Sum eksterne finansinntekter (E)	-359 000	0	0	-275 000
Renteutgifter, provisjoner og andre finansutgifter	2 968 000	2 953 000	2 953 000	4 195 000
Tap på finansielle instrumenter	0	0	0	0
Avdrag på lån	5 095 000	5 095 000	5 095 000	5 923 000
Utlån	0	0	0	0
Sum eksterne finansutgifter (F)	8 063 000	8 048 000	8 048 000	10 118 000
Resultat eksterne finansieringstransaksjoner	7 703 000	8 048 000	8 048 000	9 843 000
Motpost avskrivninger	-8 986 000	-8 986 000	0	-8 072 000
Netto driftsresultat (I)	-4 748 000	-4 223 000	-2 423 000	-332 000
Bruk av tidligere års regnskapsmessig mindreforbruk	0	0	0	-402 000
Bruk av disposisjonsfond	0	0	0	0
Bruk av bundne fond	-210 000	0	0	0
Sum bruk av avsetninger (J)	-210 000	0	0	-402 000
Overført til investeringsregnskapet	0	0	0	0
Dekning av tidligere års merforbruk	0	0	0	0
Avsetninger til disposisjonsfond	0	4 223 000	2 423 000	525 000
Avsetninger til bundne fond	0	0	0	210 000
Sum avsetninger (K)	0	4 223 000	2 423 000	735 000
Regnskapsmessig mer- mindreforbruk (L = I+J-K)	-4 958 000	0	0	0

Figur 37: Økonomisk oversikt drift, Arendal havnevesen KF

Endringer driftsinntekter

Økning i alle tjenester levert av havn: (mannskap, kraning, areal, strøm mm)

Endringer driftsutgifter

Økning i aktivitet medfører økte inntekter men også økt utgiftsside til drift.

Innleie av eksterne kontraktører og utstyr gir liten fortjenestemargin.

Havnen vil fremme forslag om investering i eget, egnet og relevant utstyr (hjullaster, ny kran, mm) og ansette egne operatører med begrunnelse i at godsvolumene nå forventes på stabilt høyere nivå enn for kun få år siden.

Bassengknekk i gjestehavnen medførte ikke budsjetterte utgifter på ca. 1 mill. kroner. Forsikringen har avslått å dekke inntil 600' kroner av dette.

Det er ledig kapasitet i småbåthavnene. Ingen nye etableringer er gjennomført eller planlagt. Prisene økes ikke, og tilbudet vil bli markedsført i forkant av sesongen 2019. Omlegging til digitalisert administrasjonssystem for småbåter gjøres 2019.

Regnskapsskjema 2A

Tall i hele 1000	Regnskap 2018	Regulert budsjett 2018	Opprinnelig budsjett 2018	Regnskap 2017
Investeringer i anleggsmidler	23 242	47 623	17 300	25 248
Utlån og forskutteringer	0	0	0	0
Kjøp av aksjer og andeler	0	0	0	0
Avdrag på lån	0	0	0	2 169
Dekning av tidligere års udekket	0	0	0	0
Avsetninger	0	0	0	0
Årets finansieringsbehov	23 242	47 623	17 300	27 417
Bruk av lånemidler	-18 558	-47 213	-16 300	-9 769
Inntekter fra salg av anleggsmidler	0	0	0	0
Tilskudd til investeringer	-5 584	-410	-1 000	-15 548
Kompensasjon for merverdiavgift	0	0	0	0
Mottatte avdrag på utlån og refusjoner	0	0	0	0
Andre inntekter	900	0	0	-2 100
Sum eksternt finansiering	-23 242	-47 623	-17 300	-27 417
Overført fra driftsregnskapet	0	0	0	0
Bruk av tidligere års udisponert	0	0	0	0
Bruk av avsetninger	0	0	0	0
Sum finansiering	-23 242	-47 623	-17 300	-27 417
Udekket/udisponert	0	0	0	0

Figur 38: Oversikt investeringer, skjema 2A, Arendal havnevesen KF

Foretakets satsingsområder

SAMFUNNSNYTTE – SJØ – SKIP - SKJÆRGÅRD

Målet for all havnevirksomhet er samfunnsnytt og verdiskapningen knyttet til sjø, skip og skjærgård.

Havneforetaket har i 2018 hatt følgende hovedvirksomhetsområder: Industri og trafikkhavn - Rigg og prosjekthavn - Fiskemottak - Cruise - Småbåt - Gjestehavn. Havnestyret er kommunal

myndighet etter lov om havner og farvann. Havneforetaket er kommunens havnefaglige organ.

Eydehavn skal videreutvikles for å sikre godsoverføring fra vei til sjø, verdiskapning sikres gjennom bla leverandører, transportarbeid, bedriftsetableringer og arbeidsplasser. Det søkes stamnetthavn status.

Nye havne- og industriarealer erverves og tilrettelegges ved uttak av steinmasser og etablering av nødvendig infrastruktur. Fysisk sikring, overvåkning og adgangskontroll etableres. Prosjektstart for opprydding av forurensing på Steikeritomta, med eiendom og kommune. Planarbeid for ny vei fra havn utenom Eydehavn sentrum slutføres. Nytt verksted og nytt kontorbygg etableres. Cruise trafikken øker til 12 anløp 2018. Arbeidet med å få utvidet passasjen i Galtesund inn i NTP videreføres. Ny fiskerikai slutføres i Barbu. 2 etg. fiskemottaket bygges om for Redningsselskapet. Økende anløpsaktivitet på Sandvikodden. Anlegget benyttes til Biodiesel - som igjen innblandes i ordinær diesel (20 %)

Miljø: Landstrømsanlegg har konvertert 3,4 mill. KWh fra fossilt (ikke fornybar) til grønn landstrøm. Dette er over forventningene fra ENOVA ved tildeling, men antallet oppkoblinger av lasteskip er svært lavt. Forbruket er i hovedsak rigg. Havnens kran er konvertert til el. drift i 2018, og miljøomlegging i havnen til rent og fornybart pågår kontinuerlig. Landstrøm til fiskemottakskai etableres 2019 med støtte fra ENOVA. Cruise kai i sentrum vil ikke kunne etablere landstrøm (HW) uten tilskudd. Innføring av Environmental Port Index (EPI) vurderes fra 2020.

Lokalfarger: Etablering av sykkelparkering og venteskur i samarbeid med AK og AA Fylkeskommune. Prosjekt utslippsfrie ferger 2022 er førende for havnen.

Småbåt: Gjøre skjærgården tilgjengelig for flest mulig til en pris alle kan klare. Målet er økt bostedsattraktivitet. Ledig kapasitet - båtplass kan fås på dagen. Vedlikeholds etterslepet søkes redusert. Arendal ble kåret til årets båtkommune i 2018.

Gjestehavnen: Besøksindustri. økt sentrumsattraktivitet. Gjennomføre drifts sesong tilsvarende fjoråret. Arendal Gjestehavn ble kåret til årets gjestehavn i 2018.

Lovverk og rammebetingelser for havnevirksomheten er i endring. Havn vill følge disse prosesser tett og anbefale endringer for Bystyret i 2019.

Havn skal drive kommersiell uten tilskudd eller overføringer. Inntektene skal dekke alle drifts og finanskostnader. Bystyret har vedtatt at havn skal ha betingelser og konkurransevilkår på nivå med konkurrerende havner. Havn skal tilstrebe økonomisk overskudd og bygge opp fond.

Konklusjon: Havn har på de fleste områder, med noen få unntak levert over eller i tråd med de forventninger og planer som lå til grunn for aktiviteten i 2018.

Spesielle utfordringer

Foretakets organisering:

Er dagens organisering av havneforetaket optimalt?

Bør det gjøres tydeligere skille mellom den kommersielle havnevirksomheten, gjestehavn og småbåt? Bør ordinær havnevirksomhet søke samarbeid med andre kommersielle havneaktører i et samlet Agder, i tråd med regjeringens havnestrategi, ny Kommunelov og endringer i statsstøtteregulativet?

Kan gjestehavnen inngå i et mer forpliktende og formalisert samarbeid med andre gjestehavner i nærliggende kommuner?

Vil annen organisering inkl. vurdering av selskapsform, avklaring av ansvarsområder, avgrensingen mot gjeldene lovverk kunne være fordelaktig, bidra til bedre måloppnåelse, bedre det økonomisk resultat, og sikre kontroll med virksomheten?

Kaikapasitet og godshåndterings utstyr.

Total kaikapasitet og håndteringsutstyr (kran, hullaster mm) ved hovedkai er under sterkt press i perioder grunn økt trafikk og godsmengde, større skip, press på operasjonstider (støy, naboklager mm). Havnen er i dag svært sårbar for teknisk driftsavbrudd, og må øke kaikapasiteten og investeringer i håndteringsutstyr i kommende periode. Investeringsplanen inneholder forslag om slike investeringer for å styrke havnedriften.

Nye arealer -forsinkelser i tilrettelegging og masseuttak

Nye aktører på havnen krever plass for etablering og godshåndtering. I perioden 2011-2018 har masseuttaket og tilrettelegging av nye arealer vært kontraktert til en aktør. Fremdriften i perioden har vært langt unna forventningene. Ved avslutning av kontrakten 2018 er det oppstått tvist med tidligere driver. Nye driver med klare fremdrifts og rapporteringskrav er på plass fra 2019.

4.2 Internkontroll og etisk standard

Arendal havn KF er en liten og transparent organisasjon. Havnen følger de samme prosedyrer og retningslinjer som kommunen forøvrig.

Det er i 2018 gjennomført egen etikksamling for alle ansatte - med gjennomgang av regelverk og forventninger til den enkelte som ansatt i havneforetaket.

Det er innført automatiske betalingsordninger i gjestehavnen, og pengehåndtering er redusert til et absolutt minimum.

4.3 Likestilling og diskriminering

Havnestyret tilfredsstiller kravene til kjønnsmessig representasjon.

For den ordinære havnedriften er det et overskudd av menn. Dette søkes rettet gjennom fremtidige ansettelser.

For gjestehavnen er kvinner overrepresentert både som sesongledere og havneverter.

I 2018 ble det gjort særskilte forsøk på å rekruttere ungdom fra andre miljøer en etnisk Norske til sesongarbeid i gjestehavnen.

Alle ansatte i Arendal havn får i samtale med daglig leder en innføring i hva som forventes fra den enkelte.

1 Årsregnskap Arendal kommune.....	36
Note nr. 1 Endring arbeidskapital	52
Note nr. 2 Ytelser til ledende personer og revisor.....	52
Note nr. 3 Pensjonsforpliktelser.....	53
Note nr. 4 Anleggsmidler.....	53
Note nr. 5 Aksjer og andeler.....	54
Note nr. 6 Salg av finansielle anleggsmidler.....	55
Note nr. 7 Langsiktig gjeld og avdrag på lån.....	55
Note nr. 8 Renter - sikring	56
Note nr. 9 Garantiansvar	56
Note nr. 10 Andre vesentlige forpliktelser	57
Note nr. 11 Finansielle eiendeler og forpliktelser vurdert til virkelig verdi	57
Note nr. 12 Avsetninger og bruk av avsetninger	57
Note nr. 13 Strykninger	58
Note nr. 14 Opplysninger om egenkapitalkontoene (underskudd) drift	58
Note nr. 15 Kapitalkonto.....	58
Note nr. 16 Investeringsoversikt.....	59
Note nr. 17 Selvkost.....	59
Note nr. 18 Usikre forpliktelser og hendelser etter balansedagen.....	60
Note nr. 19 Spesifikasjon av uvanlige og vesentlige poster og transaksjoner	60
Note nr. 20 Virkning av endring av regnskapsprinsipper, regnskapsestimer og korrigering av tidligere års feil.....	60
Note nr. 21 Eiendeler, gjeld og EK overdratt til KF ved etablering. Eiendeler, gjeld og EK mottatt fra KF ved avvikling.....	60
Note nr. 22 Fordringer og gjeld til kommunale foretak og § 27 samarbeid	60

1 Årsregnskap Arendal kommune

Regnskapsskjema 1A – Driftsregnskapet

Tall i hele 1000	Regnskap 2018	Regulert budsjett 2018	Opprinnelig budsjett 2018	Regnskap 2017
Skatt på inntekt og formue	-1 138 207	-1 135 659	-1 141 661	-1 108 406
Ordinært rammetilskudd	-1 202 388	-1 179 441	-1 169 573	-1 165 507
Skatt på eiendom	-113 862	-113 500	-112 400	-111 260
Andre direkte eller indirekte skatter	-348	-300	-300	-369
Andre generelle statstilskudd	-191 265	-175 030	-145 360	-202 360
Sum frie disponible inntekter	-2 646 070	-2 603 930	-2 569 294	-2 587 901
Renteinntekter og utbytte	-120 156	-119 357	-117 297	-123 817
Gevinst på finansielle instrumenter	0	0	0	0
Renteutgifter provisjoner og andre finansutgifter	111 874	117 913	119 313	120 871
Tap på finansielle instrumenter	0	0	0	0
Avdrag på lån	126 000	126 000	126 000	106 010
Netto finansinntekter/-utgifter	117 718	124 556	128 016	103 064
Dekning av tidl. års regnskm. merforbruk	0	0	0	0
Til ubundne avsetninger	43 399	13 603	1 580	60 198
Til bundne avsetninger	34 353	15 656	300	24 107
Bruk av tidl. års regnskm. mindreforbruk	-16 423	-16 423	0	-69 720
Bruk av ubundne avsetninger	-25 519	-19 503	-22 089	-4 062
Bruk av bundne avsetninger	-23 144	-20 088	-3 242	-20 827
Netto avsetninger	12 667	-26 755	-23 451	-10 304
Overført til investeringsbudsjettet	15 286	13 814	10 814	40 221
Til fordeling drift	-2 500 399	-2 492 315	-2 453 916	-2 454 920
Sum fordelt til drift fra skjema 1B	2 481 491	2 492 315	2 453 916	2 438 498
Merforbruk/mindreforbruk	-18 908	0	0	-16 423

Regnskap 2018 viser regnskapsmessig mindreforbruk.

Regnskapsskjema 1B – Fordeling av driftsmidler

Tall i hele 1000	Regnskap 2018	Regulert budsjett 2018	Opprinnelig budsjett 2018	Regnskap 2017
1101 Rådmannen m/stab	774 818	796 855	854 608	789 166
1102 Felles finansiering drift	-9 907	-9 900	-9 900	-11 144
1201 Kommunalteknikk og geodata	-46 206	-32 489	-34 406	-30 270
1202 Kultur	79 353	78 869	76 072	73 835
1203 Brann	35 467	32 567	31 307	31 198
1204 Innovasjon og kompetanse	17 987	19 016	17 717	18 033
1205 Vitensenteret	8 090	10 901	11 267	4 048
1206 Arendal voksenopplæring	20 107	18 844	16 966	12 854
1207 Østre Agder	10 827	16 010	15 474	15 570
1301 Psykisk helse og rus	182 270	179 567	178 179	179 126
1302 Koordinering mestring og rehabilitering	82 556	88 335	83 950	87 836
1303 Tjenester funksjonshemmede	142 165	145 293	124 710	134 340
1304 Hjemmebaserte tjenester	220 365	212 005	203 082	216 280
1305 Institusjoner	205 600	192 532	176 988	196 451
1306 NAV Arendal	177 910	171 206	155 228	166 710
1307 Østre Agder krisesenter	4 590	5 082	4 965	3 891
1308 Legevakten	14 548	14 170	13 417	12 340
1309 Tjenester enslige mindreårige flyktninger	35 149	37 063	41 281	38 217
1402 Spesialpedagogiske tjenester	39 066	38 147	39 328	36 971
1403 Lunderød skole og ressurscenter	20 540	20 753	21 780	0
1410 Birkenlund skole	34 176	34 186	32 877	32 949
1411 Asdal skole	36 783	35 173	32 620	52 415
1412 Stuenes skole	38 129	38 199	34 501	34 455
1413 Nedenes skole	33 699	33 248	31 833	30 608
1414 Stinta skole	38 961	39 017	38 110	39 739
1415 Roligheden skole	37 265	34 449	34 039	35 441
1416 Hisøy skole	34 256	32 998	31 543	32 038
1417 Eydehavn skole	10 683	10 761	10 325	9 761
1418 Flosta skole	10 194	9 846	9 483	9 801
1419 Moltemyr skole	34 712	34 696	32 907	33 406
1420 Myra skole	18 837	18 841	18 074	18 666
1421 Nesheim skole	10 931	9 934	9 384	9 503
1422 Rykene oppvekstsenter	15 659	15 710	14 418	13 433
1423 Sandnes skole	19 647	18 386	17 133	18 207
1424 Strømmen oppvekstsenter	20 980	20 956	19 377	19 933
1450 Tromøy barnehagene	9 528	9 580	8 685	9 170
1451 Hisøy barnehageenhet	12 097	12 103	11 143	11 827
1452 Barnehager sentrum øst	11 266	11 102	9 836	10 906
1453 Stinta barnehageenhet	13 777	13 746	12 045	13 093
1454 Jovannslia barnehageenhet	13 246	13 340	11 167	13 478
1455 Øyestad barnehageenhet	9 779	9 613	10 893	12 867
1501 Interkommunal arbeidsgiverkontroll i Agder	1 593	1 604	1 509	1 351
Sum enheter	2 481 491	2 492 315	2 453 916	2 438 498

Enhetenes økonomiske rammer

Tall i hele 1000	Regnskap 2018	Regulert budsjett 2018	Opprinnelig budsjett 2018	Regnskap 2017
1101 Rådmannen m/stab	783 699	792 070	853 477	807 568
1102 Felles finansiering drift	-2 329 048	-2 318 741	-2 313 112	-2 295 897
1201 Kommunalteknikk og geodata	-45 043	-32 739	-34 656	-33 952
1202 Kultur	73 499	73 499	71 170	71 131
1203 Brann	33 453	32 537	31 277	31 292
1204 Innovasjon og kompetanse	17 889	17 999	17 717	17 132
1205 Vitensenteret	3 903	3 903	3 832	3 801
1206 Arendal voksenopplæring	18 221	18 221	16 966	13 414
1207 Østre Agder	13 867	13 897	13 945	12 720
1301 Psykisk helse og rus	175 339	172 707	171 379	170 872
1302 Koordinering mestring og rehabilitering	84 314	84 661	80 989	84 846
1303 Tjenester funksjonshemmede	143 168	145 293	124 710	133 994
1304 Hjemmebaserte tjenester	220 368	212 005	203 082	215 997
1305 Institusjoner	205 603	192 532	176 988	195 818
1306 NAV Arendal	76 949	76 943	76 200	77 824
1307 Østre Agder krisesenter	5 052	5 082	4 965	4 831
1308 Legevakten	14 507	14 170	13 417	12 239
1309 Tjenester enslige mindreårige flyktninger	-18 944	-18 944	-5 356	-23 011
1402 Spesialpedagogiske tjenester	38 147	38 170	39 328	36 971
1403 Lunderød skole og ressurscenter	20 747	20 753	21 780	0
1410 Birkenlund skole	34 186	34 186	32 877	32 953
1411 Asdal skole	35 878	34 266	32 620	52 418
1412 Stuenes skole	38 199	38 199	34 501	34 455
1413 Nedenes skole	33 443	33 248	31 833	30 608
1414 Stinta skole	39 017	39 017	38 110	39 740
1415 Roligheden skole	37 265	34 449	34 039	35 441
1416 Hisøy skole	33 920	32 662	31 543	32 040
1417 Eydehavn skole	10 761	10 761	10 325	10 158
1418 Flosta skole	10 197	9 846	9 483	9 802
1419 Moltemyr skole	34 696	34 696	32 907	33 306
1420 Myra skole	18 841	18 841	18 074	18 276
1421 Nesheim skole	10 688	9 691	9 384	9 447
1422 Rykene oppvekstsenter	15 710	15 710	14 418	13 436
1423 Sandnes skole	19 647	18 386	17 133	18 182
1424 Strømmen oppvekstsenter	20 956	20 956	19 377	19 933
1450 Tromøy barnehagene	9 580	9 580	8 685	9 084
1451 Hisøy barnehageenhet	12 103	12 103	11 143	11 827
1452 Barnehager sentrum øst	11 143	11 102	9 836	10 826
1453 Stinta barnehageenhet	13 746	13 746	12 045	13 061
1454 Jovannslia barnehageenhet	13 340	13 340	11 167	13 346
1455 Øyestad barnehageenhet	9 700	9 591	10 893	12 721
1501 Interkommunal arbeidsgiverkontroll i Agder	1 604	1 604	1 509	1 351
Sum enheter	311	0	0	0

Regnskapsskjema 2A – Investeringsregnskapet

Tall i hele 1000	Regnskap 2018	Regulert budsjett 2018	Opprinnelig budsjett 2018	Regnskap 2017
Investeringer i anleggsmidler	157 917	249 799	152 348	272 827
Utlån og forskutteringer	266 159	296 383	218 958	223 784
Kjøp av aksjer og andeler	3 101	6 801	3 000	2 657
Avdrag på lån	39 926	19 500	19 500	65 951
Dekning av tidligere års udekket	29 210	29 210	0	0
Avsetninger	43 892	13 750	2 000	35 590
Årets finansieringsbehov	540 204	615 442	395 806	600 809
Bruk av lånemidler	-405 170	-512 409	-336 293	-384 491
Inntekter fra salg av anleggsmidler	-14 725	-14 725	-2 000	-2 125
Tilskudd til investeringer	-9 947	-23 919	-14 550	-7 923
Kompensasjon for merverdiavgift	-5 744	-18 444	-9 140	-28 060
Mottatte avdrag på utlån og refusjoner	-78 503	-25 548	-21 209	-66 648
Andre inntekter	-1 044	0	0	-7 679
Sum ekstern finansiering	-515 134	-595 045	-383 192	-496 927
Overført fra driftsregnskapet	-15 286	-14 449	-10 814	-40 221
Bruk av tidligere års udisponert	0	0	0	0
Bruk av avsetninger	-9 784	-5 949	-1 800	-34 452
Sum finansiering	-540 204	-615 442	-395 806	-571 599
Udekket/udisponert	0	0	0	29 210

Regnskapsskjema 2B - Investeringer i anleggsmidler

Tall i hele 1000

Prosj. nr.	Prosjekt	Regnskap 2018	Opprinnelig budsjett 2018	Regulert budsjett 2018
1000	Etabl.lån inn/utlån	0	500	500
1012	Tilfluktsrom plan (fra 2012)	0	0	-4
1019	Salg av Ipad-er	0	0	-10
1020	Salg av anleggsmidler	975	0	975
1050	Kirkelig fellesråd	2 750	2 750	2 750
1068	IKT-utstyr -Helse/levekår 2017	317	0	317
1069	IKT-utstyr - Adm 2015	728	0	728
1071	IKT - utstyr Kriesesenteret 2015	72	0	179
1072	Skanning oppmålingsarkiv 2014	75	0	900
1073	Universell utforming i sentrum 2018	0	0	500
1074	Veikryss til byggefelt på Løddesøl	0	0	3 400
1075	Ventebu og sykkelparkering ferjeleier Arendal	2 083	0	1 500
1142	Transporttjenesten - buss 2016	0	0	44
1148	Utstyr omsorgsenhetene 2015	1 682	2 000	1 951
1149	IKT - utstyr omsorg (2016)	741	0	1 331
1150	Utskifting biler - enhet funksj.hemmede 2017	0	500	500
1151	Nedenes skole - utstyr/møbler til nytt klasserom 2017	0	0	2
1153	Nesheim skole - møbler 2017	217	140	275
1165	Kjøp av inventar barnevern Maxis 2018	60	0	0
1201	Inventar Myra skole (2015)	202	110	210
1202	Inventar Hisøy skole (2015)	0	0	-1
1203	Garderobeskap Stinta skole 2015	0	0	16
1204	Nettbrett i Arendalsskolen 2015	0	0	-16
1206	Myra skole - 6 smartboard	0	100	0
1207	Flosta skole - Møbler og inventar	216	50	170
1208	Flosta skole - smartboard	0	120	0
1211	Kjøp av bil Sandum skole 2018	125	0	150
1212	Bil mindreårige flyktninger 2018	378	0	378
1213	Bil Nav 2018	314	0	314
1303	Justering mva, tunnel P-hus Vest	4 339	0	4 339
1502	Musikkbinger 2017	110	750	929
1635	Biler/utstyr Østre Agder Brannvesen (2016)	4 933	2 900	5 163
1802	Nytt journalsystem Legevakta (2015)	0	0	-53
1814	H&L: Moduler til Gerica - Legemodul og medisinmodul	165	700	700
1815	H&L: Mobilt vaktrom med digitalt sykesignalanlegg	985	2 500	2 500
1816	Velferdsteknologi	9	120	120
1817	Adm.: utvidelse trådløst bynett, oppgr. stillerom, møterom og nettverk	6	600	600

Årsberetning 2018

40(87)

Prosj. nr.	Prosjekt	Regnskap 2018	Opprinnelig budsjett 2018	Regulert budsjett 2018
4427	GPS - landmålingsutstyr 2015	447	0	448
4428	Gullknapp - ny vei	0	0	300
4429	Landmålerutstyr	0	200	200
4635	Arendal by- og regionhistorie - Bind 1	502	0	244
4638	Lekeplass Torvet 2015	0	0	1 761
4644	Maskinkjøp park/idrett 2015	0	500	500
4645	Lekeplassutstyr 2015	0	500	500
4655	Lang turløype Sør Amfi 2016	474	0	474
4657	Turstier nærområder - kulturenheten 2017	100	300	300
4658	Turløyper Arendal øst - fin. v/Vegvesen 2017	96	15 000	24 606
4660	Kilden - innvendig primært inventar 2017	19	0	200
4661	Lunderød stadion 2017	130	0	130
4662	Bjønnes stadion - Arendal fotball 2017	1 714	0	148
4663	Tilrettelegging av statlige friområder (2016)	563	500	398
4664	Nye friområder - tilrettelegging (2016)	62	0	1 251
4666	Livssynsnøytrale seremonirom	0	0	67
4668	Arendal by- og regionhistorie bind 2	894	1 400	1 555
4669	Munkehagen Lydisolering og akustiske tiltak	0	300	0
4670	By- og sentrumsutvikling - kunstprosjekt Levende lokaler	377	300	300
4671	Utskifting traktor park 2018	600	600	600
4673	Ballbinger - rehabilitering	451	800	800
4676	Sikring av friområder 2018	140	758	758
4677	Tursti fra trafo ved Engene kirke til undergang E18	262	0	0
4688	Rehabilitering av fryseanlegg skøytebanen	479	0	500
4693	Avslutning turløype Sør Amfi 2019	138	0	0
5354	Veidatabase (2012)	175	0	500
5372	V Barbuassdraget, Møllebakken 2012	180	0	180
5373	A Barbuassdraget, Møllebakken 2012	325	0	325
5392	Parkeringsautomater 2013	142	0	0
5393	Utskifting av lysarmaturer (2014)	2 182	0	2 956
5395	Hovedvannledning Rykene - Lerestvedt 2013	71	0	5 788
5404	V Sanering Sandvigveien 2013	33	0	2 027
5405	A Sanering Sandvigveien 2013	38	0	1 024
5444	Ladestasjoner el - biler 2014	212	0	276
5445	Rundkjøring Barbu 2014	7 260	0	7 977
5450	A - Melkedammen 2014	451	0	1 042
5451	V - Melkedammen 2014	295	0	1 297
5452	V - Vollene - Nyli, Del 1 2014	-1	0	-1
5453	A - Vollene - Nyli, Del 1 2014	-12	0	-12
5464	Renovasjonsbeholdere - nedgravde (2015)	749	2 000	2 395

Prosj. nr.	Prosjekt	Regnskap 2018	Opprinnelig budsjett 2018	Regulert budsjett 2018
5465	Forsterkn. hovedanlegg/forbedr Renseprosesser (2015)	0	30 000	0
5466	Utbygging nye utb.områder(2015)	0	10 000	0
5471	Forvaltningsprogram veilys 2016	0	0	291
5475	A Barbugårdsjordet	1 589	0	1 503
5476	V Barbugårdsjordet	1 127	0	1 426
5477	Massivadressering - vei (2015)	0	100	100
5478	V Steinsåsveien - Waglesgårdveien	2	0	2
5479	A Steinsåsveien - Waglesgårdveien	2	0	2
5480	A Maxis sletta	-71	0	-71
5481	V Maxis sletta	-47	0	-47
5484	A Gunnarsboveien	243	0	683
5485	V Gunnarsboveien	170	0	689
5486	V Krøgenes - Longum	2 850	0	2 803
5487	A Krøgenes - Longum	3 261	0	3 200
5494	Opprustning av bruer (2016)	591	1 000	1 286
5495	Kaifront del av gs fra bb mot øst (2016)	-32	0	922
5498	V Håvet - Håveheia	117	0	400
5499	A Håvet - Håveheia	175	0	601
5500	V Damgaten området	0	0	752
5501	A Damgaten området	0	0	966
5504	A slambehandling Saulekilen	0	0	5
5505	V Bratteklev - Hollender Jonas vei	160	0	136
5506	A Bratteklev - Hollender Jonas vei	156	0	109
5507	Reasfaltering (2016)	1 702	1 000	1 140
5508	Oppfølging trafikksikkerhetsplan (2016)	222	1 500	3 059
5509	Biler/Maskiner 2016-2018	657	1 000	2 821
5510	Va fornyelse ledningsnett	0	60 000	0
5511	Asfaltering grusveier (2016)	296	300	710
5512	Rehabilitering gatelys (2016)	911	300	1 102
5513	V Klodeborgkleiva - Skarvedalen (2016)	3 608	0	3 601
5514	A Klodeborgkleiva - Skarvedalen (2016)	5 182	0	5 108
5515	Miljøtiltak forurensa sjøbunn sentrum (2016)	7 077	3 000	8 052
5516	V Vollene - Vollenetoppen (2016)	31	0	1 149
5517	A Vollene - Vollenetoppen (2016)	38	0	991
5518	V Skolebakken 8-14	257	0	207
5519	A Skolebakken 8-14	286	0	705
5525	Driftsovervåkning avløp	4 581	0	4 545
5526	V Skilsø	233	0	1 507
5527	A Skilsø	313	0	1 508
5528	V Tybakken	1 388	0	1 304

Prosj. nr.	Prosjekt	Regnskap 2018	Opprinnelig budsjett 2018	Regulert budsjett 2018
5529	A Tybakken	1 436	0	1 416
5530	Parkeringsautomater 2017	0	150	300
5531	V Infrastruktur Marisberg 2017	1 527	0	1 497
5532	A Infrastruktur Marisberg 2017	1 527	0	1 498
5533	Vei Infrastruktur Marisberg	3 836	0	3 836
5535	Rehabilitering pumpestasjoner vann 2017	0	0	182
5536	V Centralgaten og omegn (2017)	6 044	0	6 006
5537	A Centralgaten og omegn (2017)	6 870	0	6 805
5538	V Bjønnes	0	0	1 340
5539	A Bjønnes	0	0	1 353
5540	V Høgedal deponi	0	0	4
5541	A Høgedal deponi	0	0	1
5542	Renovasjon Høgedal deponi	56	0	-3 819
5543	V Hasselåsen - Hasselhaugen 2017	2 585	0	3 689
5544	A Hasselåsen - Hasselhaugen 2017	3 816	0	4 187
5545	V Joåsveien 2017	3 174	0	3 092
5546	A Joåsveien 2017	3 166	0	3 090
5547	V His Allé 2017	123	0	177
5548	A His Allé 2017	198	0	170
5549	V Bjønnes - Myrene Del 1 (2017)	0	0	131
5550	A Bjønnes - Myrene Del 1 (2017)	3	0	82
5551	A Ny driftsovervåking Saulekilen 2017	1 287	0	1 024
5552	A Rehabilitering ledningsnett avløp	1 998	0	1 861
5553	A Rehabilitering pumpestasjoner avløp	2 245	0	2 206
5554	V Marisberg - Tiltak avløpsnett 2017	230	0	202
5555	Etterslepskostnader prosj VA 2017	379	0	0
5556	V Havsøyveien	254	0	229
5557	A Havsøyveien	119	0	227
5558	V Tybakken Øst 2	4 046	0	3 988
5559	A Tybakken Øst 2	6 116	0	6 063
5560	A Høgedal trerenne renovering	0	0	1
5562	Kunnskapshavna del 3	695	0	-37
5563	V Gamle Songevei	1 935	0	1 900
5564	A Gamle Songevei	2 903	0	2 900
5565	Forsterkning av veikroppen	259	500	500
5566	Opprusting av murer og veisikring	17	500	500
5567	Utskifting brøyteutstyr og sommerutstyr	406	500	363
5568	Lage strødepoter med tak	73	500	500
5569	V Vann Stoa Vest	50	0	116
5570	A Kuviga overvann	-101	0	1

Prosj. nr.	Prosjekt	Regnskap 2018	Opprinnelig budsjett 2018	Regulert budsjett 2018
5571	Videreutvikling av Barbu - Vei/infrastruktur	0	5 000	5 000
5573	Tiltak Barbuelva 2017	77	0	-2 737
5574	V Sandvigheia	415	0	1 008
5575	A Sandvigheia	602	0	1 003
5576	V Skrubbedalen	740	0	703
5577	Heis Fløyheia	2 311	0	0
5578	A Myreneområdet 2018	0	0	500
5579	V Møllebakken og området 2018	5	0	1 500
5580	A Møllebakken og området 2018	1 030	0	2 000
5581	V Nesbakken mm 2018	0	0	500
5582	A Nesbakken mm 2018	0	0	500
5583	V Bendikskleiv 2018	0	0	400
5584	A Bendikskleiv 2018	0	0	400
5585	A Høgedal-Myrene Borehull overvann	0	0	500
5587	V Krisevannkilde Longum	0	0	200
5588	V Opprusting trykkforsterkere	1 410	0	500
5589	V Generell rehab vann 2018-2020	924	0	900
5590	A Generell rehab avløp 2018-2020	787	0	700
5591	A 1880 trappene	0	0	450
5592	A KP Nedre Sandstø	0	0	600
5593	V Tybakken 3	498	0	450
5594	A Tybakken 3	745	0	700
5595	V Dyvika 2018	0	0	1 000
5596	A Dyvika 2018	0	0	2 000
5597	V Friergangen	0	0	1 500
5598	A Friergangen	0	0	1 500
5599	P-hus Tyholmen - teknisk	124	0	0
5600	V Biler og maskiner ledningsnett	712	0	700
5601	A Biler og maskiner ledningsnett	764	0	700
5603	A Stærveien	2	0	0
5604	V Myreneområdet 2018	0	0	500
5605	Renseanlegg - Saulekilen/Narestø	809	0	800
5606	V Kirkeveien Nord	2	0	0
5607	A Kirkeveien Nord	3	0	0
5608	V Frydentopp - Hauene	67	0	0
5609	A Frydentopp - Hauene	53	0	0
6358	Kommunedelplan- Myrene	0	0	151
6470	Utvikling av portaler	113	0	231
6473	Opparbeidelse utomhusarealer Barbubukt(2013)	962	0	508
6475	IKT i skolen (2013)	-22	0	-381

Prosj. nr.	Prosjekt	Regnskap 2018	Opprinnelig budsjett 2018	Regulert budsjett 2018
6519	Utstyr idrettspark 2014	140	0	154
6524	Bomullsfab/Torbjørnsbu - kunst (2014)	642	0	1 674
6526	Avsluttende arbeider Kunnskapshavna del 2	11	0	-221
6528	Utstilling Kjevik (2016)	0	0	202
6529	Lydanlegg Vitensenteret (2016)	0	0	7
6532	Barbu park 2017	5 649	0	12 995
6534	Etablering Kristiansand	729	0	780
6535	Fornyelse utstilling	431	0	229
6537	Gatefotballbane - Arendal Gatefotball og Motbakkefestivalen	26	0	350
6538	Lekeplasser/nærmiljøanlegg	170	0	1 000
6539	Raet velkomstsenter	1 610	0	1 625
6540	Raet Nasjonalparksenter - forprosjekt	0	0	1 500
6544	Nytt parkeringssystem Torvet P-hus	0	0	500
Sum prosjekter		157 917	152 348	249 799

Økonomisk oversikt drift

Tall i hele 1000	Regnskap 2018	Regulert budsjett 2018	Opprinnelig budsjett 2018	Regnskap 2017
Brukerbetalinger	-102 440	-101 323	-101 998	-103 033
Andre salgs- og leieinntekter	-329 400	-313 324	-314 455	-316 445
Overføringer med krav til motytelse	-456 986	-355 689	-362 832	-416 049
Rammetilskudd	-1 202 388	-1 179 441	-1 169 573	-1 165 507
Andre statlige overføringer	-191 265	-175 030	-145 360	-202 360
Andre overføringer	-11 710	-7 327	-3 420	-9 269
Skatt på inntekt og formue	-1 138 207	-1 135 659	-1 141 661	-1 108 406
Eiendomsskatt	-113 862	-113 500	-112 400	-111 260
Andre direkte og indirekte skatter	-348	-300	-300	-369
Sum driftsinntekter (B)	-3 546 605	-3 381 594	-3 352 000	-3 432 698
Lønnsutgifter	1 665 327	1 594 991	1 567 123	1 591 348
Sosiale utgifter	428 075	436 363	435 959	429 260
Kjøp av varer og tjenester som inngår i komm tjenesteprod	383 645	367 057	361 052	367 511
Kjøp av varer og tjenester som erstatter komm tjprod	830 865	789 351	784 339	793 164
Overføringer	220 325	219 738	222 901	239 164
Avskrivninger	84 314	84 314	86 000	86 682
Fordelte utgifter	-75 120	-66 167	-63 399	-65 780
Sum driftsutgifter (C)	3 537 431	3 425 647	3 393 975	3 441 348
Brutto driftsresultat (D = B-C)	-9 174	44 053	41 975	8 650
Renteinntekter, utbytte og eieruttak	-120 156	-119 357	-117 297	-123 817
Gevinst på finansielle instrumenter	0	0	0	0
Mottatte avdrag på utlån	-71 665	-71 414	-71 414	-71 757
Sum eksterne finansinntekter (E)	-191 821	-190 771	-188 711	-195 574
Renteutgifter, provisjoner og andre finansutgifter	111 874	117 913	119 313	120 871
Tap på finansielle instrumenter	0	0	0	0
Avdrag på lån	126 000	126 000	126 000	106 010
Utlån	574	60	60	385
Sum eksterne finansutgifter (F)	238 448	243 973	245 373	227 266
Resultat eksterne finansieringstransaksjoner	46 627	53 202	56 662	31 692
Motpost avskrivninger	-84 314	-84 314	-86 000	-86 682
Netto driftsresultat (I)	-46 861	12 941	12 637	-46 340
Bruk av tidligere års regnskapsmessig mindreforbruk	-16 423	-16 423	0	-69 720
Bruk av disposisjonsfond	-25 519	-19 503	-22 089	-4 062
Bruk av bundne fond	-23 144	-20 088	-3 242	-20 827
Sum bruk av avsetninger (J)	-65 085	-56 014	-25 331	-94 609
Overført til investeringsregnskapet	15 286	13 814	10 814	40 221
Dekning av tidligere års merforbruk	0	0	0	0
Avsetninger til disposisjonsfond	43 399	13 603	1 580	60 198
Avsetninger til bundne fond	34 353	15 656	300	24 107
Sum avsetninger (K)	93 038	43 073	12 694	124 526
Regnskapsmessig mer- mindreforbruk (L = I+J-K)	-18 908	0	0	-16 423

Regnskap 2018 viser regnskapsmessig mindreforbruk.

Økonomisk oversikt investering

Tall i hele 1000	Regnskap 2018	Regulert budsjett 2018	Opprinnelig budsjett 2018	Regnskap 2017
Salg av driftsmidler og fast eiendom	-12 725	-12 725	0	-125
Andre salgsinntekter	-1 044	0	0	-7 679
Overføringer med krav til motytelse	-21 707	-6 048	-1 709	-14 975
Kompensasjon for merverdiavgift	-5 744	-18 444	-9 140	-28 060
Statlige overføringer	-2 706	-14 550	-14 550	0
Andre overføringer	-7 241	-9 369	0	-7 923
Renteinntekter, utbytte og eieruttak	0	0	0	0
Sum inntekter (L)	-51 168	-61 136	-25 399	-58 762
Lønnsutgifter	754	155	0	7 729
Sosiale utgifter	177	0	0	205
Kjøp av varer og tj som inngår i kommunal tj. prod.	147 971	246 394	149 098	233 827
Kjøp av varer og tj som erstatter kommunal tj. prod	48	0	0	85
Overføringer	8 513	3 250	3 250	30 999
Renteutg, provisjoner og andre finansutg	453	0	0	0
Fordelte utgifter	0	0	0	-19
Sum utgifter (M)	157 917	249 799	152 348	272 827
Avdragsutgifter	39 926	19 500	19 500	65 951
Utlån	266 159	296 383	218 958	223 784
Kjøp av aksjer og andeler	3 101	6 801	3 000	2 657
Dekning tidligere års udekket	29 210	29 210	0	0
Avsetning til ubundne investeringsfond	19 550	11 750	2 000	11 062
Avsetninger til bundne fond	24 342	2 000	0	24 528
Sum finansieringstransaksjoner (N)	382 288	365 643	243 458	327 982
Finansieringsbehov (O = M+N-L)	489 036	554 307	370 407	542 047
Bruk av lån	-405 170	-512 409	-336 293	-384 491
Salg av aksjer og andeler	-2 000	-2 000	-2 000	-2 000
Mottatte avdrag på utlån	-56 796	-19 500	-19 500	-51 673
Overføringer fra driftsregnskapet	-15 286	-14 449	-10 814	-40 221
Bruk av tidligere års overskudd	0	0	0	0
Bruk av disposisjonsfond	-2	-150	0	-500
Bruk av bundne driftsfond	0	0	0	0
Bruk av ubundne investeringsfond	-7 782	-5 550	-1 800	-33 952
Bruk av bundne investeringsfond	-2 000	-249	0	0
Sum finansiering (R)	-489 036	-554 307	-370 407	-512 837
Udekket/udisponert (S = O-R)	0	0	0	29 210

Balanseregnskapet

Tall i hele 1000	Regnskap 2018	Regnskap 2017
EIENDELER		
A. Anleggsmidler		
Faste eiendommer og anlegg	1 685 256	1 649 175
Utstyr, maskiner og transportmidler	81 833	96 021
Utlån	571 554	510 060
Konserninterne langsiktige fordringer	2 219 570	2 141 202
Aksjer og andeler	379 879	380 129
Pensjonsmidler	3 859 310	3 542 101
Sum anleggsmidler	8 797 402	8 318 686
B. Omløpsmidler		
Kortsiktige fordringer	297 485	277 868
Konserninterne kortsiktige fordringer	1 353	1 741
Derivater	0	0
Premieavvik	110 498	90 685
Aksjer og andeler	0	0
Sertifikater	0	0
Obligasjoner	0	0
Kasse, bankinnskudd	376 890	296 900
Sum omløpsmidler	786 226	667 195
Sum eiendeler	9 583 628	8 985 881
EGENKAPITAL OG GJELD		
C. Egenkapital		
Disposisjonsfond	-136 729	-118 851
Bundne driftsfond	-70 390	-59 180
Ubundne investeringsfond	-19 254	-7 486
Bundne investeringsfond	-53 233	-30 891
Regnskapsmessig mindreforbruk	-18 908	-16 423
Regnskapsmessig merforbruk	0	0
Udisponert i investeringsregnskapet	0	0
Udekket i investeringsregnskapet	0	29 210
Kapitalkonto	-189 453	-130 508
Endring av regnskapsprinsipp som påvirker AK (drift)	20 222	20 222
Endring av regnskapsprinsipp som påvirker AK (investering)	0	0
Sum egenkapital	-467 745	-313 907

	Regnskap 2018	Regnskap 2017
D. Gjeld		
Langsiktig gjeld		
Pensjonsforpliktelse	-4 158 585	-3 978 059
Ihendehaverobligasjonslån	-1 367 793	-881 500
Sertifikatlån	-909 000	-1 215 421
Andre lån	-2 189 131	-2 098 011
Konsernintern langsiktig gjeld	0	0
Sum langsiktig gjeld	-8 624 509	-8 172 991
Kortsiktig gjeld		
Kassekredittlån	0	0
Annen kortsiktig gjeld	-471 212	-473 226
Annen konsernintern kortsiktig gjeld	0	0
Derivater	0	0
Premieavvik	-20 162	-25 757
Sum kortsiktig gjeld	-491 374	-498 982
Sum egenkapital og gjeld	-9 583 628	-8 985 881
Memoriakonti		
Ubrukte lånemidler	16 560	-15 187
Ubrukte konserninterne lånemidler	0	0
Andre memoriakonti	18 773	19 865
Motkonto for memoriakontiene	-35 333	-4 678
Sum memoriakonti	0	0

Beskrivelse av regnskapsprinsipper

Regnskapet er utarbeidet i henhold til bestemmelsene i kommuneloven, forskrifter for kommunalt foretak og god kommunal regnskapsskikk.

Regnskapsprinsipper:

All tilgang og bruk av midler i løpet av året som vedrører foretakets virksomhet fremgår av driftsregnskapet eller investeringsregnskapet. Regnskapsføring av tilgang og bruk av midler bare i balanseregnskapet gjøres ikke. Alle utgifter, utbetalinger, inntekter og innbetalinger er regnskapsført brutto. Dette gjelder også interne finansieringstransaksjoner. Alle kjente utgifter, utbetalinger, inntekter og innbetalinger i året er tatt med i årsregnskapet, enten de er betalt eller ikke. For lån er kun den delen av lånet som faktisk er brukt i løpet av året ført i investeringsregnskapet. Den delen av lånet som ikke er brukt, er registrert som memoriapost. I den grad enkelte utgifter, utbetalinger, inntekter eller innbetalinger ikke kan fastsettes eksakt ved tidspunktet for regnskapsavleggelsen, registreres et anslått beløp i årsregnskapet.

Klassifisering av anleggsmidler og omløpsmidler:

I balanseregnskapet er anleggsmidler eiendeler bestemt til varig eie eller bruk for foretaket. Andre eiendeler er omløpsmidler. Fordringer knyttet til egen vare- og tjenesteproduksjon, samt markedsbaserte verdipapirer som inngår i en handelsportefølje er omløpsmidler. Andre markedsbaserte verdipapirer er klassifisert som omløpsmidler med mindre foretaket har foretatt investeringen ut fra næringspolitiske eller samfunnsmessige hensyn. I slike tilfeller er verdipapirene klassifisert som anleggsmidler. Andre fordringer er omløpsmidler dersom disse forfaller til betaling innen ett år etter anskaffelsestidspunktet. Ellers er de klassifisert som anleggsmidler.

Foretaket følger KRS (F) nr. 4 Avgrensningen mellom driftsregnskapet og investeringsregnskapet. Standarden har særlig betydning for skille mellom vedlikehold og påkostning i forhold til anleggsmidler. Utgifter som påløper for å opprettholde anleggsmiddelet kvalitetsnivå utgiftsføres i driftsregnskapet. Utgifter som representerer en standardheving av anleggsmiddelet utover standarden ved anskaffelsen utgiftsføres i investeringsregnskapet og aktiveres på anleggsmiddelet i balansen.

Klassifisering av gjeld:

Langsiktig gjeld er knyttet til formålene i kommunelovens § 50 med unntak av likviditetstrekkrettighet/ likviditetslån jf. kl. § 50 nr. 5. All annen gjeld er kortsiktig gjeld. Neste års avdrag på utlån inngår i anleggsmidler og neste års avdrag på lån inngår i langsiktig gjeld.

Vurderingsregler:

Omløpsmidler er vurdert til laveste verdi av anskaffelseskost og virkelig verdi. Markedsbaserte finansielle omløpsmidler er vurdert til virkelig verdi. Utestående fordringer er vurdert til pålydende med fradrag for forventet tap. Anleggsmidler er vurdert til anskaffelseskost. Anleggsmidler med begrenset økonomisk levetid avskrives med like store årlige beløp over levetiden til anleggsmiddelet. Avskrivningene starter året etter at anleggsmidlet er anskaffet / tatt i bruk av virksomheten. Avskrivningsperiodene er i tråd med § 8 i forskrift om årsregnskap og årsberetning.

Anleggsmidler som har hatt verdifall som forventes ikke å være forbigående er

nedskrevet til virkelig verdi i balansen. Vurderingene for eiendeler gjelder tilsvarende for kortsiktig og langsiktig gjeld. Opptakskost utgjør gjeldspostens pålydende i norske kroner på det tidspunkt som gjelden oppstår. Låneomkostninger (gebyrer, provisjoner mv.), samt over- og underkurs er finansutgifter og inntekter. Over- og underkurs periodiseres over lånets løpetid som kortsiktig fordring/gjeld etter samme prinsipp som gjelder for obligasjoner som holdes til forfall.

Mva-plikt og mva-kompensasjon:

Kommunen følger reglene i mva-loven for de tjenesteområdene som er omfattet av loven. For kommunens øvrige virksomhet krever kommunen mva-kompensasjon.

Noter til årsregnskapet:

Noter er utarbeidet iht. KRS nr. 6 (F)

Standarden trådte i kraft fra regnskapsåret 2014.

Organisering av kommunens virksomhet (regnskapsenheter)

	Type virksomhet	Type enhet
Enheter som avlegger særregnskap		
Arendal eiendom KF	Forvaltning, drift og vedlikehold kommunal eiendom	Kommunalt Foretak
Arendal havnevesen KF	Drift og forvaltning av havne- og kaianlegg	Kommunalt Foretak
IKT Agder	Datadrift og innkjøp	Egen juridisk enhet (kommuner Aust-Agder)
Agder Kommunale Støttetjenester	Regnskaps-, lønns- og arkivtjenester	Egen juridisk enhet (Arendal og Grimstad kommune)
Hove drifts- og utviklingsselskap AS	Utvikling og drift av Hove-området	Aksjeselskap (heleid Arendal kommune)
Andre rettssubjekter		
Agder Renovasjon IKS	Avfall husholdning	IKS (Arendal, Grimstad og Froland kommune)
Aust-Agder Revisjon IKS	Revisjonstjenester	IKS (kommuner Aust-Agder)
Agder Arbeidsmiljø IKS	Arbeidsmiljøtjenester	IKS (Arendal, Froland og Aust-Agder fylkeskommune)
Etablerersenteret IKS	Tjenester for nyetablering	IKS (kommuner Aust-Agder)
Aust-Agder Museum og Arkiv IKS	Museum og arkiv	IKS (kommuner Aust-Agder)
Agder og Telemark Kontrollutvalgssekretariat IKS	Sekretariat-tjenester kontrollutvalg	IKS (kommuner Aust-Agder og Telemark)

Note nr. 1 Endring arbeidskapital

Del 1 Endring i arbeidskapital drifts- og investeringsregnskapet

	2018	2017
Anskaffelse av midler	Regnskapsåret	Forrige regnskapsår
Inntekter driftsdel (kontoklasse 1)	3 546 604 982	3 432 698 101
Inntekter investeringsdel (kontoklasse 0)	51 168 003	58 762 022
Innbetalinger ved eksterne finanstransaksjoner	655 786 861	633 738 525
Sum anskaffelse av midler	4 253 559 846	4 125 198 648
Anvendelse av midler		
Utgifter driftsdel (kontoklasse 1)	-3 453 116 642	-3 354 666 565
Utgifter investeringsdel (kontoklasse 0)	-157 463 708	-272 826 611
Utbetalinger ved eksterne finanstransaksjoner	-548 087 314	-519 658 079
Sum anvendelse av midler	-4 158 667 663	-4 147 151 256
Anskaffelse - anvendelse av midler	94 892 183	-21 952 608
Endring i ubrukte lånemidler	31 747 814	-21 870 438
Avvik	0	0
Endring i arbeidskapital	126 639 997	-43 823 046

Del 2 Endring i arbeidskapital balansen

Tekst	Konto	Regnskapsåret	Forrige regnskapsår
Omløpsmidler	2.1		
Endring kortsiktige fordringer	2.13 - 2.17	19 228 860	-45 203 780
Endring aksjer og andeler	2.18	0	0
Premieavvik	2.19	19 813 390	-21 811 143
Endring sertifikater	2.12	0	0
Endring obligasjoner	2.11	0	0
Endring betalingsmidler	2.10	79 989 443	26 187 579
Endring omløpsmidler		119 031 693	-40 827 344
Kortsiktig gjeld	2.3		
Endring kassekredittlån	2.31	0	0
Endring annen kortsiktig gjeld	2.32 - 2.38	2 013 416	-8 733 619
Premieavvik	2.39	5 594 887	5 737 917
Endring arbeidskapital		126 639 997	-43 823 045

Note nr. 2 Ytelser til ledende personer og revisor

Rådmann har mottatt følgende trekkpliktige ytelser i år 2018:

Lønn mv.	1 318 685
Elektronisk kommunikasjon	4 392

Revisor har mottatt følgende ytelser i år 2018:

Overføringer ekskl. mva.	3 135 000
--------------------------	-----------

Note nr. 3 Pensjonsforpliktelser

Pensjonsordning for:	Pensjons- forpliktelse	Pensjons- midler	Netto pensj. forpliktelse
Komm. landspensjonskasse (sykepl/leger)	561 442 960	532 409 114	29 033 846
Statens pensjonskasse (lærere)	535 736 915	376 260 317	159 476 598
Arendal kommunale pensjonskasse (andre)	3 024 421 851	2 950 640 135	73 781 716
Totalt	4 121 601 726	3 859 309 566	262 292 160
Arb.giveravgift av netto pensjonsforpliktelse			36 983 195

Note nr. 4 Anleggsmidler

	Under kapittel		Restverdi 31.12.2018	Avskrivning år 2019	Restverdi 31.12.2019
Utstyr, maskiner og transportmidler	2.2499.100	EDB-utstyr og kontormaskiner	16 658 534	7 353 502	9 305 032
	2.2499.200	Maskiner, verktøy, inventar og utstyr	26 558 826	4 853 622	21 705 204
	2.2499.300	Anleggsmaskiner og transportmidler	38 615 534	6 796 809	31 818 725
Sum utstyr, maskiner og transportmidler			81 832 893	19 003 933	62 828 960
	Under kapittel		Restverdi 31.12.2018	Avskrivning år 2019	Restverdi 31.12.2019
Faste eiendommer og anlegg	2.2799.100	Kommunale bygninger	559 848 124	14 174 031	545 674 093
	2.2799.200	Kommunale eiendommer	29 985 557	-	29 985 557
	2.2799.201	Kommunale eiendommer miljøtiltak	-	-	-
	2.2799.300	Avløpsnett/innsamling av avløpsvann	396 143 060	14 608 106	381 534 954
	2.2799.350	Produksjon av vann	197 449	7 052	190 398
	2.2799.400	Distribusjon av vann	271 944 092	9 133 466	262 810 626
	2.2799.500	Avløpsnett/innsamling av avløpsvann	48 786 635	4 440 793	44 345 843
	2.2799.600	Avløpsrensing	94 128 885	8 794 586	85 334 299
	2.2799.700	Distribusjon av vann	25 635 130	2 251 824	23 383 306
	2.2799.800	Produksjon av vann	27 366 764	2 290 523	25 076 241
	2.2799.300	Vann- og avløpsanlegg	-	-	-
	2.2799.900	Kommunale veier	199 655 914	9 266 620	190 389 294
	2.2799.901	Kommunale veier, miljø- og trafiksikkerhetstiltak	31 564 108	1 521 059	30 043 049
	2.2799.400	Kommunale veier/sykkelstier/fortau	-	-	-
Sum faste eiendommer og anlegg			1 685 255 720	66 488 059	1 618 767 661
Sammendrag			Restverdi 31.12.2018	Avskrivning år 2019	Restverdi 31.12.2019
Sum utstyr, maskiner og transportmidler			81 832 893	19 003 933	62 828 960
Sum faste eiendommer og anlegg			1 685 255 720	66 488 059	1 618 767 661
Balansekonti			1 767 088 613	85 491 992	1 681 596 621

Note nr. 5 Aksjer og andeler

Navn	Antall	Pålydende	Beløp
Proflex As	425	1000	425 000
Durapart As	7242	500	3 621 000
Hove Drifts- Og Utviklingsselskap As	2600	500	1 300 000
Agder Energi A/S	172524	1000	172 524 000
Agder Arbeidsmiljø IKS			100 000
Teaterplassen, Grid FN-universitet 1)			2 000 000
Biblioteksentralen	29	300	8 700
Attføringss. i Rauland	10	1000	10 000
Aust-Agder Næringsselskap As	136	1000	136 000
Hurdalssenteret	1	5000	5 000
Arendal Lufthavn Gullknapp As 2)	10251	1000	9 151 000
Arendal Kunnskapspark Eiendom A/S	1364	1000	1 364 000
Eydehavn Næringsutvikling As	1000	1000	1 000 000
Norsk Informasjonstekn.	440	50	22 000
"Kolbjørn"	10	50	500
Fløybyen As 3)	1000	1000	1
Syd-Norge	5	2000	10 000
P-Hus Vest As	100	50000	5 000 000
Orkla As	1	500	500
Canal Street As	1	500000	500 000
Arendal Festival Supply As	500	1000	500 000
Sørnorsk Filmsenter As	1	10000	10 000
Sørlandets Europakontor As			18 340
Visit Sørlandet As	17	10000	170 000
Arendal By As	75	1000	75 000
Myra Biovarme As	1020	1000	2 555 100
Pollen P-Hus As	101	100000	10 100 000
Kystveien Utvikling As - Aksjekapital 4)	2500	100	1
At Skog Ba	26	1900	49 400
Jordøya tomteutvikling As, 758 - 1000	758	1000	758 000
Innoventus Sør As, 2000-250	2000	250	500 000
Studentboliger, 52 andeler			50
Tyholmen P-Hus, 156 - 10000	156	1000	1 560 000
AKP Egenkapitaltilskudd			153 216 351
KLP Egenkapitalinnskudd			13 189 402
Sum			379 879 345

1) Det er i 2018 tilbakebetalt 2,0 mill. kroner til Arendal kommune, jfr. nedbetalingsavtale med GRID-Arendal som ble inngått i 2013.

2) Det er i 2018 foretatt nedskrivning på 1 100 000 kroner pga. redusert egenkapital i selskapet.

3) Bokført verdi er 1 krone da det ikke er betalt noe for aksjene. Eiendommen er skutt inn i selskapet som tinginnskudd.

4) Arendal kommune eier 2500 aksjer i Kystveien Utvikling AS, som utgjør en eierandel på 33,33%. Aksjeposten i kommunens regnskap er i 2018 nedskrevet fra 250 000 kroner til 1 krone. Dette pga. negativ egenkapital i selskapet. Arendal kommune har utlån til Kystveien Utvikling AS på 2 275 333 kroner pr. 31.12.2018.

Agder IKT Driftssenter IKS, med deltakerkommunene Arendal, Grimstad, Froland og Aust-Agder fylkeskommune er avviklet i 2018. Nytt selskap, IKT Agder, som omfatter tidligere deltakerkommuner samt kommunene Risør, Tvedestrand, Vegårshei, Åmli og Gjerstad, er etablert.

Egenkapitalen i Agder IKT Driftssenter IKS ved avvikling er utbetalt deltakerne i 2018. Arendal sin andel av dette var 4 580 100 kroner. Det var ikke innskutt egenkapital i selskapet. Beløpet er dermed inntektsført og da i sin helhet i 2018. I budsjettet til kommunen var det forutsatt at 2,5 mill. kroner av denne inntekten skulle regnskapsføres i 2019.

Note nr. 6 Salg av finansielle anleggsmidler

Det er i 2018 ikke foretatt salg av finansielle anleggsmidler.

Se imidlertid note nr. 5 vedrørende nedbetalingsavtale med GRID-Arendal inngått i 2013.

Note nr. 7 Langsiktig gjeld og avdrag på lån

	Beløp	Rente pr 31.12.18
Swedbank - obl.lån NO 0010767700	-316 500 000	Fast til 15.06.2023 - 2,017 %
Nordea - obl.lån NO 001077465.6	-265 000 000	Fast til 16.09.2026 - 2,208 %
Swedbank - obl.lån 2018 NO0010814056	-236 293 000	Fast til 11.01.2023 - 1,843 %
Swedbank - obl.lån NO 0010834161	-250 000 000	3 mnd. - 1,3075 %
Kommunalbanken - obl.lån 20160634	-300 000 000	3 mnd. - 1,59 %
Sum obligasjonslån	-1 367 793 000	
Kommunalbanken - 20180379	-150 000 000	6 mnd. - 1,21 %
SEB - sert.lån NO 0010822315	-150 000 000	12 mnd. - 1,19 %
DNB - sert.lån NO 00010831696	-160 000 000	6 mnd. - 1,1 %
Danske Bank - sert.lån 0010833833	-204 000 000	4 mnd. - 1,24 %
DNB - sert.lån NO 0010834799	-245 000 000	6 mnd. - 1,26 %
Sum sertifikatlån	-909 000 000	
Husbanken - 115033706 etabl.lån 2007	-6 425 364	Flytende (2 mnd.) - 1,502 %
Husbanken - 115058265 etabl.lån 2008	-30 033 787	Flytende (2 mnd.) - 1,502 %
Husbanken - 115089930 etabl.lån 2009	-31 565 366	Flytende (2 mnd.) - 1,502 %
Husbanken - 115128893/4 etabl.lån 2010	-47 896 549	Flytende (2 mnd.) - 1,502 %
Husbanken - 11516355/2 etabl.lån 2011	-81 626	Flytende (2 mnd.) - 1,502 %
Husbanken - 115202111 etabl.lån 2012	-48 443 942	Fastrente 3 år - 1,306 %
Husbanken - 1152419811 etabl.lån 2013	-57 554 208	Fastrente 3 år - 1,306 %
Husbanken - 11528760 etabl.lån 2014	-67 292 629	Fastrente 3 år - 1,306 %
Husbanken - 11532052 etabl.lån 2015	-31 816 944	Fastrente 3 år - 1,306 %
Husbanken - 11534947 startlån 2016	-45 952 395	Fastrente 3 år - 1,306 %
Husbanken - 11537776 startlån 2017	-96 684 702	Flytende (2 mnd.) - 1,502 %
Husbanken - 115398026 startlån 2018	-138 670 653	Flytende (2 mnd.) - 1,502 %
Sum formidlingslån (etableringslån/startlån)	-602 418 165	
Kommunalbanken - 20070636 konv. sert.lån til fastr.lån 07	-119 726 261	P.t. rente - 1,85 %
Kommunalbanken - 20100930 div. inv. 2010	-183 333 280	P.t. rente - 1,85 %
Kommunalbanken - 20120087 refin.2012	-158 381 599	P.t. rente - 1,80 %
Kommunalbanken - 20120158 refin. 2012	-216 591 710	Flytende (3 mnd.) - 1,88 %
Kommunalbanken - 20120192 refin. 2012	-118 259 790	Flytende (3 mnd.) - 1,67 %
Kommunalbanken - 20170074 div. Inv. 2017	-191 911 690	Fastrente 7 år - 2,29 %
Kommunalbanken - 20170092 refin. 2017	-242 008 310	Fastrente 7 år - 2,41 %
Kommunalbanken - 20180449	-150 000 000	Fastrente 7 år - 2,599 %
Sum lån Kommunalbanken	-1 380 212 640	
KLP - 83175565038 fastrentelån refin. 2018	-206 500 000	Fastrente 7 år - 2,35 %
Sum lån KLP	-206 500 000	
Sum langsiktig gjeld	-4 465 923 805	

For sertifikatlånene avtales 3,6,9 eller 12 mnd. løpetid.

For avdrag på den langsiktige gjelden gjelder kommunelovens §50.

For den langsiktige investeringsgjelden er det regnskapsført et minimumsavdrag i 2018 på 126 mill. kroner

For avdrag på formidlingslån i Husbanken gjelder generelt 30 års avdragstid.

For disse lånene er det i 2018 betalt avdrag på 26,2 mill. kroner inkl. innbetaling av avsluttede utlån.

I 2018 er det tatt opp nytt obligasjonslån på 236,3 mill. kroner til finansiering av investeringer i 2018-budsjettet.

I tillegg er det opptatt nye formidlingslån i Husbanken på totalt 140 mill. kroner.

Renter og avdrag på kommunens formidlingslån skal dekkes av tilsvarende innbetalinger fra låntakerne i kommunen.

For investeringslån vil det meste av rente- og avdragsbelastningen bli dekket av ordinære driftsinntekter.

For VA-investeringer og en del av gjennomførte investeringer innen omsorgssektoren vil kommunen motta

huseiergebyr/kompensasjonstilskudd som dekker renter og avdrag. For 2018 omfatter disse gebyrene/tilskuddene i alt 841 mill. kroner.

Note nr. 8 Renter - sikring

Avtalepartner	Beløp	AK betaler	Kontraktsdato	Slutt dato
Nordea	350 000 000	4,318 %	19.12.2013	01.03.2021
Nordea	230 000 000	2,870 %	26.05.2015	05.08.2019
Nordea	175 000 000	4,470 %	03.02.2016	23.02.2024
Nordea	230 000 000	3,690 %	30.09.2013	09.11.2020
Nordea	100 000 000	3,420 %	01.09.2015	25.09.2025
Nordea	189 000 000	1,214 %	16.10.2015	20.10.2020

Ovenstående avtaler er inngått for sikre rentenivået for deler av kommunens gjeldsportefølje.

For det avtalte beløpet betaler kommunen den avtalte renten i avtaleperioden i bytte mot at avtalepartneren betaler flytende rente (3 mnd. NIBOR) til kommunen.

Note nr. 9 Garantiansvar

NOTE Garantier gitt av kommunen – nedkvittert per 31.12

Garanti gitt til	Garantibeløp	Garantien utløper
Husbanken: Soria Moria barnehage (11 445704)	1 051 650	2030
Komm.banken: Hauene boligstiftelse (20030960)	2 502 647	2037
Komm.banken: Elim boligstiftelse (19990264)	9 731 512	2038
Arendal Bowling AS (beregnet utfra vedtak)	135 000	2019
Nordea Bank Norge ASA: Returkraft AS	187 718 286	2032
Kommunalbanken AS: Returkraft AS	198 560 007	2032
Sparebanken Sør: Myra U.I.L.	3 618 500	* Byggelån
Sparebanken Sør: Steinerskolen i Arendal	4 000 000	* Byggelån
Sum garantier	407 317 602	

Garantier for ansattes lån

Arendal kommunale pensjonskasse:	0
Samlet garantier ansatte	0
Herav garanti for adm.sjefen	0
Totalt garantibeløp alle garantier	407 317 602

* Garantiansvaret opphører når byggelånet er innfridd

Note nr. 10 Andre vesentlige forpliktelser

Kommunens vesentlige forpliktelser gjelder pensjon (se note 3), langsiktig gjeld (se note 7) og garantier (se note 9).

Kommunen har ikke vesentlige forpliktelser utover disse.

Note nr. 11 Finansielle eiendeler og forpliktelser vurdert til virkelig verdi

Denne noten er ikke aktuell for Arendal kommune i 2018.

Note nr. 12 Avsetninger og bruk av avsetninger

Del 1 Alle fondsavsetninger og bruk av avsetninger drifts- og investeringsregnskapet

Alle fond	KOSTRA-art	2018 Regnskapsåret	2017 Forrige år
Avsetninger til fond	SUM (530:560)+580	140 552 417	119 895 358
Bruk av avsetninger	SUM (930:960)	-74 869 782	-129 061 228
Til avsetning senere år	980	0	-29 209 548
Netto avsetninger		65 682 635	-38 375 418

Del 2 Disposisjonsfond avsetninger og bruk av avsetninger

Disposisjonsfond	KOSTRA art/balanse	Regnskapsåret	Forrige år
IB 0101	2.56	-118 851 091	-63 214 375
Avsetninger driftsregnskapet	540	-43 399 023	-60 198 263
Bruk av avsetninger driftsregnskapet	940	25 519 049	4 061 544
Bruk av avsetninger inv.regnskapet	940	2 340	500 000
UB 31.12	2.56	-136 728 724	-118 851 091

Del 3 Bundet driftsfond avsetninger og bruk av avsetninger

Bundet driftsfond	KOSTRA art/balanse	Regnskapsåret	Forrige år
IB 0101	2.51	-59 180 283	-55 900 447
Avsetninger	550	-34 353 324	-24 107 032
Bruk av avsetninger	950	23 143 583	20 827 196
UB 31.12	2.51	-70 390 024	-59 180 283

Del 4 Ubundet investeringsfond avsetninger og bruk av avsetninger

Ubundet investerings fond	KOSTRA art/balanse	Regnskapsåret	Forrige år
IB 0101	2.53	-7 486 419	-30 376 083
Avsetninger	548	-19 550 000	-11 062 332
Bruk av avsetninger	948	7 782 000	33 951 996
UB 31.12	2.53	-19 254 419	-7 486 419

Del 5 Bundet investeringsfond avsetninger og bruk av avsetninger

Bundet investerings fond	KOSTRA art/balanse	Regnskapsåret	Forrige år
IB 0101	2.55	-30 890 974	-6 363 242
Avsetninger	550	-24 341 880	-24 527 732
Bruk av avsetninger	958	2 000 000	0
UB 31.12	2.55	-53 232 854	-30 890 974

Note nr. 13 Strykninger

Denne noten er ikke aktuell for Arendal kommune i 2018.

Note nr. 14 Opplysninger om egenkapitalkontoene (underskudd) drift

Spesifikasjon over regnskapsmessig mer/mindreforbruk drift

Regnskapsmessig merforbruk	Budsjett	Regnskapsåret	Tidligere år
Tidligere opparbeidet merforbruk	0	0	0
Årets avsetning til inndekking	0	0	0
Nytt merforbruk i regnskapsåret	0	0	0
Totalt merforbruk til inndekking	0	0	0
Resterende antall år for inndekking	-	-	-

Regnskapsmessig mindreforbruk	Budsjett	Regnskapsåret	Tidligere år
Tidligere opparbeidet mindreforbruk	16 422 810	16 422 810	16 422 810
Årets disponering av mindreforbruk	16 422 810	16 422 810	0
Nytt mindreforbruk i regnskapsåret		18 908 190	0
Totalt mindreforbruk til disponering		18 908 190	16 422 810

Note nr. 15 Kapitalkonto

KAPITALKONTO

01.01.2018 Balanse	130 507 679	01.01.2018 Balanse (kapital)	
Debetposterings i året:		Kreditposterings i året:	
Salg av fast eiendom og anlegg		Aktivering av fast eiendom og anlegg	101 441 120
Nedskrivninger fast eiendom		Oppskrivning av fast eiendom	
Avskrivning av fast eiendom og anlegg	65 360 529		
Salg av utstyr, maskiner og transportmidler		Aktivering av utstyr, maskiner og transportmidler	4 765 182
Nedskrivning av utstyr, maskiner og transportmidler		Oppskrivning av utstyr, maskiner og transportmidler	
Avskrivning av utstyr, maskiner og transportmidler	18 953 410		
Salg av aksjer og andeler	2 000 000	Kjøp av aksjer og andeler	3 100 788
Nedskrivning av aksjer og andeler	1 349 999	Oppskrivning av aksjer og andeler	
Avdrag på utlånte egne midler	128 460 399	Utlån egne midler	266 733 154
Avskrevet andre utlån	1 630 784	Oppskrivning utlån	
Bruk av lånemidler	405 170 186	Avdrag lån på eksterne lån	165 926 654
Pensjonsforpliktelser	180 525 917	Pensjonsmidler	317 208 943
		Korreksjonsposterings for tidligere års feil (startlån)	3 221 018
31.12.2018 Balanse			189 453 313

Note nr. 16 Investeringsoversikt

Prosjekt	Regnskap 2018	Budsjett 2018	Tidligere års utgifter
1635 - Biler/utstyr Østre Agder Brannvesen (2016)	4 932 534	5 163 291	2 775 134
5445 - Rundkjøring Barbu 2014	7 259 849	7 976 617	13 867 133
5513 - V Klodeborgkleiva - Skarvedalen (2016)	3 608 386	3 601 303	3 488 697
5514 - A Klodeborgkleiva - Skarvedalen (2016)	5 181 983	5 107 611	2 782 389
5515 - Miljøtiltak forurensa sjøbunn sentrum (2016)	7 076 702	8 051 632	1 358 901
5525 - Driftsovervåkning avløp	4 580 615	4 544 934	5 655 066
5533 - Vei Infrastruktur Marisberg	3 835 652	-1 279 612	5 314 157
5536 - V Centralgaten og omegn (2017)	6 044 148	6 006 379	1 217 121
5537 - A Centralgaten og omegn (2017)	6 869 659	6 805 353	1 413 847
5559 - A Tybakken Øst 2	6 115 691	6 062 725	637 275
6532 - Barbu Park 2017	5 648 760	12 995 461	25 139 539

Investeringsoversikten viser årets og tidligere års utgifter, samt vedtatte utgiftsrammer for større investeringsprosjekter knyttet til nybygg og anleggsinvesteringer.

Prosjekter med utgifter i 2018 og samlet investeringsutgift > 6,0 mill. kroner er tatt med i oversikten over.

Note nr. 17 Selvkost

2018 Etterkalkyle selvkost	Vann	Avløp	Renova- sjon	Slam- tømming	Totalt
Gebyrinntekter	56 551 357	87 927 760	64 407 098	2 425 231	211 311 446
Øvrige driftsinntekter	1 494 894	3 671 342	359 309	18 810	5 544 355
Driftsinntekter	58 046 251	91 599 102	64 766 407	2 444 041	216 855 801
Direkte driftsutgifter	32 410 052	52 688 097	64 499 031	3 751 290	153 348 469
Avskrivningskostnad	14 351 832	26 043 218	73 822	35 166	40 504 039
Kalkulatorisk rente (1,98 %)	8 243 035	12 325 948	64 893	123	20 633 998
Indirekte netto driftsutgifter	587 857	691 442	30 693	5	1 309 997
Indirekte Avskrivningskostnad	1 222	1 203	108		2 533
Indirekte kalkulatorisk rente (1,98 %)	53	54	5		112
Driftskostnader	55 594 050	91 749 962	64 668 552	3 786 584	215 799 148
Resultat	2 452 201	-150 860	97 855	-1 342 543	1 056 653
Selvkostfond 01.01	0	0	0	2 023 689	2 023 689
+ Avsetning til selvkostfond	1 181 891	0	0	0	1 181 891
- Bruk av selvkostfond				-1 342 543	-1 342 543
+ Kalkulert renteinntekt selvkostfond (1,98 %)	-1 048	0	0	32 052	31 004
Selvkostfond 31.12 (inkl. rente)	1 180 843	0	0	713 198	1 894 041
Fremførbart underskudd 01.01	-1 270 310	-1 779 242	-2 250 662	0	-5 300 214
+ Inndekning fremførbart underskudd	1 270 310	0	97 855	0	1 368 165
- Underskudd til fremføring	0	-150 860	0	0	-150 860
- Kalkulert rentekostnad fremførbart underskudd (1,98 %)	0	-43 956	-52 181	0	-96 137
Fremførbart underskudd 31.12 (inkl. rente *)	0	-1 974 058	-2 204 988		-4 179 046

Note nr. 18 Usikre forpliktelser og hendelser etter balansedagen

Det er ingen kjente usikre forpliktelser etter balansedagen.

Note nr. 19 Spesifikasjon av uvanlige og vesentlige poster og transaksjoner

Vesentlige forpliktelser er omtalt i note 3,7 og 9.

Det er ingen uvanlige og vesentlige poster i regnskapet.

Note nr. 20 Virkning av endring av regnskapsprinsipper, regnskapsestimer og korrigerende av tidligere års feil

Det er i 2018 foretatt korreksjonsposter for tidligere års feil knyttet til startlån, netto 3 221 018 kroner. Det vises her også til note nr. 15 Kapitalkonto.

Det er i 2018 ingen endringer i prinsipper eller regnskapsestimer.

Note nr. 21 Eiendeler, gjeld og EK overdratt til KF ved etablering. Eiendeler, gjeld og EK mottatt fra KF ved avvikling

Det er ikke etablert eller avviklet kommunale foretak i 2018.

Note nr. 22 Fordringer og gjeld til kommunale foretak og § 27 samarbeid

	Per 31.12 regnskapsåret	Per 31.12 forrige regnskapsår
Kommunens samlede fordringer	2 220 923 359	2 143 221 918
Herav fordring på:		
Lån til Arendal eiendom KF	2 046 642 309	1 986 904 772
Lån til Arendal havnevesen KF	172 927 755	154 296 755
Kortsiktig fordring på Arendal havnevesen KF	0	0
Kortsiktig fordring på Arendal eiendom KF	1 353 295	1 741 225
Agder kommunale støttetjenester	0	279 166
Kommunens samlede gjeld	0	0
Herav gjeld til:		
Kortsiktig gjeld overfor Arendal eiendom KF	0	0

2 Årsregnskap Arendal eiendom KF	62
Note nr. 1 Endring i arbeidskapital	69
Note nr. 2 Ytelser til ledende personer og revisor.....	69
Note nr. 3 Pensjonsforpliktelser.....	70
Note nr. 4 Anleggsmidler.....	70
Note nr. 5 Finansielle anleggsmidler - aksjer og andeler	71
Note nr. 6 Salg av finansielle anleggsmidler.....	71
Note nr. 7 Langsiktig gjeld og avdrag på lån.....	71
Note nr. 8 Renter - sikring	72
Note nr. 9 Garantiansvar	72
Note nr. 10 Andre vesentlige forpliktelser.....	72
Note nr. 11 Finansielle eiendeler og forpliktelser vurdert til virkelig verdi, herunder MFO	72
Note nr. 12 Avsetninger og bruk av avsetninger.....	72
Note nr. 13 Strykninger	73
Note nr. 14 Opplysninger om egenkapitalkontoene (underskudd) drift	73
Note nr. 15 Kapitalkonto.....	74
Note nr. 16 Investeringsoversikt.....	74
Note nr. 17 Selvkost.....	74
Note nr. 18 Usikre forpliktelser og hendelser etter balansedagen.....	74
Note nr. 19 Spesifikasjon av uvanlige og vesentlige poster og transaksjoner	75
Note nr. 20 Virkning av endring av regnskapsprinsipper, regnskapsestimer og korrigering av tidligere års feil.....	75
Note nr. 21 Eiendeler, gjeld og EK overdratt til KF ved etablering. Eiendeler, gjeld og EK mottatt fra KF ved avvikling.....	75
Note nr. 22 Fordringer og gjeld til kommunen, kommunale foretak og interkommunalt samarbeid	75
Note nr. 23 Overføringer til/fra § 27 samarbeid	75
Note nr. 24 Fordeling inntekter og utgifter	75

2 Årsregnskap Arendal eiendom KF

Økonomisk oversikt drift

Tall i hele 1000	Regnskap 2018	Regulert budsjett 2018	Opprinnelig budsjett 2018	Regnskap 2017
Brukerbetalinger	0	0	0	0
Andre salgs- og leieinntekter	-58 335	-50 523	-48 888	-58 099
Overføringer med krav til motytelse	-280 009	-277 125	-278 009	-281 411
Rammetilskudd	0	0	0	0
Andre statlige overføringer	0	0	0	0
Andre overføringer	-14 794	-14 710	-13 860	-36 097
Skatt på inntekt og formue	0	0	0	0
Eiendomsskatt	0	0	0	0
Andre direkte og indirekte skatter	0	0	0	0
Sum driftsinntekter (B)	-353 138	-342 358	-340 757	-375 607
Lønnsutgifter	64 460	60 062	56 696	61 061
Sosiale utgifter	17 146	18 924	15 588	16 428
Kjøp av varer og tjenester som inngår i komm tjprod	131 651	123 949	121 751	139 186
Kjøp av varer og tjenester som erstatter komm tjprod	1 442	1 375	1 375	1 946
Overføringer	17 796	18 633	25 009	20 020
Avskrivninger	69 294	69 294	67 500	67 330
Fordelte utgifter	-5 033	-3 850	-3 850	-3 360
Sum driftsutgifter (C)	296 756	288 387	284 069	302 611
Brutto driftsresultat (D = B-C)	-56 382	-53 970	-56 688	-72 996
Renteinntekter, utbytte og eieruttak	-1 638	-700	-700	-855
Gevinst på finansielle instrumenter	0	0	0	0
Mottatte avdrag på utlån	0	0	0	0
Sum eksterne finansinntekter (E)	-1 638	-700	-700	-855
Renteutgifter, provisjoner og andre finansutgifter	58 631	58 629	58 629	60 803
Tap på finansielle instrumenter	0	0	0	0
Avdrag på lån	66 259	66 259	66 259	65 834
Utlån	0	0	0	0
Sum eksterne finansutgifter (F)	124 890	124 888	124 888	126 637
Resultat eksterne finansieringstransaksjoner	123 253	124 188	124 188	125 782
Motpost avskrivninger	-69 294	-69 294	-67 500	-67 330
Netto driftsresultat (I)	-2 424	923	0	-14 545
Bruk av tidligere års regnskapsmessig mindreforbruk	-3 570	-3 570	0	-650
Bruk av disposisjonsfond	-4 100	-4 100	0	0
Bruk av bundne fond	-5 781	-5 781	0	0
Sum bruk av avsetninger (J)	-13 451	-13 451	0	-650
Overført til investeringsregnskapet	9 958	8 958	0	5 193
Dekning av tidligere års merforbruk	0	0	0	0
Avsetninger til disposisjonsfond	3 570	3 570	0	650
Avsetninger til bundne fond	0	0	0	5 781
Sum avsetninger (K)	13 528	12 528	0	11 624
Regnskapsmessig mer- mindreforbruk (L = I+J-K)	-2 347	0	0	-3 570

Årsberetning 2018

62(87)

Regnskapsskjema 2A

Tall i hele 1000	Regnskap 2018	Regulert budsjett 2018	Opprinnelig budsjett 2018	Regnskap 2017
Investeringer i anleggsmidler	216 701	273 328	147 666	120 366
Utlån og forskutteringer	0	0	0	0
Kjøp av aksjer og andeler	0	0	0	0
Avdrag på lån	4 585	0	0	3 361
Dekning av tidligere års udekket	0	0	0	32 661
Avsetninger	26 109	17 200	17 200	27 451
Årets finansieringsbehov	247 395	290 528	164 866	183 839
Bruk av lånemidler	-147 483	-201 386	-100 858	-96 969
Inntekter fra salg av anleggsmidler	-26 582	-17 200	-17 200	-25 776
Tilskudd til investeringer	-3 296	-6 196	-2 800	-10 000
Kompensasjon for merverdiavgift	-35 037	-34 064	-26 808	-18 846
Mottatte avdrag på utlån og refusjoner	-5 717	-5 525	0	-5 272
Andre inntekter	-1 674	0	0	-103
Sum ekstern finansiering	-219 789	-264 371	-147 666	-156 966
Overført fra driftsregnskapet	-9 958	-8 958	0	-5 193
Bruk av tidligere års udisponert	0	0	0	0
Bruk av avsetninger	-17 648	-17 200	-17 200	-21 679
Sum finansiering	-247 395	-290 528	-164 866	-183 839
Udekket/udisponert	0	0	0	0

Regnskapsskjema 2B - Investeringer i anleggsmidler

Tall i hele 1000

Prosj. nr.	Prosjekt	Regnskap 2018	Opprinnelig budsjett 2018	Regulert budsjett 2018
06009	Lovpålagte tiltak kommunale bygg årlig	0	3 000	0
06016	Stuenes skole	14	0	14
06020	Fjellsikringstiltak samlet - årlig	262	500	1 185
06026	Eiendomsutvikling (avs. 25399900)	1 394	5 000	3 415
06117	Marisberg boligfelt 2013	7	0	28
06118	Romstølen vest 2013	43	0	449
06119	Løvold - Solåsen 2013	5	0	0
06161	Fløyheia 2013	2 314	0	2 315
06212	Ny Roligheden skole 2013	141 287	91 000	145 575
06240	Arendal gamle rådhus - rehabilitering (2014)	73	0	73
06244	Tilrettelegging for el bil lading 2014	15	0	342
06253	Etterarbeid innomhus Sør Amfi 2014	42	0	717
06254	Etterarbeid utenomhus Sør Amfi 2014	10	0	233
06264	Transportmidler miljøvennlige HP 2015-2018	1 844	500	2 000
06266	Kjøp av boliger HP 2015 - 2018	3 788	0	4 050
06275	Kjøp av næringsstomter inkl. Heftingsdalen ifm E18 HP 2015-2018	97	8 125	967
06279	Avvik brannsikkerhet	52	0	52
06316	Nye øv lokaler kulturskolen HP 2016-2019	419	0	272
06318	Nybygg legevakt/KØH HP 2016-2019	2 232	0	2 686
06321	Rådhusgaten 10, 4 etg.	1 882	0	2 393
06332	Rehab Saltrød utleieboliger 2016	2 447	0	2 606
06353	Grunnerverv Roligheden skole 2016	19	0	4 272
06360	Marisberg felt c1 opparbeidelse tomt 2016	3 373	0	3 833
06367	Brukerstyrte endringer HP 2017-2020	0	2 000	920
06368	Rehabilitering skolebygg HP 2017-2020	0	4 000	2 525
06369	Rehabilitering omsorgsbygg HP 2017-2020	0	4 000	206
06373	Næringsutvikling, kjøp av næringsstomter HP 2017 - 2020	139	0	119
06374	Ny bhg. Tromøy, samling til en bhg. HP 2017 - 2020	42	0	97
06377	Myra skole HP 2017-2020	651	3 000	3 000
06380	Vaskeri/renhold/kjøkken HP 2017-2020	0	0	250
06381	Asdal skole, påbygg ressurscenter HP 2017-2020	9 247	2 000	13 993
06382	Madshaven, 2 boenheter HP 20147-2020	1 441	7 000	7 000
06383	Ombygging Fagerheim HP 2017-2020	96	0	3 000
06384	Ombygging Jovannstunet HP 2017-2020	1 296	0	1 295

Prosj. nr.	Prosjekt	Regnskap 2018	Opprinnelig budsjett 2018	Regulert budsjett 2018
06386	Jovannslia og Lia bhg. - kjøkken og lekeapparater 2016	41	0	50
06387	Marisberg felt C1 VVA 2016	5 189	0	5 181
06389	Drømmenes hus HP 2017-2020	0	6 001	3 501
06390	Enøk årlig HP 2017-2020	8	2 500	0
06399	Hisøy skole - naturfagrom 2017	353	0	353
06400	Brannavvik skoler og bhg. 2017	10	0	10
06402	Boliger med heldøgnsomsorg HP 2018-2021	125	0	1 000
06403	Enøk- hp led, SD alle bygg, red energi - HP 2018-2021	31	0	0
06404	Næringsutvikling HP 2018-2021	5	0	5
06408	Solhaug - omb 5.etg HP 2018-2021	0	6 500	6 500
06411	Myratunet omb 3.etg HP 2018-2021	0	1 700	1 700
06412	Bomuldsfabriken kunsthall - fuktskader HP 2018-2021	151	240	240
06413	Bomuldsfabriken kunsthall - lysanlegg HP 2018-2021	64	600	600
06416	Inneklima myra og Solhaug 2017	0	0	0
06418	Agderparken nord - kjøp av næringsarealer 2017	8 554	0	8 500
06420	Stemmehagen bhg. - bod 2017	2	0	2
06421	Saltrødpark skileikanlegg	54	0	115
06422	Rådhusgt.10 - rehabilitering 3.etg 2017	544	0	544
06423	Saltrød bos - tak og etterisolering 2017	1 796	0	1 800
06424	Svømmeanlegg i Arendal kommune 2017	483	0	510
06425	Solhaug - ny heis	1 390	0	1 989
06426	Transportmidler (miljøvennlige)2018	548	0	548
06443	Marisberg GS-vei til Roligheden skole	14	0	2 900
06444	Arendal bibliotek - rotor x og automasjon 2018	1 392	0	1 392
06445	SD anlegg barnehager 2018	396	0	396
06446	Varmepumper fellesarealer 2018	36	0	350
06447	Oppgradering SD anlegg 2018	473	0	500
06448	Brannavvik oppvekst 2018	1 285	0	1 286
06449	Brannavvik 2018	2 869	0	2 816
06450	Nødlysanlegg Elim 2018	503	0	503
06451	Stemmehagen bhg. - takheissystem 2018	129	0	129
06452	El-avvik 2018	870	0	987
06453	Tilpasninger syns- og hørselshemmede 2018	198	0	200
06454	Rehabilitering Bjorbekk base 2018	1 664	0	1 560
06455	Inneklimakartlegging Myra og Strømmen skole 2018	982	0	982

Prosj. nr.	Prosjekt	Regnskap 2018	Opprinnelig budsjett 2018	Regulert budsjett 2018
06456	Helsestasjonen 2018	233	0	300
06460	Kjøp av bhg. tomt Marisberg HP 2019-2022	1 600	0	0
06462	Rykene skole-nytt klasserom 2018	115	0	115
06463	Asdal skole - sikkerhetsvegger og hc wc 2018	329	0	400
06471	Marisberg HP 2019-2022	255	0	260
06474	Røed HP 2019-2022	125	0	500
06475	Stinta skole - utvidelse sfo 2018	89	0	250
06476	Saltrød bos - tilbygg 2018	2 803	0	3 050
06477	Marisberg - barnas bydel 2018	152	0	500
06479	Færvik bos-nytt pasientrom 2018	351	0	350
06480	Nye boliger Høgedal 2018	279	0	836
06481	Nødlys og brannanlegg bos 2018	0	0	740
06482	Lia boligstiftelse - kjøp og omb 2018	5 680	0	6 700
06485	Kjøp av Fløyveien 25	0	0	2 300
Sum prosjekter		216 701	147 666	273 328

Balanseregnskapet

Tall i hele 1000	Regnskap 2018	Regnskap 2017
EIENDELER		
A. Anleggsmidler		
Faste eiendommer og anlegg	2 613 145	2 319 335
Utstyr, maskiner og transportmidler	23 628	25 029
Utlån	0	0
Konserninterne langsiktige fordringer	0	0
Aksjer og andeler	2 008	2 008
Pensjonsmidler	82 209	70 555
Sum anleggsmidler	2 720 991	2 416 927
B. Omløpsmidler		
Kortsiktige fordringer	42 768	27 221
Konserninterne kortsiktige fordringer	0	0
Derivater	0	0
Premieavvik	2 679	2 554
Aksjer og andeler	0	0
Sertifikater	0	0
Obligasjoner	0	0
Kasse, bankinnskudd	25 278	57 762
Sum omløpsmidler	70 725	87 537
Sum eiendeler	2 791 716	2 504 464
EGENKAPITAL OG GJELD		

Tall i hele 1000	Regnskap 2018	Regnskap 2017
C. Egenkapital		
Disposisjonsfond	-120	-650
Bundne driftsfond	0	-5 781
Ubundne investeringsfond	-14 232	-5 771
Bundne investeringsfond	0	0
Regnskapsmessig mindreforbruk	-2 347	-3 570
Regnskapsmessig merforbruk	0	0
Udisponert i investeringsregnskapet	0	0
Udekket i investeringsregnskapet	0	0
Kapitalkonto	-589 244	-375 993
Endring av regnskapsprinsipp som påvirker AK (drift)	0	0
Endring av regnskapsprinsipp som påvirker AK (investering)	0	0
Sum egenkapital	-605 943	-391 765
D. Gjeld		
Langsiktig gjeld		
Pensjonsforpliktelse	-87 235	-73 062
Ihendehaverobligasjonslån	0	0
Sertifikatlån	0	0
Andre lån	0	0
Konsernintern langsiktig gjeld	-2 046 642	-1 986 905
Sum langsiktig gjeld	-2 133 878	-2 059 967
Kortsiktig gjeld		
Kassekredittlån	0	0
Annen kortsiktig gjeld	-50 495	-50 991
Annen konsernintern kortsiktig gjeld	-1 400	-1 741
Derivater	0	0
Premieavvik	0	0
Sum kortsiktig gjeld	-51 895	-52 732
Sum egenkapital og gjeld	-2 791 716	-2 504 464
Memoriakonti:		
Ubrukte lånemidler	0	0
Ubrukte konserninterne lånemidler	2 131	19 032
Andre memoriakonti	0	0
Motkonto for memoriakontiene	-2 131	-19 032
Sum memoriakonti	0	0

Beskrivelse av regnskapsprinsipper

Regnskapet er utarbeidet i henhold til bestemmelsene i kommuneloven, forskrifter for kommunalt foretak og god kommunal regnskapsskikk.

Regnskapsprinsipper:

All tilgang og bruk av midler i løpet av året som vedrører foretakets virksomhet fremgår av driftsregnskapet eller investeringsregnskapet. Regnskapsføring av tilgang og bruk av midler bare i balanseregnskapet gjøres ikke. Alle utgifter, utbetalinger, inntekter og innbetalinger er regnskapsført brutto. Dette gjelder også interne finansieringstransaksjoner. Alle kjente utgifter, utbetalinger, inntekter og innbetalinger i året er tatt med i årsregnskapet, enten de er betalt eller ikke. For lån er kun den delen av lånet som faktisk er brukt i løpet av året ført i investeringsregnskapet. Den delen av lånet som ikke er brukt, er registrert som memoriapost. I den grad enkelte utgifter, utbetalinger, inntekter eller innbetalinger ikke kan fastsettes eksakt ved tidspunktet for regnskapsavleggelsen, registreres et anslått beløp i årsregnskapet.

Klassifisering av anleggsmidler og omløpsmidler:

I balanseregnskapet er anleggsmidler eiendeler bestemt til varig eie eller bruk for foretaket. Andre eiendeler er omløpsmidler. Fordringer knyttet til egen vare- og tjenesteproduksjon, samt markedsbaserte verdipapirer som inngår i en handelsportefølje er omløpsmidler. Andre markedsbaserte verdipapirer er klassifisert som omløpsmidler med mindre foretaket har foretatt investeringen ut fra næringspolitiske eller samfunnsmessige hensyn. I slike tilfeller er verdipapirene klassifisert som anleggsmidler. Andre fordringer er omløpsmidler dersom disse forfaller til betaling innen ett år etter anskaffelsestidspunktet. Ellers er de klassifisert som anleggsmidler.

Foretaket følger KRS (F) nr. 4 Avgrensningen mellom driftsregnskapet og investeringsregnskapet. Standarden har særlig betydning for skille mellom vedlikehold og påkostning i forhold til anleggsmidler. Utgifter som påløper for å opprettholde anleggsmiddelet kvalitetsnivå utgiftsføres i driftsregnskapet. Utgifter som representerer en standardheving av anleggsmiddelet utover standarden ved anskaffelsen utgiftsføres i investeringsregnskapet og aktiveres på anleggsmiddelet i balansen.

Klassifisering av gjeld:

Langsiktig gjeld er knyttet til formålene i kommunelovens § 50 med unntak av likviditetstrekkrettighet/ likviditetsslån jf. kl. § 50 nr. 5. All annen gjeld er kortsiktig gjeld. Neste års avdrag på utlån inngår i anleggsmidler og neste års avdrag på lån inngår i langsiktig gjeld.

Vurderingsregler:

Omløpsmidler er vurdert til laveste verdi av anskaffelseskost og virkelig verdi. Markedsbaserte finansielle omløpsmidler er vurdert til virkelig verdi. Utestående fordringer er vurdert til pålydende med fradrag for forventet tap. Anleggsmidler er vurdert til anskaffelseskost. Anleggsmidler med begrenset økonomisk levetid avskrives med like store årlige beløp over levetiden til anleggsmiddelet. Avskrivningene starter året etter at anleggsmidlet er anskaffet / tatt i bruk av virksomheten. Avskrivningsperiodene er i tråd med § 8 i forskrift om årsregnskap og årsberetning.

Anleggsmidler som har hatt verdifall som forventes ikke å være forbigående er

nedskrevet til virkelig verdi i balansen. Vurderingene for eiendeler gjelder tilsvarende for kortsiktig og langsiktig gjeld. Opptakskost utgjør gjeldspostens pålydende i norske kroner på det tidspunkt som gjelden oppstår. Låneomkostninger (gebyrer, provisjoner mv.), samt over- og underkurs er finansutgifter og inntekter. Over- og underkurs periodiseres over lånets løpetid som kortsiktig fordring/gjeld etter samme prinsipp som gjelder for obligasjoner som holdes til forfall.

Mva-plikt og mva-kompensasjon:

Foretaket følger reglene i mva-loven for de tjenesteområdene som er omfattet av loven. For foretakets øvrige virksomhet krever foretaket mva-kompensasjon.

Noter til årsregnskapet:

Noter er utarbeidet iht. KRS nr. 6 (F)

Standarden trådte i kraft fra regnskapsåret 2014.

Note nr. 1 Endring i arbeidskapital

Del 1 Endring i arbeidskapital drifts- og investeringsregnskapet

	2018	2017
Anskaffelse av midler	Regnskapsåret	Forrige regnskapsår
Inntekter driftsdel (kontoklasse 1)	353 137 803	375 607 091
Inntekter investeringsdel (kontoklasse 0)	72 305 945	59 997 347
Innbetalinger ved eksterne finanstransaksjoner	149 121 070	97 823 660
Sum anskaffelse av midler	574 564 818	533 428 098
Anvendelse av midler		
Utgifter driftsdel (kontoklasse 1)	227 461 667	235 280 871
Utgifter investeringsdel (kontoklasse 0)	216 701 137	120 365 614
Utbetalinger ved eksterne finanstransaksjoner	129 475 456	129 998 018
Sum anvendelse av midler	573 638 260	485 644 503
Anskaffelse - anvendelse av midler	926 558	47 783 595
Endring i ubrukte lånemidler	-16 901 692	19 032 325
Avvik	0	0
Endring i arbeidskapital	-15 975 135	66 815 920

Del 2 Endring i arbeidskapital balansen

	Konto	Regnskapsåret	Forrige regnskapsår
Omløpsmidler	2.1		
Endring kortsiktige fordringer	2.13 - 2.17	15 546 659	5 082 521
Endring aksjer og andeler	2.18	0	0
Premieavvik	2.19	124 635	563 431
Endring sertifikater	2.12	0	0
Endring obligasjoner	2.11	0	0
Endring betalingsmidler	2.10	-32 483 519	55 675 398
Endring omløpsmidler		-16 812 225	61 320 350
Kortsiktig gjeld	2.3		
Endring kassekredittlån	2.31	0	0
Endring annen kortsiktig gjeld	2.32 - 2.38	837 091	5 495 570
Premieavvik	2.39	0	0
Endring arbeidskapital		-15 975 135	66 815 920

Note nr. 2 Ytelser til ledende personer og revisor

Daglig leder har mottatt følgende trekkpliktige ytelser i år 2018:

Lønn mv.	1 013 225
Elektronisk kommunikasjon	4 392

Revisor har mottatt følgende ytelser i år 2018:

Overføringer ekskl. mva.	90 000
--------------------------	--------

Note nr. 3 Pensjonsforpliktelser

Pensjonsordning for:	Pensjons- forpliktelse	Pensjonsmidler	Netto pensj. forpliktelse
Arendal kommunale pensjonskasse	86 614 000	82 209 000	4 405 000
Totalt			
Arb.giveravgift av netto pensjonsforpliktelse			621 105

Note nr. 4 Anleggsmidler

Kommunen følger inndelingen av anleggsmidler og avskrivningsplan i henhold til regnskapsforskriftens § 8. Detaljert oversikt foreligger i eget dokument. Kommunen har følgende anleggsmiddelgrupper med tilhørende avskrivningsplan:

Anleggs- gruppe	Avskrivnings- plan	Eiendeler
Gruppe 1	5 år	EDB-utstyr, kontormaskiner og lignende.
Gruppe 2	10 år	Anleggsmaskiner, maskiner, inventar/utstyr, verktøy og transportmidler og lignende.
Gruppe 3	20 år	Brannbiler, parkeringsplasser, trafikklys, tekn.anlegg (VAR), renseanlegg, pumpestasjoner, forbrenningsanlegg og lignende.
Gruppe 4	40 år	Boliger, skoler, barnehager, idrettshaller, veier og ledn.nett og lignende.
Gruppe 5	50 år	Forretningsbygg, og lagerbygg, administrasjonsbygg, sykehjem og andre institusjoner, kulturbygg, brannstasjoner og lignende.

	Under kapittel		Restverdi 31.12.2018	Avskrivning år 2019	Restverdi 31.12.2019
	2.2499.100	EDB-utstyr og kontormaskiner	53 613	26 807	26 807
Utstyr, maskiner og	2.2499.200	Maskiner, verktøy, inventar og utstyr	18 505 533	2 881 867	15 623 666
transport- midler	2.2499.300	Anleggsmaskiner og transportmidler	5 069 121	875 150	4 193 971
Sum utstyr, maskiner og transportmidler			23 628 267	3 783 824	19 844 443

	Under kapittel		Restverdi 31.12.2018	Avskrivning år 2019	Restverdi 31.12.2019
	2.2799.100	Kommunale bygninger	2 355 764 807	71 950 819	2 283 813 988
Faste	2.2799.200	Kommunale eiendommer	201 903 753	-	201 903 753
eiendommer og anlegg	2.2799.201	Kommunale eiendommer miljøtiltak	6 950 918	-	6 950 918
	2.2799.400	Vann- og avløpsanlegg	48 525 840	2 651 152	45 874 687
	2.2799.400	Kommunale veier/sykkelstier/fortau	-	-	-
Sum faste eiendommer og anlegg			2 613 145 317	74 601 971	2 538 543 346

Sammendrag	Restverdi 31.12.2018	Avskrivning år 2019	Restverdi 31.12.2019
Sum utstyr, maskiner og transportmidler	23 628 267	3 783 824	19 844 443
Sum faste eiendommer og anlegg	2 613 145 317	74 601 971	2 538 543 346
Balansekonti	2 636 773 584	78 385 795	2 558 387 789

Note nr. 5 Finansielle anleggsmidler - aksjer og andeler

Navn	Antall	Pålydende	Beløp
Brl Kuviga, 3 andeler, gnr 7, bnr 2249	3	150000/250000	550 000
ABBL - andelsbevis		0	202
Brl Nyli ii, andel 1/21, mnr 1277/1301	2	11000	22 000
Brl Nyli ii, andel 49, mnr 1277/1301	1	11000	11 000
Brl Nyli ii, andel 53, mnr 1277/1301	1	11000	11 000
Brl Grasåsen, 7 andeler, mnr 1418/1419	7	12000	84 000
Brl Grasåsen, andel 40, mnr 1418/1419	1	12000	12 000
Brl Vollene, 7 andeler, mnr 1209	7	16800/27800	128 800
Brl Grasåsen, andel 32, mnr 1418/1419	1	12000	12 000
Brl Grasåsen, andel 107, mnr 1418/1419	1	12000	12 000
Brl Grasåsen, andel 113, mnr 1418/1419	1	12000	12 000
Brl Barbugård ii, andel 12, mnr 1050	1	14800	14 800
Brl Grasåsen, andel 7, mnr 1418/1419	1	36500	36 500
Brl Nyli ii, andel 33, mnr 1277/1301	1	11000	11 000
Brl Sollia i, andel 31, gnr 8, bnr 526	1	128700	128 700
Brl Nyli ii, andel 14, mnr 1277/1301	1	17500	17 500
Brl Nyli ii, andel 64, mnr 1277/1301	1	17500	17 500
Brl Skibberhei, andel 14, gnr 5, bnr 549	1	19000	19 000
Brl Kolbjørnsvik, andel 5, gnr 8, bnr 20	1	200000	200 000
Brl Mariåsen, 3 andeler, gnr 32, bnr 380	3	26000/46000	98 000
Brl Lia, andel 1/5, gnr 44, bnr 590	2	95000	190 000
Brl Fabakkheia, andel 3, gnr 2, bnr 281	1	170000	170 000
Brl Skrenten ii, andel 45, gnr 7, bnr 1801	1	74700	74 700
Brl Bellevue ii, andel 3, gnr 8, bnr 850	1	175500	175 500
Sum			2 008 202

Note nr. 6 Salg av finansielle anleggsmidler

Arendal eiendom KF har ikke foretatt noe salg av finansielle anleggsmidler i 2018.

Note nr. 7 Langsiktig gjeld og avdrag på lån

Spesifikasjon over langsiktig gjeld	År	Beløp
Arendal kommune - oppr. gjeld ved etabl. av foretaket	2011	1 271 892 378
Arendal kommune - nytt lån	2012	71 781 000
Arendal kommune - nytt lån	2013	79 636 314
Arendal kommune - nytt lån	2014	208 712 000
Arendal kommune - nytt lån	2015	110 855 000
Arendal kommune - nytt lån	2016	57 182 793
Arendal kommune - nytt lån	2017	116 001 024
Arendal kommune - nytt lån	2018	130 581 800
Totalt langsiktig gjeld pr. 31.12.18		2 046 642 309

I år 2018 er det betalt avdrag på 2011 - lånet med 70 844 263 kroner

Note nr. 8 Renter - sikring

Denne noten er ikke aktuell for Arendal eiendom KF.

Note nr. 9 Garantiansvar

Arendal eiendom KF har ingen garantiansvar.

Note nr. 10 Andre vesentlige forpliktelser

Pensjonsforpliktelser fremgår av note 3.

For foretakets langsiktige låneforpliktelser vises til note 7 og årsberetningen.

Note nr. 11 Finansielle eiendeler og forpliktelser vurdert til virkelig verdi, herunder MFO

Denne noten er ikke aktuell for Arendal eiendom KF.

Note nr. 12 Avsetninger og bruk av avsetninger

Del 1 Alle fondsavsetninger og bruk av avsetninger drifts- og investeringsregnskapet

Alle fond	KOSTRA-art	2018 Regnskapsåret	2017 Forrige år
Avsetninger til fond	SUM (530:560) + 580	-32 026 040	-33 881 477
Bruk av avsetninger	SUM (930:960)	31 099 482	21 679 378
Til avsetning senere år	980	0	0
Netto avsetninger		-926 558	-12 202 099

Del 2 Disposisjonsfond avsetninger og bruk av avsetninger

Disposisjonsfond	KOSTRA art/balanse	Regnskapsåret	Forrige år
IB 0101	2.56	-649 846	0
Avsetninger driftsregnskapet	540	-3 570 317	-649 846
Bruk av avsetninger driftsregnskapet	940	4 100 000	0
Bruk av avsetninger inv. regnskapet	940	0	0
UB 31.12	2.56	-120 163	-649 846

Del 3 Bundet driftsfond avsetninger og bruk av avsetninger

Bundet driftsfond	KOSTRA art/balanse	Regnskapsåret	Forrige år
IB 0101	2.51	-5 780 965	0
Avsetninger	550	0	-5 780 965
Bruk av avsetninger	950	5 780 965	0
UB 31.12	2.51	0	-5 780 965

Del 4 Ubundet investeringsfond avsetninger og bruk av avsetninger

Ubundet investerings fond	KOSTRA art/balanse	Regnskapsåret	Forrige år
IB 0101	2.53	-5 771 288	0
Avsetninger	548	-26 108 804	-27 450 666
Bruk av avsetninger	948	17 648 200	21 679 378
UB 31.12	2.53	-14 231 893	-5 771 288

Del 5 Bundet investeringsfond avsetninger og bruk av avsetninger

Bundet investerings fond	KOSTRA art/balanse	Regnskapsåret	Forrige år
IB 0101	2.55	0	0
Avsetninger	550	0	0
Bruk av avsetninger	958	0	0
UB 31.12	2.55	0	0

Note nr. 13 Strykninger

Denne noten er ikke aktuell for Arendal eiendom KF i 2018.

Note nr. 14 Opplysninger om egenkapitalkontoene (underskudd) drift**Spesifikasjon over regnskapsmessig mer/mindreforbruk drift**

Regnskapsmessig merforbruk	Budsjett	Regnskapsåret	Tidligere år
Tidligere opparbeidet merforbruk			
Årets avsetning til inndekking			
Nytt merforbruk i regnskapsåret			
Totalt merforbruk til inndekking	0	0	0
Resterende antall år for inndekking	-	-	-

Regnskapsmessig mindreforbruk	Budsjett	Regnskapsåret	Tidligere år
Tidligere opparbeidet mindreforbruk	3 570 317	3 570 317	0
Årets disponering av mindreforbruk	3 570 317	3 570 317	0
Nytt mindreforbruk i regnskapsåret		2 346 918	0
Totalt mindreforbruk til disponering		2 346 918	0

Spesifikasjon over regnskapsmessig mer/mindreforbruk investering

Regnskapsmessig merforbruk	Budsjett	Regnskapsåret	Tidligere år
Tidligere opparbeidet udekket	0	0	32 661 024
Årets avsetning til inndekking	0	0	32 661 024
Nytt udekket i regnskapsåret	0	0	0
Totalt udekket til inndekking	0	0	0

Regnskapsmessig udisponert	Budsjett	Regnskapsåret	Tidligere år
Tidligere opparbeidet udisponert			
Årets disponering			
Nytt udisponert i regnskapsåret			
Totalt udisponert til disponering	0	0	0

Note nr. 15 Kapitalkonto

01.01.2018 Balanse		01.01.2018 Balanse (kapital)	-375 992 581
Debetposterings i året:		Kreditposterings i året:	
Salg av fast eiendom og anlegg		Aktivering av fast eiendom og anlegg	-361 704 059
Nedskrivninger fast eiendom		Oppskrivning av fast eiendom	
Avskrivning av fast eiendom og anlegg	65 690 606		
Salg av utstyr, maskiner og transportmidler		Aktivering av utstyr, maskiner og transportmidler	
Nedskrivning av utstyr, maskiner og transportmidler		Oppskrivning av utstyr, maskiner og transportmidler	
Avskrivning er av utstyr, maskiner og transportmidler	3 603 471		
Salg av aksjer og andeler		Kjøp av aksjer og andeler	
Nedskrivning av aksjer og andeler		Oppskrivning av aksjer og andeler	
Avdrag på utlånte egne midler		Utlån egne midler	
Avskrevet andre utlån		Oppskrivning utlån	
Bruk av lånemidler	147 483 492	Avdrag lån på eksterne lån	-70 844 263
Pensjonsforpliktelser	14 173 469	Pensjonsmidler	-11 654 000
31.12.2018 Balanse			-589 243 865

Note nr. 16 Investeringsoversikt

Prosjekt	Regnskap 2018	Budsjett 2018	Tidligere års utgifter
06212 - ny Roligheden skole 2013	141 286 843	145 574 880	72 425 120
06360 - Marisberg felt C1 opparbeidelse tomt 2016	3 372 615	3 833 154	22 663 116
06026 - eiendomsutvikling (avs. 25399900)	1 394 354	3 414 835	12 613 829
06387 - Marisberg felt C1 vva 2016	5 188 602	5 180 688	7 419 312
06266 - kjøp av boliger HP 2015 - 2018	3 787 549	4 049 654	7 902 395
06381 - Asdal skole, påbygg ressursenter HP 2017-020	9 246 916	13 992 877	487 123
06418 - Agderparken nord - kjøp av næringsarealer 2017	8 554 458	8 500 000	0
06161 - Fløyheia 2013	2 314 084	2 314 559	3 891 441
06482 - Lia boligstiftelse - kjøp og omb 2018	5 680 050	6 700 000	0

Investeringsoversikten viser årets og tidligere års utgifter, samt vedtatte utgiftsrammer for større investeringsprosjekter knyttet til nybygg og anlegg.

Note nr. 17 Selvkost

Denne noten er ikke aktuell for Arendal eiendom KF.

Note nr. 18 Usikre forpliktelser og hendelser etter balansedagen

Det er ingen kjente hendelser etter balansedagen.

Note nr. 19 Spesifikasjon av uvanlige og vesentlige poster og transaksjoner

Arendal eiendom KF har i år 2018 solgt anleggsmidler for 26,6 mill. kroner. Alt er salg av bygninger og tomter.

Langsiktig gjeld til Arendal kommune er pr. 31.12.18 på 2 046 642 309 kroner

Note nr. 20 Virkning av endring av regnskapsprinsipper, regnskapsestimater og korrigering av tidligere års feil

Det er ingen endringer i prinsipper, estimater eller korrigeringer av tidligere års feil.

Note nr. 21 Eiendeler, gjeld og EK overdratt til KF ved etablering. Eiendeler, gjeld og EK mottatt fra KF ved avvikling

Denne noten er ikke aktuell for Arendal eiendom KF.

Note nr. 22 Fordringer og gjeld til kommunen, kommunale foretak og interkommunalt samarbeid

	Per 31.12 regnskapsåret	Per 31.12 forrige regnskapsår
Samlede fordringer	0,00	0,00
Herav fordring på:		
Arendal kommune	0,00	0,00
Kommunens samlede gjeld	2 046 642 309	1 988 645 996
Herav kortsiktig gjeld til:		
Arendal kommune	1 400 195	1 741 224

Note nr. 23 Overføringer til/fra § 27 samarbeid

I år 2018 er det overført 1 330 000 kroner (eks. mva) til Agder kommunale støttetjenester.

Note nr. 24 Fordeling inntekter og utgifter

	31.12.18	31.12.17
Samlede inntekter	353 137 803	375 607 091
Herav inntekter på:		
Arendal kommune	259 039 500	257 466 000
IKT Agder IKS		0,00
Arendal revisjonsdistrikt IKS/Aust-Agder Revisjon IKS		0,00
Andre	94 098 303	118 141 091
Samlede utgifter (ekskl. renteutg.)	138 125 960	141 131 560
Herav utgifter til:		
Arendal kommune	6 506 581	2 706 639
IKT Agder IKS	28 247	77 536
Arendal revisjonsdistrikt IKS/Aust-Agder Revisjon IKS	90 000	90 000
Agder Arbeidsmiljø IKS	27 367	5 150
Andre	131 473 765	138 252 235

3 Årsregnskap Arendal havnevesen KF	77
Note nr. 1 Endring i arbeidskapital	82
Note nr. 2 Ytelser til ledende personer og revisor.....	82
Note nr. 3 Pensjonsforpliktelser.....	83
Note nr. 4 Anleggsmidler.....	83
Note nr. 5 Finansielle anleggsmidler - aksjer og andeler	84
Note nr. 6 Salg av finansielle anleggsmidler.....	84
Note nr. 7 Langsiktig gjeld og avdrag på lån.....	84
Note nr. 8 Renter - sikring	84
Note nr. 9 Garantiansvar	84
Note nr. 10 Andre vesentlige forpliktelser	84
Note nr. 11 Finansielle eiendeler og forpliktelser vurdert til virkelig verdi, herunder MFO	84
Note nr. 12 Avsetninger og bruk av avsetninger	84
Note nr. 13 Strykninger	85
Note nr. 14 Opplysninger om egenkapitalkontoene (underskudd) drift	85
Note nr. 15 Kapitalkonto.....	86
Note nr. 16 Investeringsoversikt	86
Note nr. 17 Selvkost.....	86
Note nr. 18 Usikre forpliktelser og hendelser etter balansedagen.....	86
Note nr. 19 Spesifikasjon av uvanlige og vesentlige poster og transaksjoner	87
Note nr. 20 Virkning av endring av regnskapsprinsipper, regnskapsestimer og korrigering av tidligere års feil.....	87
Note nr. 21 Eiendeler, gjeld og EK overdratt til KF ved etablering. Eiendeler, gjeld og EK mottatt fra KF ved avvikling.....	87
Note nr. 22 Fordringer og gjeld til kommunen, kommunale foretak og interkommunalt samarbeid	87
Note nr. 23 Overføringer til/fra § 27 samarbeid	87
Note nr. 24 Fordeling inntekter og utgifter	87

3 Årsregnskap Arendal havnevesen KF

Økonomisk oversikt drift

Tall i hele 1000	Regnskap 2018	Regulert budsjett 2018	Opprinnelig budsjett 2018	Regnskap 2017
Brukerbetalinger	0	0	0	0
Andre salgs- og leieinntekter	-32 482	-26 610	-24 810	-27 841
Overføringer med krav til motytelse	-88	0	0	-71
Rammetilskudd	0	0	0	0
Andre statlige overføringer	0	0	0	0
Andre overføringer	-10	0	0	0
Skatt på inntekt og formue	0	0	0	0
Eiendomsskatt	0	0	0	0
Andre direkte og indirekte skatter	0	0	0	0
Sum driftsinntekter (B)	-32 579	-26 610	-24 810	-27 912
Lønnsutgifter	6 387	6 839	6 839	6 064
Sosiale utgifter	1 485	1 720	1 720	1 861
Kjøp av varer og tjenester som inngår i komm tjprod	6 221	4 565	4 565	5 296
Kjøp av varer og tjenester som erstatter komm tjprod	5 634	1 215	1 215	4 516
Overføringer	401	0	0	0
Avskrivninger	8 986	8 986	0	8 072
Fordelte utgifter	0	0	0	0
Sum driftsutgifter (C)	29 114	23 325	14 339	25 808
Brutto driftsresultat (D = B-C)	-3 466	-3 285	-10 471	-2 104
Renteinntekter, utbytte og eieruttak	-359	0	0	-275
Gevinst på finansielle instrumenter	0	0	0	0
Mottatte avdrag på utlån	0	0	0	0
Sum eksterne finansinntekter (E)	-359	0	0	-275
Renteutgifter, provisjoner og andre finansutgifter	2 968	2 953	2 953	4 195
Tap på finansielle instrumenter	0	0	0	0
Avdrag på lån	5 095	5 095	5 095	5 923
Utlån	0	0	0	0
Sum eksterne finansutgifter (F)	8 063	8 048	8 048	10 118
Resultat eksterne finansieringstransaksjoner	7 703	8 048	8 048	9 843
Motpost avskrivninger	-8 986	-8 986	0	-8 072
Netto driftsresultat (I)	-4 748	-4 223	-2 423	-332
Bruk av tidligere års regnskapsmessig mindreforbruk	0	0	0	-402
Bruk av disposisjonsfond	0	0	0	0
Bruk av bundne fond	-210	0	0	0
Sum bruk av avsetninger (J)	-210	0	0	-402
Overført til investeringsregnskapet	0	0	0	0
Dekning av tidligere års merforbruk	0	0	0	0
Avsetninger til disposisjonsfond	0	4 223	2 423	525
Avsetninger til bundne fond	0	0	0	210
Sum avsetninger (K)	0	4 223	2 423	735
Regnskapsmessig mer- mindreforbruk (L = I+J-K)	-4 958	0	0	0

Regnskapsskjema 2A

Tall i hele 1000	Regnskap 2018	Regulert budsjett 2018	Opprinnelig budsjett 2018	Regnskap 2017
Investeringer i anleggsmidler	23 242	47 623	17 300	25 248
Utlån og forskutteringer	0	0	0	0
Kjøp av aksjer og andeler	0	0	0	0
Avdrag på lån	0	0	0	2 169
Dekning av tidligere års udekket	0	0	0	0
Avsetninger	0	0	0	0
Årets finansieringsbehov	23 242	47 623	17 300	27 417
Bruk av lånemidler	-18 558	-47 213	-16 300	-9 769
Inntekter fra salg av anleggsmidler	0	0	0	0
Tilskudd til investeringer	-5 584	-410	-1 000	-15 548
Kompensasjon for merverdiavgift	0	0	0	0
Mottatte avdrag på utlån og refusjoner	0	0	0	0
Andre inntekter	900	0	0	-2 100
Sum eksternt finansiering	-23 242	-47 623	-17 300	-27 417
Overført fra driftsregnskapet	0	0	0	0
Bruk av tidligere års udisponert	0	0	0	0
Bruk av avsetninger	0	0	0	0
Sum finansiering	-23 242	-47 623	-17 300	-27 417
Udekket/udisponert	0	0	0	0

Regnskapsskjema 2B - Investeringer i anleggsmidler

Tall i hele 1000

Prosj. nr.	Prosjekt	Regnskap 2018	Opprinnelig budsjett 2018	Regulert budsjett 2018
11110	Småbåthavn plan og egenproduksjon	246	300	246
11111	Småbåthavn plan og egenproduksjon	210	0	600
11150	Gjestehavn - ny	0	0	143
11390	Fergekai lokalfarger 2014	8	2 000	3 025
11410	Nytt havnebygg Eydehavn	63	1 000	5 568
11454	Oppgradering Langbryggen - 2015	153	0	367
11458	Ny verkstedløsning 2016	90	0	1 000
11459	Lagertelt/kundeprosjekt	2 377	0	2 623
11460	Fiskemottak i Barbu - utvidelse av kai 2016	14 123	0	14 298
11466	Teknisk utstyr 2018	812	1 000	1 131
11472	Steikeritomt Eydehavn-forurensingsopprydding 2018	0	3 000	3 000
11475	Kjøp av rest tomt n4 2018	0	10 000	10 000
11477	Sentrumsnært lager for havn - Barbu 2018	1 413	0	1 413
11478	Strømsøyler/lys i Barbubukt, Kuviga og Bekkevig 2018	874	0	810
11490	Infrastruktur 2018	2 827	0	2 800
11491	Kittelsbukt - plan 2018	45	0	600
Sum prosjekter		23 242	17 300	47 623

Balanseregnskapet

Tall i hele 1000	Regnskap 2018	Regnskap 2017
EIENDELER		
A. Anleggsmidler		
Faste eiendommer og anlegg	167 796	162 109
Utstyr, maskiner og transportmidler	17 041	13 740
Utlån	0	0
Konserninterne langsiktige fordringer	0	0
Aksjer og andeler	2	2
Pensjonsmidler	4 546	3 839
Sum anleggsmidler	189 384	179 690
B. Omløpsmidler		
Kortsiktige fordringer	9 005	8 231
Konserninterne kortsiktige fordringer	0	0
Derivater	0	0
Premieavvik	-177	-106
Aksjer og andeler	0	0
Sertifikater	0	0
Obligasjoner	0	0
Kasse, bankinnskudd	17 024	5 595
Sum omløpsmidler	25 853	13 721
Sum eiendeler	215 237	193 411
EGENKAPITAL OG GJELD		
C. Egenkapital		
Disposisjonsfond	-866	-866
Bundne driftsfond	0	-210
Ubundne investeringsfond	-30	-30
Bundne investeringsfond	0	0
Regnskapsmessig mindreforbruk	-4 958	0
Regnskapsmessig merforbruk	0	0
Udisponert i investeringsregnskapet	0	0
Udekket i investeringsregnskapet	0	0
Kapitalkonto	-26 619	-31 028
Endring av regnskapsprinsipp som påvirker AK (drift)	0	0
Endring av regnskapsprinsipp som påvirker AK (investering)	0	0
Sum egenkapital	-32 472	-32 133

	Regnskap 2018	Regnskap 2017
D. Gjeld		
Langsiktig gjeld		
Pensjonsforpliktelse	-5 076	-4 435
Ihendehaverobligasjonslån	0	0
Sertifikatlån	0	0
Andre lån	0	0
Konsernintern langsiktig gjeld	-172 928	-154 297
Sum langsiktig gjeld	-178 004	-158 731
Kortsiktig gjeld		
Kassekredittlån	0	0
Annen kortsiktig gjeld	-4 761	-2 546
Annen konsernintern kortsiktig gjeld	0	0
Derivater	0	0
Premieavvik	0	0
Sum kortsiktig gjeld	-4 761	-2 546
Sum egenkapital og gjeld	-215 237	-193 411
Memoriakonti:		
Ubrukte lånemidler	0	0
Ubrukte konserninterne lånemidler	15 238	10 070
Andre memoriakonti	0	0
Motkonto for memoriakontiene	-15 238	-10 070
Sum memoriakonti	0	0

Beskrivelse av regnskapsprinsipper

Regnskapet er utarbeidet i henhold til bestemmelsene i kommuneloven, forskrifter for kommunalt foretak og god kommunal regnskapsskikk.

Regnskapsprinsipper:

All tilgang og bruk av midler i løpet av året som vedrører foretakets virksomhet fremgår av driftsregnskapet eller investeringsregnskapet. Regnskapsføring av tilgang og bruk av midler bare i balanseregnskapet gjøres ikke. Alle utgifter, utbetalinger, inntekter og innbetalinger er regnskapsført brutto. Dette gjelder også interne finansieringstransaksjoner. Alle kjente utgifter, utbetalinger, inntekter og innbetalinger i året er tatt med i årsregnskapet, enten de er betalt eller ikke. For lån er kun den delen av lånet som faktisk er brukt i løpet av året ført i investeringsregnskapet. Den delen av lånet som ikke er brukt, er registrert som memoriapost. I den grad enkelte utgifter, utbetalinger, inntekter eller innbetalinger ikke kan fastsettes eksakt ved tidspunktet for regnskapsavleggelsen, registreres et anslått beløp i årsregnskapet.

Klassifisering av anleggsmidler og omløpsmidler:

I balanseregnskapet er anleggsmidler eiendeler bestemt til varig eie eller bruk for foretaket. Andre eiendeler er omløpsmidler. Fordringer knyttet til egen vare- og tjenesteproduksjon, samt markedsbaserte verdipapirer som inngår i en handelsportefølje er omløpsmidler. Andre markedsbaserte verdipapirer er klassifisert som omløpsmidler med mindre foretaket har foretatt investeringen ut fra næringspolitiske eller samfunnsmessige hensyn. I slike tilfeller er verdipapirene klassifisert som anleggsmidler. Andre fordringer er omløpsmidler dersom disse forfaller til betaling innen ett år etter anskaffelsestidspunktet. Ellers er de klassifisert som anleggsmidler.

Foretaket følger KRS (F) nr. 4 Avgrensningen mellom driftsregnskapet og investeringsregnskapet. Standarden har særlig betydning for skille mellom vedlikehold og påkostning i forhold til anleggsmidler. Utgifter som påløper for å opprettholde anleggsmiddelet kvalitetsnivå utgiftsføres i driftsregnskapet. Utgifter som representerer en standardheving av anleggsmiddelet utover standarden ved anskaffelsen utgiftsføres i investeringsregnskapet og aktiveres på anleggsmiddelet i balansen.

Klassifisering av gjeld:

Langsiktig gjeld er knyttet til formålene i kommunelovens § 50 med unntak av likviditetstrekkrettighet/ likviditetslån jf. kl. § 50 nr. 5. All annen gjeld er kortsiktig gjeld. Neste års avdrag på utlån inngår i anleggsmidler og neste års avdrag på lån inngår i langsiktig gjeld.

Vurderingsregler:

Omløpsmidler er vurdert til laveste verdi av anskaffelseskost og virkelig verdi. Markedsbaserte finansielle omløpsmidler er vurdert til virkelig verdi. Utestående fordringer er vurdert til pålydende med fradrag for forventet tap. Anleggsmidler er vurdert til anskaffelseskost. Anleggsmidler med begrenset økonomisk levetid avskrives med like store årlige beløp over levetiden til anleggsmiddelet. Avskrivningene starter året etter at anleggsmidlet er anskaffet / tatt i bruk av virksomheten. Avskrivningsperiodene er i tråd med § 8 i forskrift om årsregnskap og årsberetning.

Anleggsmidler som har hatt verdifall som forventes ikke å være forbigående er

nedskrevet til virkelig verdi i balansen. Vurderingene for eiendeler gjelder tilsvarende for kortsiktig og langsiktig gjeld. Opptakskost utgjør gjeldspostens pålydende i norske kroner på det tidspunkt som gjelden oppstår. Låneomkostninger (gebyrer, provisjoner mv.), samt over- og underkurs er finansutgifter og inntekter. Over- og underkurs periodiseres over lånets løpetid som kortsiktig fordring/gjeld etter samme prinsipp som gjelder for obligasjoner som holdes til forfall.

Mva-plikt og mva-kompensasjon:

Foretaket følger reglene i mva-loven for de tjenesteområdene som er omfattet av loven. For foretakets øvrige virksomhet krever foretaket mva-kompensasjon.

Noter til årsregnskapet:

Noter er utarbeidet iht. KRS nr. 6 (F)

Standarden trådte i kraft fra regnskapsåret 2014.

Note nr. 1 Endring i arbeidskapital

Del 1 Endring i arbeidskapital drifts- og investeringsregnskapet

	2018	2017
	Regnskapsåret	Forrige regnskapsår
Anskaffelse av midler		
Inntekter driftsdel (kontoklasse 1)	32 579 149	27 912 198
Inntekter investeringsdel (kontoklasse 0)	4 684 330	17 647 580
Innbetalinger ved eksterne finanstransaksjoner	18 916 727	10 043 927
Sum anskaffelse av midler	56 180 207	55 603 705
Anvendelse av midler		
Utgifter driftsdel (kontoklasse 1)	20 127 781	17 736 335
Utgifter investeringsdel (kontoklasse 0)	23 241 914	25 247 747
Utbetalinger ved eksterne finanstransaksjoner	8 062 535	12 287 137
Sum anvendelse av midler	51 432 230	55 271 219
Anskaffelse - anvendelse av midler	4 747 977	332 486
Endring i ubrukte lånemidler	5 168 416	-6 444 100
Avvik	0	0
Endring i arbeidskapital	9 916 392	-6 111 614

Del 2 Endring i arbeidskapital balansen

Tekst	Konto	Regnskapsåret	Forrige regnskapsår
Omløpsmidler	2.1		
Endring kortsiktige fordringer	2.13 - 2.17	773 555	6 520 701
Endring aksjer og andeler	2.18	0	0
Premieavvik	2.19	-71 231	-50 151
Endring sertifikater	2.12	0	0
Endring obligasjoner	2.11	0	0
Endring betalingsmidler	2.10	11 429 179	-17 983 918
Endring omløpsmidler		12 131 502	-11 513 367
Kortsiktig gjeld	2.3		
Endring kassekredittlån	2.31	0	0
Endring annen kortsiktig gjeld	2.32 - 2.38	-2 215 110	5 401 753
Premieavvik	2.39	0	0
Endring arbeidskapital		9 916 392	-6 111 614

Note nr. 2 Ytelser til ledende personer og revisor

Daglig leder har mottatt følgende trekkpliktige ytelser i år 2018:

Trekkpliktige ytelser år 2018

Lønn mv.	1 046 327
Elektronisk kommunikasjon	4 392

Revisor har mottatt følgende ytelser i år 2018:

Ytelser år 2018

Overføringer ekskl. mva.	65 000
Årsberetning 2018	82(87)

Note nr. 3 Pensjonsforpliktelser

Pensjonsordning for:	Pensjonsforpliktelse	Pensjonsmidler	Netto pensj. forpliktelse
Arendal kommunale pensjonskasse	5 011 000	4 546 000	465 000
Totalt	5 011 000	4 546 000	465 000
Arb.giveravgift av netto pensjonsforpliktelse			65 565

Note nr. 4 Anleggsmidler

Kommunen følger inndelingen av anleggsmidler og avskrivningsplan i henhold til regnskapsforskriftens § 8. Detaljert oversikt foreligger i eget dokument. Kommunen har følgende anleggsmiddelgrupper med tilhørende avskrivningsplan:

Anleggsgruppe	Avskrivningsplan	Eiendeler
Gruppe 1	5 år	EDB-utstyr, kontormaskiner og lignende.
Gruppe 2	10 år	Anleggsmaskiner, maskiner, inventar/utstyr, verktøy og transportmidler og lignende.
Gruppe 3	20 år	Brannbiler, parkeringsplasser, trafikklys, tekn.anlegg (VAR), renseanlegg, pumpestasjoner, forbrenningsanlegg og lignende.
Gruppe 4	40 år	Boliger, skoler, barnehager, idrettshaller, veier og ledn.nett og lignende.
Gruppe 5	50 år	Forretningsbygg, og lagerbygg, administrasjonsbygg, sykehjem og andre institusjoner, kulturbygg, brannstasjoner og lignende.

	Under kapittel	0	Restverdi 31.12.2018	Avskrivning år 2019	Restverdi 31.12.2019
Utstyr,	2.2499.100	EDB-utstyr og kontormaskiner	-	-	-
maskiner og	2.2499.200	Maskiner, verktøy, inventar og utstyr	13 942 117	1 848 984	12 093 133
transportmidler	2.2499.300	Anleggsmaskiner og transportmidler	3 098 580	824 137	2 274 443
Sum utstyr, maskiner og transportmidler			17 040 697	2 673 121	14 367 575

	Under kapittel	0	Restverdi 31.12.2018	Avskrivning år 2019	Restverdi 31.12.2019
Faste eiendommer og anlegg	2.2799.000	Brygger	710 000	410 000	300 000
	2.2799.000	Småbåthavn	62 052 471	3 413 648	58 638 823
	2.2799.100	Bygninger 50 år	78 605 820	1 755 756	76 850 064
	2.2799.101	Bygninger, veier, ledningsnett 40 år	999 323	27 486	971 836
	2.2799.200	Eiendommer	25 427 977	-	25 427 977
Sum faste eiendommer og anlegg			167 795 591	5 606 891	162 188 700

	Restverdi 31.12.2018	Avskrivning år 2019	Restverdi 31.12.2019
Sammendrag			
Sum utstyr, maskiner og transportmidler	17 040 697	2 673 121	14 367 575
Sum faste eiendommer og anlegg	167 795 591	5 606 891	162 188 700
Balansekonti	184 836 287	8 280 012	176 556 275

Note nr. 5 Finansielle anleggsmidler - aksjer og andeler

Navn	Antall	Pålydende	Beløp
Cruise Norway AS	2	1000	2000
Kommunal Bank	1	1	1
Sum			2001

Note nr. 6 Salg av finansielle anleggsmidler

Arendal havnevesen KF har ikke foretatt noe salg av finansielle anleggsmidler i 2018.

Note nr. 7 Langsiktig gjeld og avdrag på lån

Spesifikasjon over langsiktig gjeld	År	Beløp
Arendal kommune - lån		172 927 754
Total langsiktig gjeld pr. 31.12.18		172 927 754

I år 2018 er det betalt avdrag på lånet med 5 095 000 kroner

Note nr. 8 Renter - sikring

Denne noten er ikke aktuell for Arendal havnevesen KF.

Note nr. 9 Garantiansvar

Arendal havnevesen KF har ingen garantiansvar.

Note nr. 10 Andre vesentlige forpliktelser

Pensjonsforpliktelser fremgår av note 3.

For foretakets langsiktige låneforpliktelser vises til note 7 og årsberetningen.

Note nr. 11 Finansielle eiendeler og forpliktelser vurdert til virkelig verdi, herunder MFO

Denne noten er ikke aktuell for Arendal havnevesen KF.

Note nr. 12 Avsetninger og bruk av avsetninger

Del 1 Alle fondsavsetninger og bruk av avsetninger drifts- og investeringsregnskapet

Alle fond	KOSTRA-art	2018 Regnskapsåret	2017 Forrige år
Avsetninger til fond	SUM (530:560) + 580	4 957 583	524 955
Bruk av avsetninger	SUM (930:960)	-209 606	-44 008
Til avsetning senere år	980	0	0
Netto avsetninger		4 747 977	480 947

Del 2 Disposisjonsfond avsetninger og bruk av avsetninger

Disposisjonsfond	KOSTRA art/balanse	Regnskapsåret	Forrige år
IB 0101	2.56	-865 999	-341 044
Avsetninger driftsregnskapet	540	0	-524 955
Bruk av avsetninger driftsregnskapet	940	0	0
Bruk av avsetninger inv.regnskapet	940	0	0
UB 31.12	2.56	-865 999	-865 999

Del 3 Bundet driftsfond avsetninger og bruk av avsetninger

Bundet driftsfond	KOSTRA art/balanse	Regnskapsåret	Forrige år
IB 0101	2.51	-209 606	0
Avsetninger	550	0	-209 606
Bruk av avsetninger	950	209 606	0
UB 31.12	2.51	0	-209 606

Del 4 Ubundet investeringsfond avsetninger og bruk av avsetninger

Ubundet investerings fond	KOSTRA art/balanse	Regnskapsåret	Forrige år
IB 0101	2.53	-29 648	-29 648
Avsetninger	548	0	0
Bruk av avsetninger	948	0	0
UB 31.12	2.53	-29 648	-29 648

Del 5 Bundet investeringsfond avsetninger og bruk av avsetninger

Bundet investerings fond	KOSTRA art/balanse	Regnskapsåret	Forrige år
IB 0101	2.55	0	0
Avsetninger	550	0	0
Bruk av avsetninger	950	0	0
UB 31.12	2.55	0	0

Note nr. 13 Strykninger

Denne noten er ikke aktuell for Arendal havnevesen KF i 2018.

Note nr. 14 Opplysninger om egenkapitalkontoene (underskudd) drift**Spesifikasjon over regnskapsmessig mer/mindreforbruk drift**

Regnskapsmessig merforbruk	Budsjett	Regnskapsåret	Tidligere år
Tidligere opparbeidet merforbruk			
Årets avsetning til inndecking			
Nytt merforbruk i regnskapsåret			
Totalt merforbruk til inndecking	0	0	0
Resterende antall år for inndecking	-	-	-

Regnskapsmessig mindreforbruk	Budsjett	Regnskapsåret	Tidligere år
Tidligere opparbeidet mindreforbruk	0	0	0
Årets disponering av mindreforbruk	0	0	0
Nytt mindreforbruk i regnskapsåret	0	4 957 583	0
Totalt mindreforbruk til disponering	0	4 957 583	0

Spesifikasjon over regnskapsmessig mer/mindreforbruk investering

Regnskapsmessig merforbruk	Budsjett	Regnskapsåret	Tidligere år
Tidligere opparbeidet udekket			
Årets avsetning til inndecking			
Nytt udekket i regnskapsåret			
Totalt udekket til inndecking	0	0	0

Regnskapsmessig udisponert	Budsjett	Regnskapsåret	Tidligere år
Tidligere opparbeidet udisponert			
Årets disponering			
Nytt udisponert i regnskapsåret			
Totalt udisponert til disponering	0	0	0

Note nr. 15 Kapitalkonto

KAPITALKONTO			
01.01.2018 Balanse		01.01.2018 Balanse (kapital)	-31 028 189
Debetposter i året:		Kreditposter i året:	
Salg av fast eiendom og anlegg		Aktivering av fast eiendom og anlegg	-17 973 537
Nedskrivninger fast eiendom		Oppskrivning av fast eiendom	
Avskrivning av fast eiendom og anlegg	5 332 108		
Salg av utstyr, maskiner og transportmidler	3 653 685	Aktivering av utstyr, maskiner og transportmidler	
Nedskrivning av utstyr, maskiner og transportmidler		Oppskrivning av utstyr, maskiner og transportmidler	
Avskrivning av utstyr, maskiner og transportmidler			
Salg av aksjer og andeler		Kjøp av aksjer og andeler	
Nedskrivning av aksjer og andeler		Oppskrivning av aksjer og andeler	
Avdrag på utlånte egne midler		Utlån egne midler	
Avskrevet andre utlån		Oppskrivning utlån	
Bruk av lånemidler	18 557 584	Avdrag lån på eksterne lån	-5 095 000
Pensjonsforpliktelser	641 822	Pensjonsmidler	-707 000
31.12.2018 Balanse			-26 618 527

Note nr. 16 Investeringsoversikt

Prosjekt	Regnskap 2018	Budsjett 2018	Tidligere års utgifter
11110 - småbåthavn plan og egenproduksjon	245 890	245 890	3 476 280
11459 - lagertelt/kundeprojekt	2 377 355	2 622 866	5 362 867
11460 - fiskemottak i Barbu - utvidelse av kai 2016	14 122 851	14 297 856	4 791 973
11466 - teknisk utstyr 2018	812 060	1 130 737	0
11477 - sentrumsnært lager for havn - Barbu 2018	1 413 025	1 413 025	0
11478 - strømsøyler/lys i Barbubukt, Kuviga og Bekkevig 2018	874 241	810 000	0
11490 - infrastruktur 2018	2 826 515	2 800 000	0

Note nr. 17 Selvkost

Selvkostregnskapet for havneavgiften viser en underdekning på 210 522 kroner.

Note nr. 18 Usikre forpliktelser og hendelser etter balansedagen

Det er ingen kjente usikre forpliktelser og hendelser etter balansedagen.

Note nr. 19 Spesifikasjon av uvanlige og vesentlige poster og transaksjoner

Lån til Arendal kommune er pr. 31.12.18 på 172 927 754 kroner

Note nr. 20 Virkning av endring av regnskapsprinsipper, regnskapsestimer og korrigerende av tidligere års feil

Det er ingen endringer i prinsipper, estimer eller korrigerende av tidligere års feil.

Note nr. 21 Eiendeler, gjeld og EK overdratt til KF ved etablering. Eiendeler, gjeld og EK mottatt fra KF ved avvikling

Denne noten er ikke aktuell for Arendal havnevesen KF.

Note nr. 22 Fordringer og gjeld til kommunen, kommunale foretak og interkommunalt samarbeid

	Per 31.12 regnskapsåret	Per 31.12 forrige regnskapsår
Samlede fordringer	0	0
Herav fordring på:		
Arendal kommune	0	0
Kommunens samlede gjeld		
Arendal havnevesen KF samlede gjeld til Arendal kommune	172 927 754	154 296 755

Note nr. 23 Overføringer til/fra § 27 samarbeid

I år 2018 er det overført 165 000 kroner (eks. mva) til Agder kommunale støttetjenester.

Note nr. 24 Fordeling inntekter og utgifter

	31.12.18	31.12.17
Samlede inntekter	32 497 565	27 908 931
Herav inntekter på:		
Arendal kommune	300 403	453 133
IKT Agder IKS		0
Arendal revisjonsdistrikt IKS/Aust-Agder Revisjon IKS		0
Andre	32 197 162	27 455 798
Samlede utgifter (ekskl. renteutg.)	11 854 887	9 838 033
Herav utgifter til:		
Arendal kommune	378 726	208 284
IKT Agder IKS		3 750
Arendal revisjonsdistrikt IKS/Aust-Agder Revisjon IKS	65 000	65 000
Andre	11 411 161	9 560 999